

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr XVI/190/25
Sejmiku Województwa Małopolskiego
z dnia 31 marca 2025 roku

**Raport za rok 2024 z realizacji
Małopolskiego Programu Profilaktyki
i Przeciwdziałania Uzależnieniom,
w tym uzależnieniom behawioralnym
na lata 2022-2026**

Departament Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Kraków, marzec 2025

Tytuł: Raport za rok 2024 z realizacji Małopolskiego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym na lata 2022-2026

Przy publikowaniu treści zawartych w niniejszym opracowaniu prosimy o podawanie źródła danych

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego

Ul. Raclawicka 56, 30-017 Kraków, tel. +48 12 63 03 202, fax. +48 12 630 35 24, <http://www.malopolska.pl/>

Departament Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej

Ul. Raclawicka 56, e-mail: sekretariat.ps@umwm.malopolska.pl

Spis treści

1. WPROWADZENIE	4
2. ZADANIA SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA	5
3. EPIDEMIOLOGIA UZALEŻNIEŃ W MAŁOPOLSCE	6
3.1 Rozpowszechnienie używania substancji psychoaktywnych	6
3.1.1 Używanie substancji psychoaktywnych wśród młodzieży szkolnej	7
3.2 Zatrucia nowymi substancjami psychoaktywnymi	14
3.3 Choroby zakaźne związane z używaniem narkotyków.....	15
3.4 Dostępność napojów alkoholowych i substancji psychoaktywnych	19
3.5 Przystępczość związana z narkotykami oraz przestępstwa popełnianie pod wpływem alkoholu w Małopolsce	22
3.6 Leczeni w województwie małopolskim	27
3.7 Zasoby instytucjonalne oraz kontraktowanie świadczeń w obszarze uzależnień	33
3.8 Sytuacja życiowa osób z problemem uzależnień w województwie małopolskim	40
4. FINANSOWANIE PROGRAMU	46
4.1 Środki finansowe przeznaczone przez samorządy gminne w województwie małopolskim na przeciwdziałanie uzależnieniom.....	46
4.2 Zadania finansowane ze środków budżetu województwa małopolskiego.....	49
5. DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO W RAMACH REALIZACJI MAŁOPOLSKIEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM, W TYM UZALEŻNIENIOM BEHAVIORALNYM NA LATA 2022-2026	51
5.1 Cel operacyjny 1 – Wspieranie działań profilaktycznych oraz edukacyjnych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w obszarze problematyki związanej z uzależnieniami	51
5.2 Cel operacyjny 2 – Rozwój systemu pomocy osobom uzależnionym oraz ich rodzinom	65
5.3 Cel operacyjny 3 – Rozwój oraz wzmacnianie współpracy z instytucjami i osobami działającymi w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom oraz monitorowanie sytuacji epidemiologicznej dotyczącej uzależnień.....	75
6. EFEKTY DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM	82
7. REKOMENDACJE	85
ZAŁĄCZNIKI:	89
Załącznik nr 1 Zrealizowane wskaźniki w 2024 roku w ramach Małopolskiego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym na lata 2022-2026.....	89
Załącznik nr 2 Zasoby instytucjonalne w województwie małopolskim w 2024 roku w zakresie leczenia uzależnień.	95

1. Wprowadzenie

Małopolski Program Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym na lata 2022-2026 (MPPiPU) został opracowany w oparciu o zapisy ustawowe określające zadania samorządu województwa w zakresie zapobiegania uzależnieniom zawarte w ustawie z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawie z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii. Program uwzględnia również wytyczne Narodowego Programu Zdrowia (NPZ) na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642), przyjętego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r., w zakresie określonym w celu operacyjnym nr 2 – Profilaktyka uzależnień.

Niniejszy Raport przedstawia działania podejmowane w 2024 roku przez instytucje wskazane w Programie, jako jego realizatorzy: Samorząd Województwa, jednostki samorządu gminnego oraz powiatowego, Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego, Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia, Kuratorium Oświaty w Krakowie, Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Krakowie, Komendę Wojewódzką Policji w Krakowie, placówki leczenia uzależnień oraz organizacje pozarządowe.

Wszystkie wymienione w Raporcie działania wpisują się w cele oraz zadania Małopolskiego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym na lata 2022-2026.

Przedstawione w dokumencie dane statystyczne i epidemiologiczne zostały opracowane na podstawie danych pozyskanych z:

- Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU)
- Sprawozdania Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego,
- Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Krakowie (WOTUW),
- Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie (MUW),
- Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie (KWP),
- Małopolskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia (MOW NFZ),
- Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie (WSSE),
- Małopolskich Ośrodków Ruchu Drogowego (MORD)
- Głównego Urzędu Statystycznego,
- Placówek leczenia uzależnień,
- Organizacji pozarządowych.

W raporcie przedstawiono analizę danych statystycznych oraz informacje dotyczące zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami zrealizowanych w 2024 roku. Zawarte w dokumencie informacje mogą stanowić podstawę do opracowania kompleksowych programów profilaktycznych oraz edukacyjnych, mających na celu ograniczenie negatywnych skutków uzależnień, ponieważ przedstawiają wymiar problemu używania substancji psychoaktywnych w kontekście czynów popełnionych przeciwko ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii oraz wydatków poniesionych na realizację świadczeń zdrowotnych w rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień. Ponadto, dokument analizuje również zdrowotne i społeczne konsekwencje związane z problematyką uzależnień, ukazując potrzebę podjęcia skutecznych działań prewencyjnych i interwencyjnych w tej dziedzinie. Część Raportu zawierająca informację o zrealizowanych w 2024 roku działaniach z obszaru przeciwdziałania uzależnieniom, ukazuje zaangażowanie różnych podmiotów w kompleksową profilaktykę na różnych poziomach (uniwersalną, selektywną, wskazującą). Podsumowanie omawianych zagadnień oraz wynikające z nich rekomendacje

stanowią istotny element raportu. Ponadto, dokument zawiera zestawienie placówek oferujących wsparcie osobom z problemem uzależnień w województwie małopolskim.

Dane statystyczne i epidemiologiczne zawarte w przedkładanym raporcie, zbierane są zgodnie z ustawą o statystyce publicznej. Upoważnione instytucje, po opracowaniu dostępnego zakresu danych, udostępniają je zazwyczaj dopiero w drugiej połowie roku, następującego po roku sprawozdawczym. Z uwagi na to niektóre dane przedstawione w raporcie bazują na danych dostępnych z wcześniejszych lat.

2. Zadania samorządu województwa

Zgodnie z nowelizacją ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, samorząd województwa realizuje zadania w obszarze uzależnień poprzez wdrożenie jednego wojewódzkiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, będącego częścią strategii wojewódzkiej w zakresie polityki społecznej. Program uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia.

Sejmik Województwa Małopolskiego w dniu 27 grudnia 2021 roku podjął Uchwałę Nr XLVIII/673/21 w sprawie uchwalenia Małopolskiego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym na lata 2022-2026 (MPPPU). W programie został określony cel nadrzędny: **Wzmacnianie działań kształtujących prozdrowotny styl życia, ze szczególnym uwzględnieniem redukcji szkód o charakterze rodzinnym, społecznym i zdrowotnym, związanych ze spożywaniem alkoholu, używaniem substancji psychoaktywnych oraz uzależnieniami behawioralnymi.** Dla realizacji celu nadrzędnego zaplanowano 3 cele operacyjne, w ramach których przewidziano 23 zadania. Wszystkie zadania poprzez działania profilaktyczne, prewencyjne, lecznicze i rehabilitacyjne, a także z obszaru reintegracji społecznej i zawodowej służą pełnej realizacji Programu.

Małopolski Program Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym na lata 2022-2026 został opracowany w oparciu o doświadczenia zdobyte podczas realizacji Małopolskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2014-2021 oraz Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2021. Stanowi instrument umożliwiający wsparcie merytoryczne instytucji oraz współdziałanie z organami administracji publicznej i partnerami społecznymi, co jest warunkiem pomyślnego jego wspólnego wdrażania.

Instytucją wspierającą oraz realizującą program jest Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia (WOTUW), wchodzący w skład Szpitala Klinicznego im. dr Józefa Babińskiego w Krakowie. W celu realizacji zadań z obszaru przeciwdziałania narkomanii Zarząd Województwa Małopolskiego Uchwałą nr 509/21 z dnia 29 kwietnia 2021 roku powołał Eksperta Wojewódzkiego do Spraw Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego. Zadania Eksperta zostały określone w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii.

Wysokość środków finansowych przekazywanych na realizację Programu jest corocznie określana przez Sejmik Województwa Małopolskiego w uchwale budżetowej. Środki finansowe na realizację Programu pochodzą głównie z dochodów uzyskiwanych przez Województwo Małopolskie z tytułu wydawania zezwoleń na obrót hurtowy napojami alkoholowymi o zawartości do 18% alkoholu, zgodnie z art. ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Dopuszcza

się możliwość realizacji zadań z obszaru przeciwdziałania uzależnieniom współfinansowanych z innych źródeł oraz współfinansowanie działań realizowanych wspólnie z partnerami Programu.

Na podstawie art. 4 ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Zarząd Województwa Małopolskiego przedkłada sejmikowi województwa raport z wykonania w danym roku programu i efektów jego realizacji w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

3. Epidemiologia uzależnień w Małopolsce

Jednym z podstawowych źródeł danych o skali używania substancji psychoaktywnych oraz częstości występowania uzależnień behawioralnych są reprezentatywne badania ankietowe. Dane statystyczne oraz epidemiologiczne przedstawione w niniejszym dokumencie bazują głównie na danych pochodzących z audytoryjnego badania ankietowego przeprowadzonego w ramach międzynarodowego projektu: „European School Survey Project on Alcohol and Drugs” (ESPAD) na próbie reprezentatywnej uczniów pierwszych (wiek: 15-16 lat) i trzecich (wiek: 17-18 lat) klas szkół średnich województwa małopolskiego (zwanego dalej badaniem ESPAD 2024)¹, oraz badania „Kondycja psychiczna mieszkańców Polski. Raport z badań „Epidemiologia zaburzeń psychiatrycznych i dostęp do psychiatrycznej opieki zdrowotnej – EZOP Polska” (EZOP-II)², Wydziału Polityki Społecznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego, Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie, Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie, Małopolskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia, Internetowego Obserwatora Statystyk Społecznych oraz danych udostępnianych przez Krajowe Centrum ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom, Krajowego Centrum ds. AIDS oraz Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH – Państwowy Instytut Badawczy, Zakład Epidemiologii Chorób Zakaźnych i Nadzoru, statystyk Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Niniejsze opracowanie ma charakter wyłącznie przeglądowy, a nie naukowy w związku z tym nie zachodzi potrzeba standaryzacji prezentowanych danych.

3.1 Rozpowszechnienie używania substancji psychoaktywnych

Według danych Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, w 2023 r. na każdego Polaka przypadło 8,93 l czystego alkoholu. Najczęściej wybieranym napojem alkoholowym było piwo - przeciętny Polak spożył ok. 87,4 l piwa. W przypadku win i miódów pitnych liczba wypitego alkoholu w przeliczeniu na jednego mieszkańca naszego kraju wynosiła ok. 6,8 l, natomiast średnie spożycie wyrobów spirytusowych to ok. 3,4 l.³

Informacje dotyczące rozpowszechnienia używania substancji psychoaktywnych (zwłaszcza tych, których posiadanie jest w Polsce nielegalne) pochodzą przede wszystkim z różnych badań ankietowych. Jednym z tego typu opracowań jest badanie EZOP - II sprawdzające kondycję psychiczną Polek i Polaków. Wyniki badania odnoszące się do używania narkotyków wskazują, że chociaż raz w ciągu całego życia jakiegokolwiek narkotyku próbowało 5,1% populacji w wieku 18 lat i więcej. Oznacza to, że doświadczenie takie ma za

¹ J. Sierosławski, U. Sierosławska, Ł. Wieczorek (2024) Raport z badań ankietowych zrealizowanych w województwie małopolskim „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w województwie małopolskim. Warszawa: Instytut Psychiatrii i Neurologii.

² Moskalewicz J., Wciórka J. (2021). Kondycja psychiczna mieszkańców Polski. Raport z badań „Kompleksowe badanie stanu zdrowia psychicznego społeczeństwa i jego uwarunkowań – EZOP II”. Warszawa: Instytut Psychiatrii i Neurologii.

³ Źródło: <https://kcpu.gov.pl/wp-content/uploads/2023/09/Spozycie-napojow-alkoholowych-na-jednego-mieszkanca.pdf>

sobą ponad 1 593 tys. osób. Rozpowszechnienie używania jakiegokolwiek narkotyku w czasie ostatnich 12 miesięcy wynosiło 1,3% można zatem założyć, że było to 338 tys. osób z populacji generalnej.

W porównaniu z wynikami poprzedniego pomiaru EZOP-I rozpowszechnienie używania jakiegokolwiek narkotyku w czasie ostatnich 12 miesięcy nie uległo zmianie i wynosiło 1,3% aktualnych użytkowników narkotyków (EZOP I – 327 tys., EZOP II - 338 tys.).

Odnotowano wzrost odsetka badanych, którzy kiedykolwiek w życiu używali przynajmniej jednego narkotyku z 4,4% do 6,3% oraz użytkowników tzw. narkotyków klubowych z 0,6% do 1,4%. Natomiast wśród sięgających kiedykolwiek w życiu po opioidy nastąpił spadek z 0,3% do 0,1%.

Z badania ankietowego ESPAD wynika, że napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży, podobnie jak to ma miejsce w dorosłej części społeczeństwa, ale odsetek młodzieży deklarujących spożywanie napojów alkoholowych wyraźnie spada. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 65,2% uczniów z młodszej grupy (15-16 lat) i 83,9% uczniów z starszej grupy (17-18 lat). Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 29,1% piętnasto-szesnastolatków i 58,1% siedemnasto-osiemnastolatków. Wyniki badania wskazują na znacznie niższy poziom rozpowszechnienia używania substancji nielegalnych. Wśród uczniów mających za sobą takie doświadczenia większość stanowią osoby, które co najwyżej eksperymentowały z marihuaną lub haszyszem. Chociaż raz w ciągu całego życia używało tych substancji 13,4% młodszych uczniów i 26% starszych uczniów. Na drugim miejscu pod względem rozpowszechnienia doświadczeń z używaniem substancji nielegalnych w młodszej grupie jest ekstazy, a w starszej LSD. Chociaż raz w ciągu całego życia ekstazy używało 3,2% młodszych uczniów oraz 4,4% starszych uczniów. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem 6% piętnasto-szesnastolatków i 8,1% siedemnasto-osiemnastolatków używało marihuany lub haszyszu. Przyjmowanie leków uspokajających lub nasennych bez przepisu lekarza chociaż raz w życiu, deklarowało 14,1% uczniów z młodszych klas i 19,7% ze starszych klas. Sięganie po te leki jest bardziej rozpowszechnione wśród dziewcząt niż wśród chłopców.

Jak pokazały wyniki dotychczasowych badań ogólnopolskich, picie alkoholu przez młodzież stało się niemal statystyczną normą. Używanie substancji nielegalnych stawało się coraz bardziej widocznym problemem. Pod względem rozpowszechnienia używania leków uspokajających i nasennych bez przepisu lekarza, polskie piętnastolatki plasują się na pierwszym miejscu w Europie. Istotną cechą problemu używania substancji psychoaktywnych przez młodzież jest jego nierównomierna dystrybucja na terenie kraju. Generalnie problem ten bardziej rozpowszechniony jest w wielkich miastach.

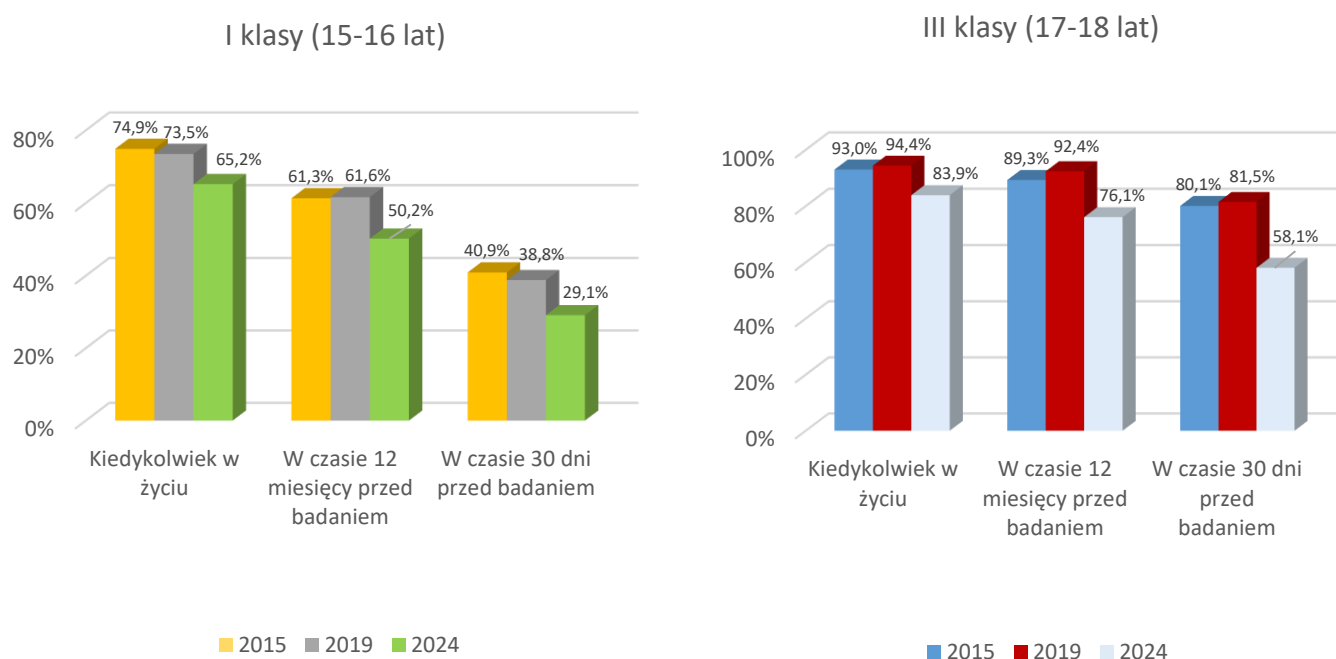
3.1.1 Używanie substancji psychoaktywnych wśród młodzieży szkolnej

W maju i czerwcu oraz we wrześniu i październiku 2024 r. w ramach międzynarodowego projektu: „European School Survey Project on Alcohol and Drugs” (ESPAD) zrealizowano audytoryjne badania ankietowe na próbie reprezentatywnej uczniów pierwszych (wiek: 15-16 lat) i trzecich (wiek: 17-18 lat) klas szkół średnich województwa małopolskiego. Badanie przeprowadzono na próbie 1303 uczniów pierwszych klas oraz 718 uczniów trzecich klas szkół średnich. W młodszej grupie 47,1% stanowiły dziewczęta, 52,9% - chłopcy. W starszej grupie odsetek chłopców wynosił 46,6%, podczas gdy dziewczęta stanowiły 53,4%. Badanie miało na celu pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych. Podstawowymi pytaniami badawczymi były pytania o liczbę młodych ludzi, którzy mieli doświadczenia z tego typu substancjami oraz o stopień nasilenia tych doświadczeń. Celem

badania była również próba identyfikacji i pomiaru czynników wpływających na rozmiary zjawiska, zarówno po stronie popytu jak i podaży. W badaniu poruszono takie kwestie, jak dostępność substancji psychoaktywnych, zarówno w wymiarze fizycznym jak i psychologicznym, gotowość do podjęcia prób z tymi środkami, przekonania na temat ich szkodliwości, doświadczenia w zakresie problemów związanych z ich używaniem.

Wyniki badań przeprowadzonych w 2015, 2019 i 2024 roku wskazują, że w ciągu dziewięciu lat spadł odsetek 15-16 latków deklarujących spożywanie napojów alkoholowych *kiedykolwiek w życiu* oraz *w czasie 12 miesięcy przed badaniem* o ok. 10%, a *w czasie 30 dni przed badaniem* o prawie 12%. Wyniki badań wskazują również, na spadek odsetka 17-18 latków deklarujących spożywanie napojów alkoholowych *kiedykolwiek w życiu* o ponad 9%, *w czasie 12 miesięcy przed badaniem* o ponad 13%, a *w czasie 30 dni przed badaniem* o 22%.

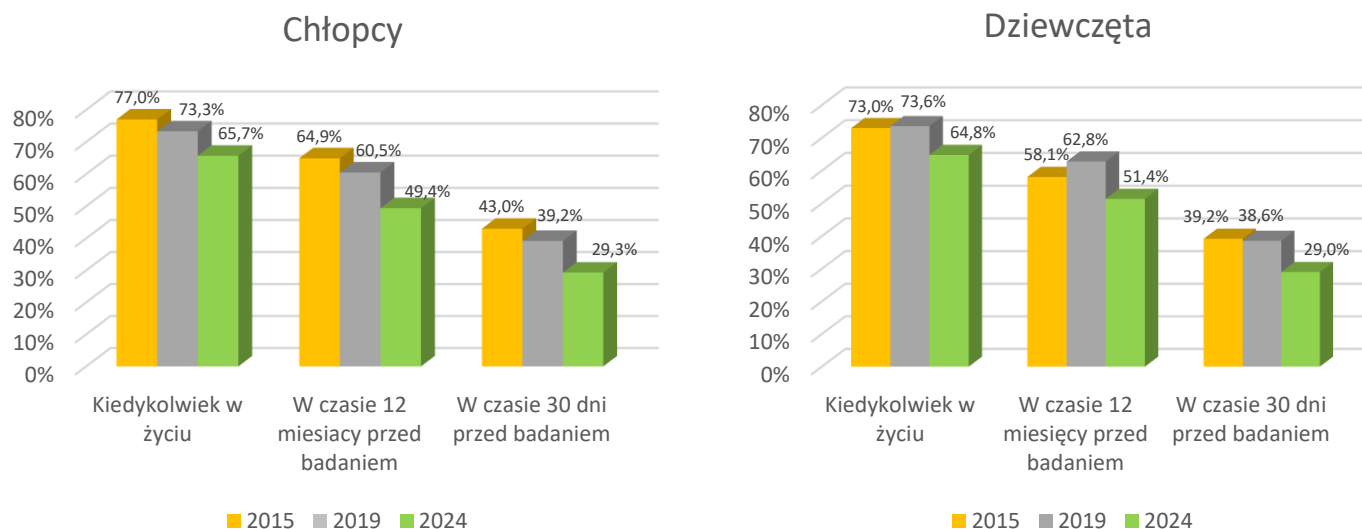
Wykres 1. Wskaźnik spożywania napojów alkoholowych przez uczniów wg badania z 2015 r., 2019 r. oraz 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie badania ESPAD 2015, 2019, 2024

Rozpowszechnienie picia alkoholu okazało się zróżnicowane ze względu na płeć. W młodszych klasach rozpowszechnienie picia napojów alkoholowych było na zbliżonym poziomie wśród chłopców i dziewcząt. Zauważalny jest spadek odsetka spożywania napojów alkoholowych wśród chłopców *kiedykolwiek w życiu* o ponad 11%, *w czasie 12 miesięcy przed badaniem* o ponad 15%, *w ciągu 30 dni przed badaniem* o prawie 14%. Nieco niższe spadki odsetka spożywania napojów alkoholowych odnotowano wśród dziewcząt, *kiedykolwiek w życiu* o ponad 8%, *w czasie 12 miesięcy przed badaniem* o prawie 7%, a *w ciągu 30 dni przed badaniem* o ponad 10%.

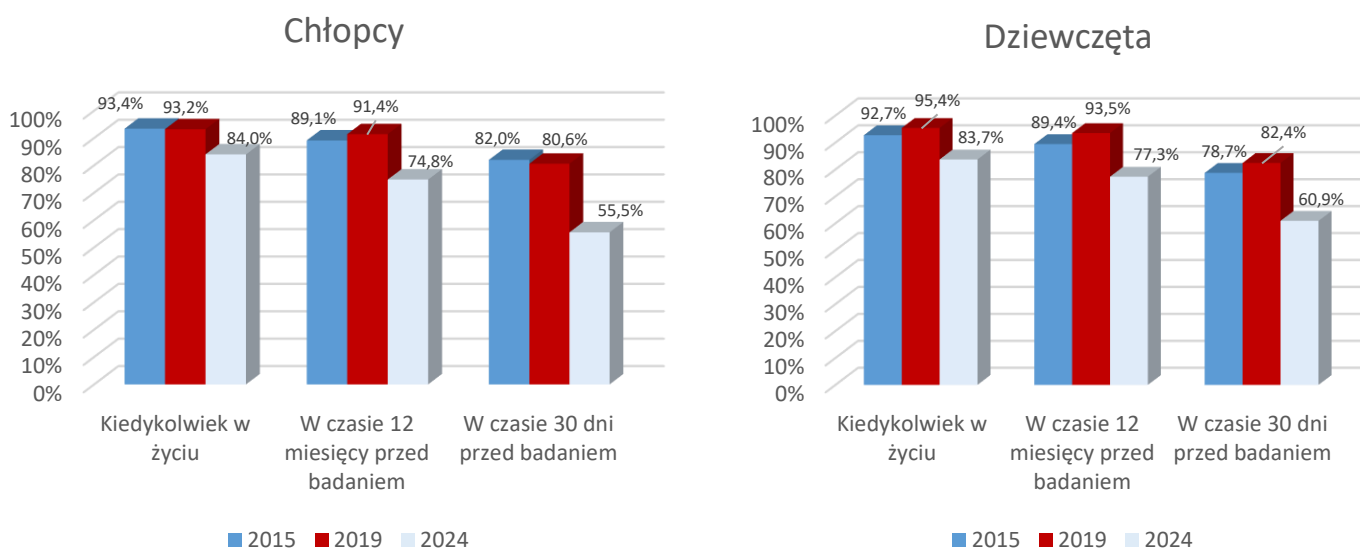
Wykres 2. Spożywanie napojów alkoholowych wśród chłopców i dziewcząt klas I szkół średnich wg badania z 2015 r., 2019 r. oraz 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie badania ESPAD 2015, 2019, 2024

W starszych klasach dziewczęta, częściej niż chłopcy, używały alkoholu *w czasie 12 miesięcy przed badaniem* i *w czasie 30 dni przed badaniem*. Zauważalny jest spadek odsetka spożywania napojów alkoholowych wśród chłopców *kiedykolwiek w życiu* o ponad 9%, *w czasie 12 miesięcy przed badaniem* o ponad 12%, *w ciągu 30 dni przed badaniem* o prawie 30%. Spadki odsetka spożywania napojów alkoholowych odnotowano również wśród dziewcząt, *kiedykolwiek w życiu* o ponad 14%, *w czasie 12 miesięcy przed badaniem* o prawie 13%, a *w ciągu 30 dni przed badaniem* o prawie 23%.

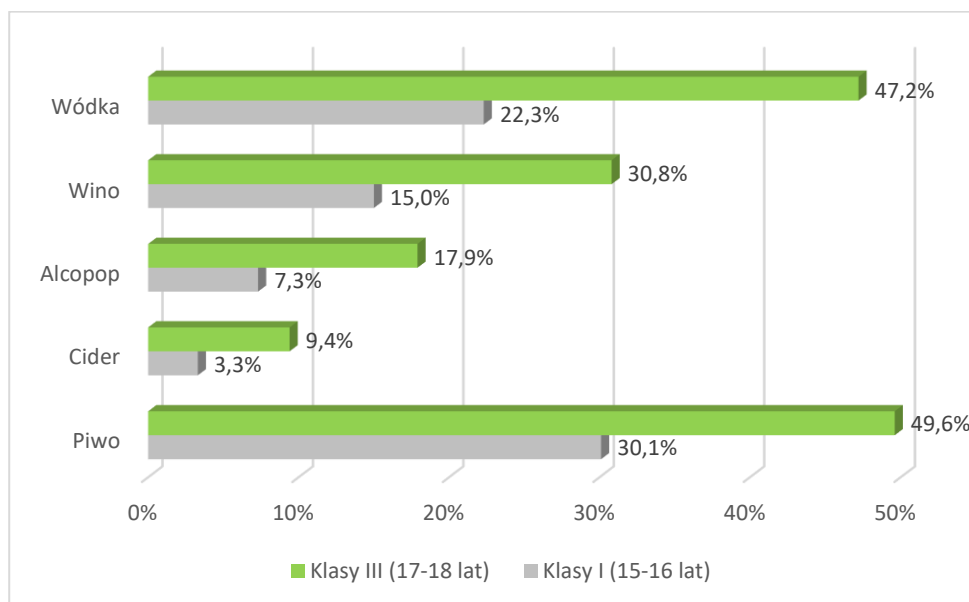
Wykres 3. Spożywanie napojów alkoholowych w śród chłopców i dziewcząt klas III szkół średnich wg badania z 2015 r., 2019 r. oraz 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie badania ESPAD 2015, 2019, 2024

Zarówno wśród pierwszoklasistów, jak i wśród starszej młodzieży, piwo cieszy się najwyższym odsetkiem konsumentów. Na drugim miejscu znajduje się wódka, a na trzecim wino. Następnie plasują się alcopopy oraz cydr.

Wykres 4. Spożywanie poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem

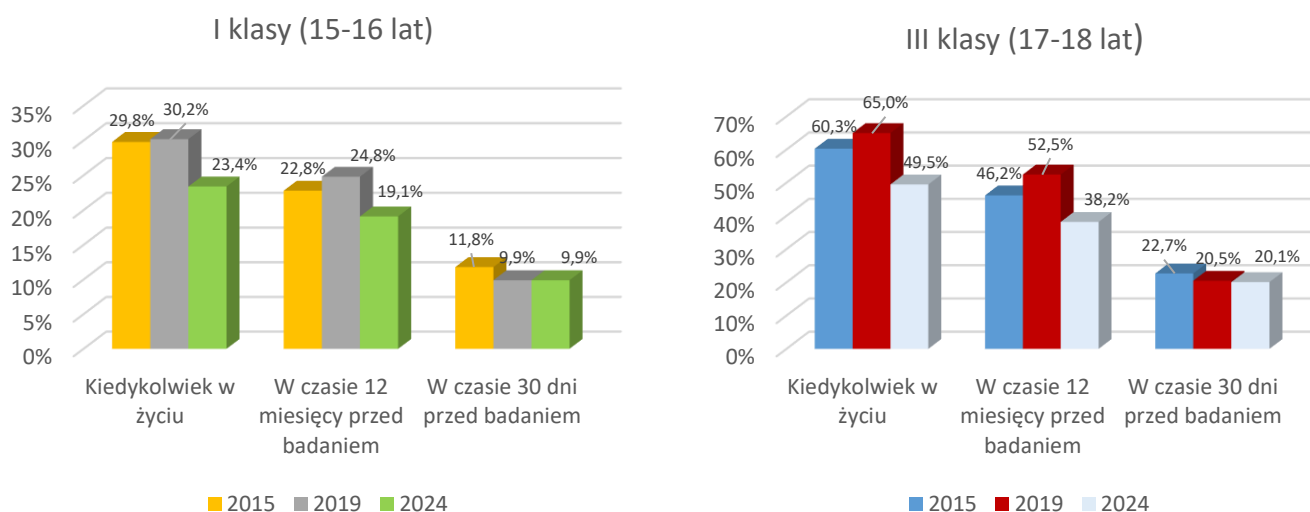

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie badania ESPAD 2024

Szczególnie niebezpieczne dla zdrowia młodego człowieka, jak również dla porządku publicznego jest picie w znacznych ilościach, a szczególnie prowadzących do przekroczenia progu nietrzeźwości. Blisko jedna czwarta (23,4%) uczniów z młodszej grupy i prawie połowa (49,5%) badanych ze starszych klas ma za sobą doświadczenie silnego upicia się. Stanu silnego upojenia alkoholem doświadczyło chociaż raz w czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem 19,1% piętnasto-szesnastolatków oraz 38,2% siedemnasto-osiemnastolatków. W czasie ostatnich 30 dni w stanie silnego upicia się było 9,9% uczniów pierwszych klas i 20,1% uczniów klas trzecich.

Porównanie danych z 2015 i 2019 r. z danymi z 2024 r. wskazuje na spadek odsetka uczniów, którzy upili się kiedykolwiek i w czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem. Natomiast silne upicie się w czasie 30 dni przed badaniem jest nieco niższe niż w 2015 r., ale na poziomie z 2019 r. w obydwu grupach wiekowych.

Wykres 5. Silne upicie się przez uczniów klas I i III szkół średnich wg badania z 2015 r., 2019 r. oraz 2024 r.

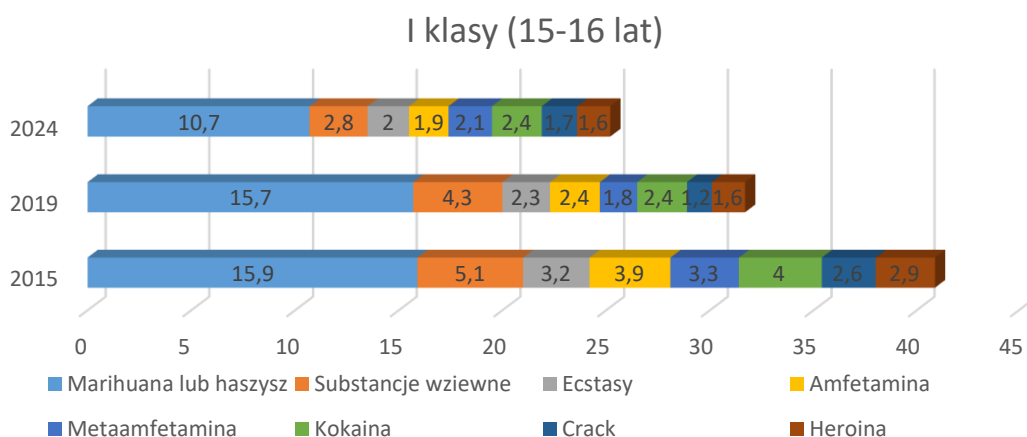

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie badania ESPAD 2015, 2019, 2024

Do szerokiej grupy innych niż alkohol substancji psychoaktywnych należą takie substancje legalne, jak leki przeciwbólowe i nasenne czy substancje wziewne oraz szeroka gama substancji nielegalnych. Pod pojęciem substancji nielegalnych rozumiemy tu substancje, których produkcja i obrót nimi są czynami zabronionymi przez prawo. W języku publicystyki substancje te często nazywane są narkotykami.

Za wskaźnik aktualnego używania substancji przyjmuje się zwykle używanie substancji w czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem. Dane wskazują, że najbardziej rozpowszechniona substancją jest marihuana lub haszysz, na kolejnym miejscu znajdują się substancje wziewne i kokaina. Odsetek używających poszczególnych substancji zmniejszył się w 2024 r. w porównaniu z danymi z 2015 i 2019 roku.

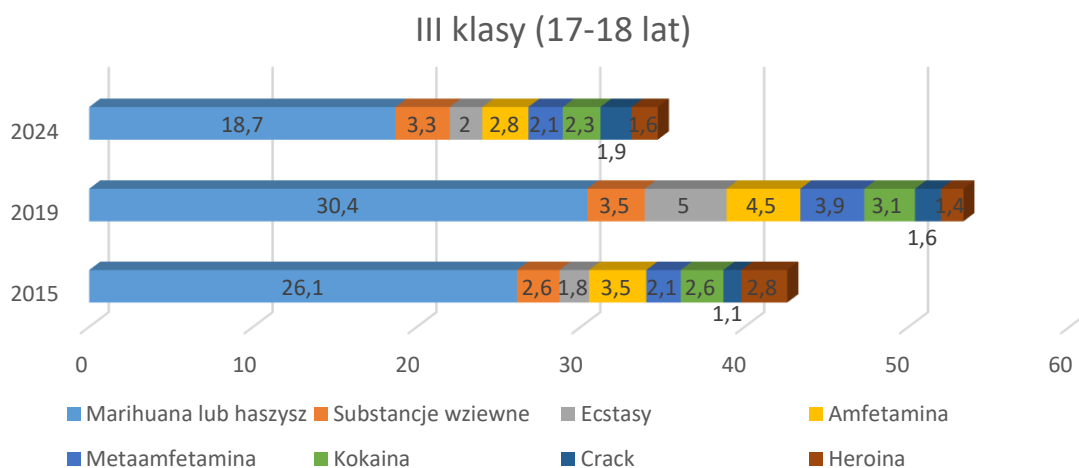
Wykres 6. Używanie substancji w czasie ostatnich 12 miesięcy przez uczniów I klas szkół średnich wg badania z 2015 r., 2019 r. oraz 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie badania ESPAD 2015, 2019, 2024

W starszych klasach najbardziej rozpowszechnioną substancją jest marihuana lub haszysz. Rozpowszechnienie aktualnego używania pozostałych substancji, takich jak metamfetamina, kokaina, crack i heroina w starszej grupie jest bardzo niskie podobnie jak w młodszych klasach. Odsetek używających poszczególnych substancji zmniejszył się w 2024 r. w porównaniu do danych z 2015 i 2019 roku.

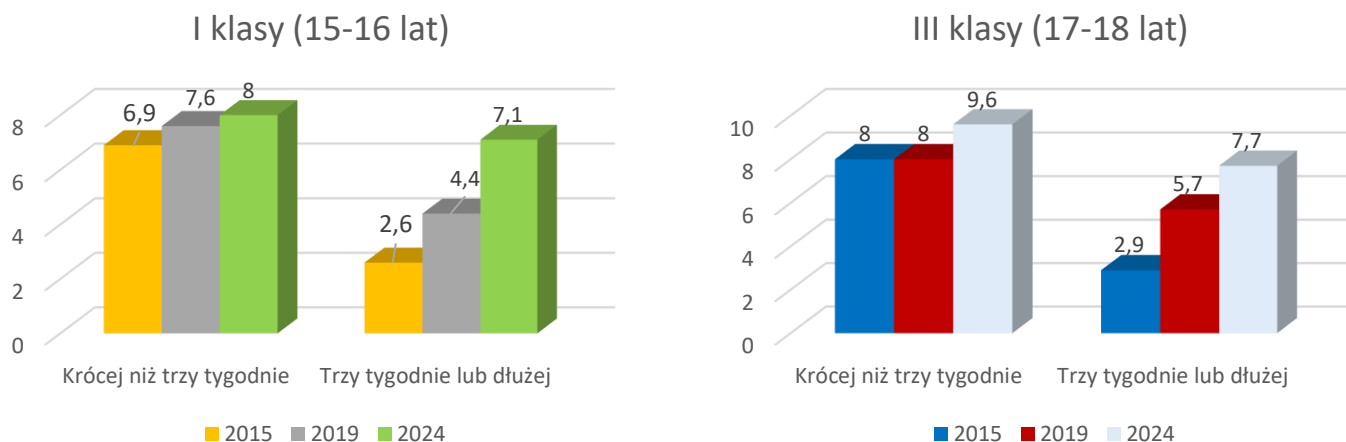
Wykres 7. Używanie substancji w czasie ostatnich 12 miesięcy przez uczniów III klas szkół średnich wg badania z 2015 r., 2019 r. oraz 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie badania ESPAD 2015, 2019, 2024

Wyniki badań pokazują, że młodzież ma doświadczenia z lekami uspokajającymi i nasennymi przyjmowanymi w celach leczniczych. Niepokojącym jest fakt, że wzrasta odsetek młodzieży przyjmujących leki przez trzy tygodnie lub dłużej.

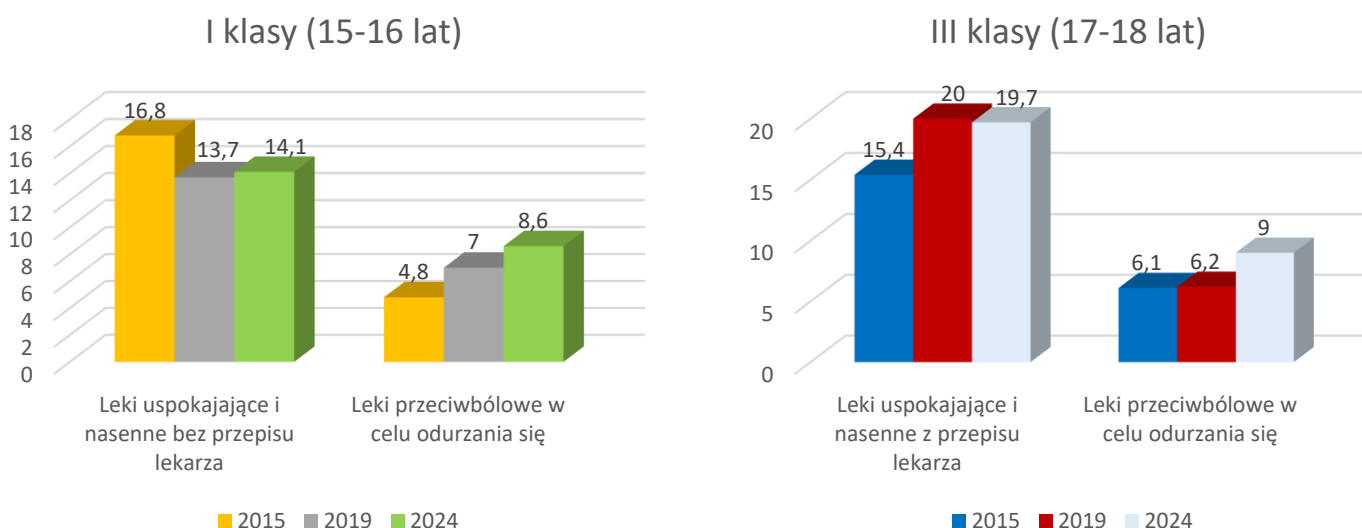
Wykres 8. Używanie leków uspokajających i nasennych z przepisu lekarza wg badania z 2015 r., 2019 r. oraz 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie badania ESPAD 2015, 2019, 2024

Wśród substancji używanych *kiedykolwiek w życiu* przez uczniów klas młodszych znajdują się leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza oraz leki przeciwbólowe w celu odurzenia się. Rozpowszechnianie eksperymentowania z lekami uspokajającymi i nasennymi wśród dziewcząt jest ponad dwukrotnie wyższe niż wśród chłopców. Na podstawie danych z dziewięciu lat objętych badaniami obserwowany jest trend wzrostowy w stosowaniu leków przeciwbólowych w celu odurzenia się.

Wykres 9. Używanie leków uspokajających i nasennych bez przepisu lekarza i leków przeciwbólowych w celu odurzenia się wg badania z 2015 r., 2019 r. oraz 2024 r.

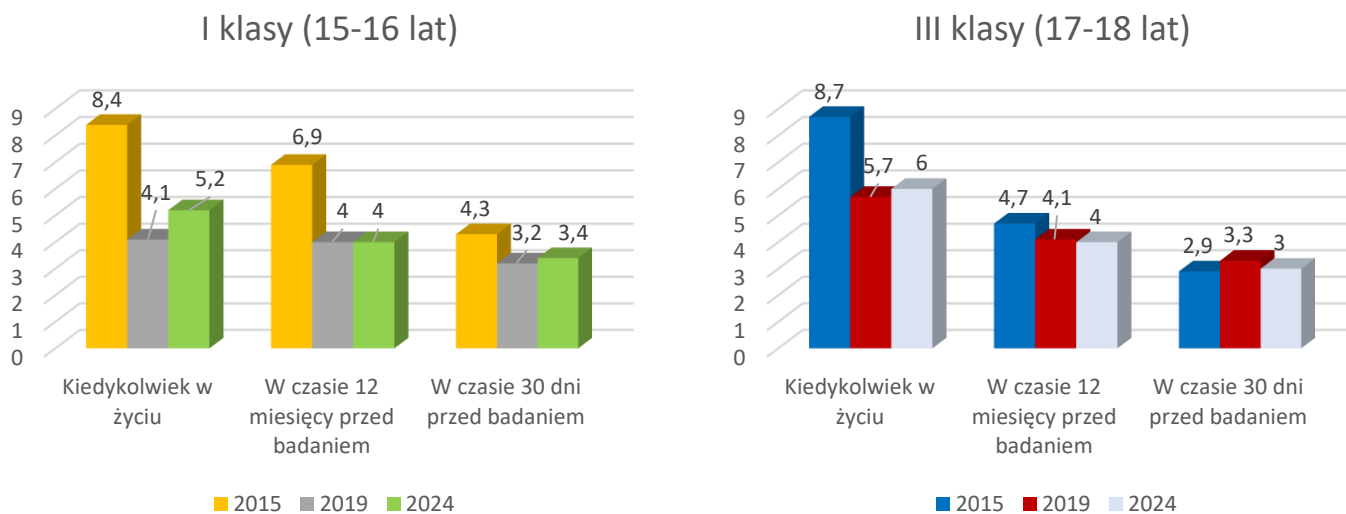

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie badania ESPAD 2015, 2019, 2024

Dane na temat używania dopalaczy sugerują wzrost rozpowszechnienia używania tych substancji *kiedykolwiek w życiu* w obydwu grupach młodzieży. Wśród młodszych respondentów obserwujemy wzrost w użyciu tych substancji *w czasie ostatnich 30 dni przed*

badaniem i utrzymanie na tym samym poziomie odsetka używających w czasie ostatnich 12 miesięcy przed pomiarem. W starszych klasach odsetki używających dopalaczy w czasie ostatnich 12 miesięcy i 30 dni przed badaniem nieznacznie spadły.

Wykres 10. Używanie dopalaczy wg badania z 2015 r., 2019 r. oraz 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie badania ESPAD 2015, 2019, 2024

Wnioski z badania ESPAD 2024

Wyniki badania przeprowadzonego w województwie małopolskim w 2024 roku, w porównaniu z danymi ogólnopolskimi, wskazują na kilka kluczowych obszarów wymagających uwagi zarówno w zakresie profilaktyki, jak i interwencji. Młodzież z naszego regionu jest w podobnym stopniu narażona na wpływ legalnych substancji psychoaktywnych, takich jak alkohol, jak ich rówieśnicy w całym kraju. Chociaż uczniowie w województwie małopolskim rzadziej deklarują nadmierne i częste spożywanie alkoholu w porównaniu do średniej krajowej, ocena dostępności alkoholu, uznawana za *łatwą*, była na zbliżonym poziomie. Ekspozycja na propozycje spożycia alkoholu była niższa w województwie małopolskim, co sugeruje pewne pozytywne efekty działań profilaktycznych. Warto zauważyć, że w województwie zaobserwowano niższy poziom rozpowszechnienia używania marihuany w porównaniu do danych ogólnopolskich, co stanowi pozytywny sygnał. Jednak w przypadku innych substancji nielegalnych różnice w poziomie eksperymentowania oraz częstotliwości ich używania w porównaniu do reszty kraju były niewielkie. Istotnym problemem pozostaje dostępność nielegalnego alkoholu, takiego jak bimbler, który był oferowany znaczącej liczbie młodych osób w regionie.

Kluczowym wyzwaniem w zakresie profilaktyki jest nadal wysoki poziom spożycia alkoholu, szczególnie piwa i wódki, oraz towarzysząca temu tendencja młodzieży do bagatelizowania ryzyka związanego z jego konsumpcją. Aby odpowiedzieć na te potrzeby, niezbędne jest opracowanie i wdrożenie programów edukacyjnych, które w sposób rzetelny, oparty na dowodach naukowych i przystępny dla młodzieży przedstawiają zagrożenia zdrowotne związane z alkoholem. Kluczowe jest dostosowanie przekazu do doświadczeń, postaw i przekonań młodzieży, unikanie demonizowania alkoholu oraz włączenie rodzin w działania edukacyjne, w celu zwiększenia ich skuteczności. Równoległe należy ograniczyć fizyczną i ekonomiczną dostępność alkoholu, poprzez skuteczne egzekwowanie zakazu sprzedaży alkoholu niepełnoletnim, oraz rozważenie redukcji liczby punktów sprzedaży alkoholu w regionach o szczególnie dużym nasyceniu takimi miejscami. Ważnym uzupełnieniem działań

prewencyjnych jest rozwój oferty redukcji szkód skierowanej do młodych osób już angażujących się w ryzykowne zachowania, takie jak nadmierne picie alkoholu czy używanie substancji psychoaktywnych.

Rekomendacje z badania ESPAD

1. Opracowanie i wdrożenie programów edukacyjnych skierowanych do młodzieży, które uwzględnią ich realne doświadczenia i skutecznie przekażą informacje o zagrożeniach związanych z nadmiernym spożyciem alkoholu.

2. Zwiększenie skuteczności kontroli sprzedaży alkoholu niepełnoletnim oraz podjęcie działań w kierunku ograniczenia liczby punktów sprzedaży alkoholu w regionach o wysokiej dostępności.

3. Rozwinięcie oferty działań redukujących szkody, które skupią się na wsparciu młodych ludzi angażujących się w ryzykowne zachowania, w celu minimalizacji negatywnych skutków ich stylu życia.

3.2 Zatrucia nowymi substancjami psychoaktywnymi

Problem dopalaczy to zjawisko, które obserwujemy w Polsce od 2008 roku, kiedy to otworzył się pierwszy sklep internetowy oferujący tego rodzaju substancje. Dopalacze zawierają substancje psychoaktywne, które działają na układ nerwowy w sposób podobny do tradycyjnych narkotyków.

Używanie tych substancji niesie ze sobą liczne zagrożenia, ponieważ ich działanie może być znacznie intensywniejsze niż w przypadku tradycyjnych narkotyków. Skład chemiczny dopalaczy ciągle się zmienia, co utrudnia przewidywanie skutków ich oddziaływania na organizm. Substancje wchodzące w skład dopalaczy najczęściej nie znajdują się na wykazie substancji psychotropowych, środków odurzających oraz nowych substancji psychoaktywnych, wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Zdrowia. Ich skład chemiczny ciągle ulega zmianie (do wykazu regularnie dopisywane są nowe substancje), co powoduje, że trudno przewidzieć, jaki będą miały wpływ na organizm. Na temat większości z nich wciąż nie ma potwierdzonych danych dotyczących ich rzeczywistej szkodliwości. Często w „dopalaczach” znajduje się kilka różnych substancji psychoaktywnych, co potęguje ich szkodliwe działanie. Ponadto substancje użyte do ich produkcji nie są w żaden sposób przebadane, niejednokrotnie nie jest znane źródło ich pochodzenia oraz mogą być niezwykle niebezpieczne dla zdrowia a nawet życia. Dodatkowe zagrożenie stanowi fakt, że zawartość środka czynnego w tych produktach podlega znacznym wahaniom. Istotny jest również brak informacji, w jakich dawkach należy je stosować. Brak doświadczeń z tymi substancjami zwiększa ryzyko powikłań u użytkowników. W efekcie, korzystanie z dopalaczy może być bardziej ryzykowne niż używanie tradycyjnych narkotyków, dlatego ważne jest uświadamianie społeczeństwa na temat zagrożeń z nimi związanych.

Zgodnie z przepisami wynikającymi z art. 30a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, Główny Inspektor Sanitarny podejmując działania z zakresu wczesnego ostrzegania prowadzi rejestr zatruć środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi, w celu ograniczenia zagrożeń, stwarzanych przez te substancje. Rejestr prowadzony jest w formie elektronicznej, jako System Monitorowania Informacji o Środkach Zastępczych i Nowych Substancjach Psychoaktywnych (SMIOD). Dane zawarte w systemie pochodzą m.in. od podmiotów wykonujących działalność leczniczą oraz podmiotów prowadzących badania pośmiertne, które „są obowiązane zgłosić państwowemu powiatowemu inspektorowi sanitarnemu, właściwemu ze względu na siedzibę tego podmiotu, wystąpienie zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną albo

podejrzanie wystąpienia takiego zatrucia lub zgonu, którego przyczyną mogło być lub było zatrucie środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną”.

Według danych Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie w 2023 roku (dane za 2024 rok będą dostępne w III kwartale 2025 roku) na terenie województwa odnotowano **263** zgłoszenia zatruc lub podejrzeń zatruc środkami zastępczymi (ŚZ), nowymi substancjami psychoaktywnymi (NSP) i pozostałymi substancjami (N-L-In), spośród których liczba zgłoszeń i podejrzeń zatruc NSP/ŚZ wyniosła **161** a N-L-In wyniosła **102**. Wśród zarejestrowanych przypadków 29% dotyczyło kobiet, natomiast 71% mężczyzn.

Zgłoszenia pochodziły z dwóch powiatów: chrzanowskiego oraz nowosądeckiego. Wśród osób do 18 r.ż. zarejestrowanych zostało łącznie 18 przypadków zatruc, co stanowiło blisko 7% spośród wszystkich zgłoszonych zatruc lub podejrzeń zatruc (ŚZ, NSP i N-L-In). Największa liczba zgłoszeń dotyczyła osób wieku 30-39 lat (28%) oraz powyżej 40 r. ż (24,7%). Spośród zgłoszonych przypadków 105 wymagało hospitalizacji przez okres dłuższy niż 24 godziny, 132 osoby zostały poddane obserwacji na Szpitalnych Oddziałach Ratunkowych, natomiast 26 osób nie wymagało hospitalizacji.

Dane pochodzące z rejestrowanych zgłoszeń nie stanowią rzeczywistej liczby zdarzeń o charakterze podejrzenia zatrucia NSP. Jak wynika z informacji przekazywanych przez lekarzy z województwa małopolskiego, liczba interwencji medycznych jest większa, jednak nie wszystkie przypadki są zgłaszane. Brak możliwości powszechnego oznaczania substancji czynnych w materiale biologicznym skutkuje tym, że zatrucia związane z NSP rozpoznawane są głównie na podstawie przebiegu klinicznego, wywiadu lekarskiego oraz okoliczności zgłoszenia, bez analitycznego potwierdzenia. Obecnie potwierdzenie analityczne za pomocą badań toksykologicznych nie jest dostępne.

3.3 Choroby zakaźne związane z używaniem narkotyków

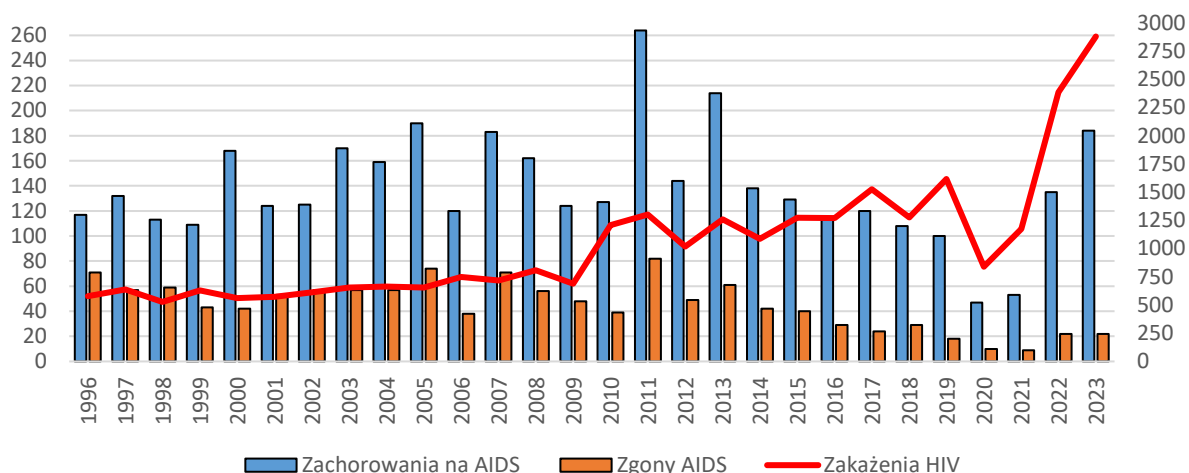
Monitorowanie chorób zakaźnych związanych z używaniem narkotyków stanowi kluczowy element analizy zjawisk związanych z problematyką narkotykową na poziomie krajowym oraz europejskim. Zbierane i analizowane dane skupiają się głównie na przypadkach zakażeń HIV oraz wirusowym zapaleniu wątroby typu B i C wśród osób stosujących narkotyki dożylnie. Informacje te pochodzą głównie z rutynowych systemów nadzoru epidemiologicznego funkcjonujących w poszczególnych państwach UE oraz z bardziej szczegółowych badań przekrojowych prowadzonych wśród użytkowników narkotyków przyjmowanych dożylnie.

Na podstawie danych Krajowego Centrum ds. AIDS, w okresie od 1985 do 31 grudnia 2023 roku w Polsce zarejestrowano 32 935 nosicieli wirusa HIV. W tym samym czasie u 4 194 osób zdiagnozowano AIDS, a 1 496 pacjentów zmarło z tego powodu. Na początku 2024 r. blisko 19,5 tys. osób objętych było leczeniem antyretrowirusowym (ARV), które jest prowadzone i finansowane w ramach Rządowego programu polityki zdrowotnej pn. „Leczenie antyretrowirusowe osób żyjących z wirusem HIV w Polsce na lata 2022 – 2026”.

Z danych Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego PZH – Państwowego Instytutu Badawczego (NIZP PZH - PIB)⁴ wynika, że w 2023 roku w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia zarejestrowano 2 879 nowych przypadków zakażenia HIV w skali całego kraju, (z wstępnych danych NIZP PZH – PIB wynika, że w 2024 roku liczba nowo wykrytych zakażeń wyniosła 2 291 przypadków) oraz odnotowano 184 nowe zachorowania na AIDS na poziomie krajowym, 22 chorych na AIDS zmarło.

⁴ Choroby zakaźne i zatrucia w Polsce w 2022 roku”, Mirosław P. Czarkowski, Urszula Wielgosz, Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH - Państwowy Instytut Badawczy Zakład Epidemiologii Chorób Zakaźnych i Nadzoru, Warszawa 2023

Wykres 11. Zakażenia HIV, zachorowania na AIDS oraz zgony chorych na AIDS w latach 1996-2023.

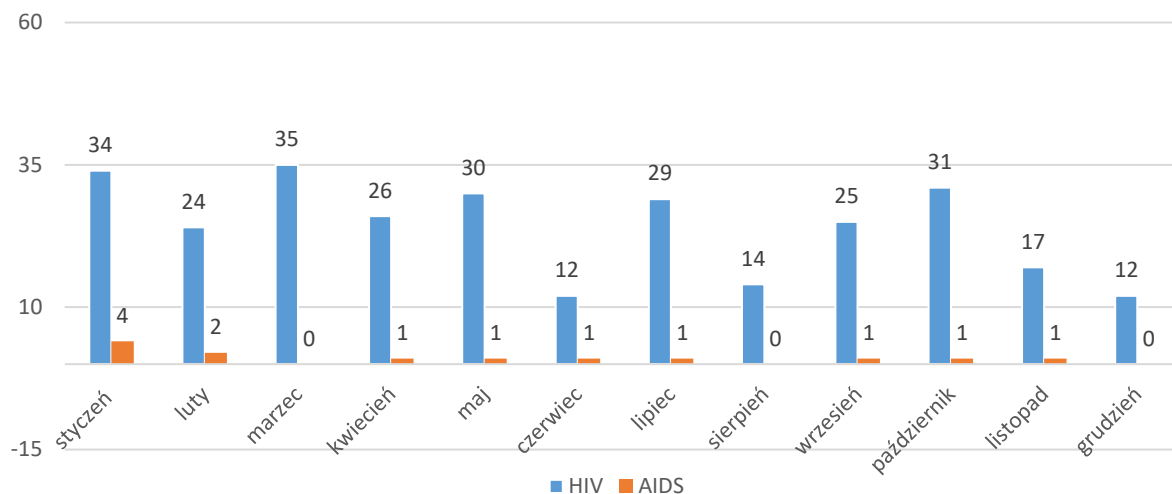
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NIZP PZH - Zakład Epidemiologii Chorób Zakaźnych i Nadzoru http://www.wold.pzh.gov.pl/oldpage/epimeld/hiv_aids/index.htm

Najwięcej nowych przypadków zakażeń oraz zachorowań odnotowano wśród osób pomiędzy 20 a 49 rokiem życia (HIV - 2379 osób, AIDS - 154). Wśród nowo zdiagnozowanych zakażeń wirusem HIV mężczyźni stanowili zdecydowaną większość bo aż 74%, podczas gdy kobiety stanowiły ok. 25% przypadków. Jeśli chodzi o potencjalne drogi transmisji, 36 osób wskazało na stosowanie narkotyków w iniekcjach. Należy jednak podkreślić, że skala problemu może być znacznie większa, ponieważ zdecydowana większość badanych (2 276 osób) nie wskazała możliwej przyczyny zakażenia. Według informacji podanych w „Europejskim raporcie narkotykowym 2024” opracowanym przez Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (EMCDDA), w Europie rośnie różnorodność substancji przyjmowanych drogą iniekcji, a różnorodność ta może wiązać się z większym ryzykiem zakażenia. W ostatnich latach obserwowano stały spadek używania narkotyków w formie iniekcji, jednak ta droga podania nadal odpowiada za nieproporcjonalnie dużą część zarówno ostrych, jak i przewlekłych szkód zdrowotnych wynikających z używania substancji psychoaktywnych. W przeszłości dożylnie przyjmowana była głównie heroina, jednak z „Europejskiego raportu narkotykowego 2024” wynika, że obecnie w pozostałościach ze strzykawek wykrywa się całe spektrum narkotyków, w tym amfetaminę, kokainę, syntetyczne katynony, nowe substancje psychoaktywne leki z grupy agonistów receptorów opioidowych, oraz inne leki. Często są one podawane w kombinacji, co może zwiększać ryzyko przedawkowania. Szczególnie niepokojące są wyniki badań wykazujące, że dożylnie przyjmowanie środków pobudzających staje się coraz bardziej powszechne. To zjawisko wiąże się z częstszymi iniekcjami, co z kolei zwiększa ryzyko zakażeń, w tym HIV.

Z dostępnych danych⁵ wynika, że w województwie małopolskim w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r. stwierdzono: 289 nowych przypadków zakażenia HIV, 13 nowych zachorowań na AIDS oraz 2 zgony chorych na AIDS.

⁵Zakażenia HIV i zachorowania na AIDS w Polsce w 2022 roku NIZP PZH PIB - Zakład Epidemiologii Chorób Zakaźnych i Nadzoru https://www.wold.pzh.gov.pl/oldpage/epimeld/hiv_aids/index.htm

Wykres 12. Liczba przypadków HIV i AIDS zarejestrowanych w Małopolsce w okresie 01.01-31.12.2023 r.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM w oparciu o dane z NIZP PIB - Zakład Epidemiologii Chorób Zakaźnych i Nadzoru za rok 2023
https://www.old.pzh.gov.pl/oldpage/epimeld/hiv_aids/index.htm

Zasadniczą informacją w kwestii profilaktyki zapobiegania nowym zakażeniom oraz pomocy osobom zakażonym HIV jest między innymi wiedza na temat przyczyn zakażeń oraz informacja jaki % ogólnej populacji stanowią osoby zakażone. Wśród osób z pozytywnym wynikiem testu, przeważają mężczyźni mający kontakty seksualne z mężczyznami (322 osoby, u których stwierdzono zakażenie w 2023 r.). Od kilku lat obserwuje się również trend wzrostowy liczby zakażeń wśród osób heteroseksualnych (214 osób w 2023 r., 208 przypadków w 2022 r., 74 w 2021 r., 51 w 2020 r.). Według dostępnych informacji trzecią, co do częstości występowania przyczynę zakażeń stanowi stosowanie narkotyków w iniekcjach - w 2023 r. 36 osób wskazało na tę drogę transmisji jako możliwą przyczynę zakażenia (30 przypadków w 2022 r., 11 zakażeń w 2021 r.).

Na podstawie powyższych danych można zauważyć, że obecnie HIV przenoszone jest głównie przez kontakty seksualne. Osoby z wieloma partnerami oraz używające substancji psychoaktywnych są bardziej narażone na zakażenie, dlatego regularne badania w kierunku HIV są kluczowe dla grup podwyższonego ryzyka. Przywołane w raporcie statystyki wskazują na potrzebę kontynuacji działań edukacyjnych oraz dostępu do testów i terapii, które mogą poprawić jakość życia osób z HIV i zmniejszyć ryzyko rozwoju AIDS. Ważne jest także zwalczanie stygmatyzacji osób żyjących z HIV oraz tworzenie środowiska wsparcia i akceptacji.

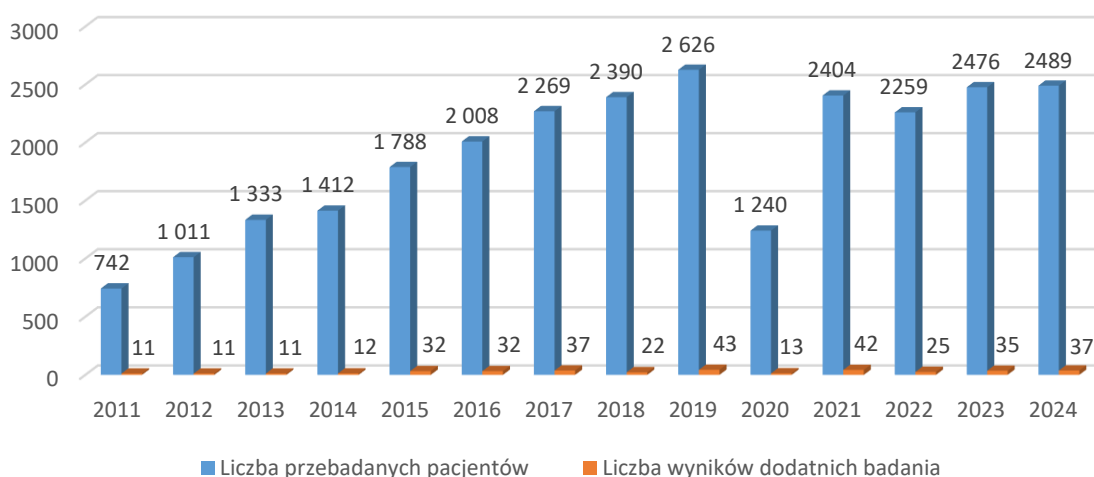
W województwie małopolskim w 2024 roku funkcjonowały dwa Punkty Konsultacyjno-Diagnostyczne (PKD) znajdujące się w Krakowie przy Placu Szczepańskim 3 oraz w Nowym Sączu przy ul. Lwowskiej 20, w których bezpłatnie i anonimowo można było wykonać testy na obecność wirusa HIV. W Punktach prowadzone były również rozmowy okołotestowe oraz poradnictwo w zakresie ryzykownych zachowań seksualnych.

Punkt w Krakowie został utworzony w 2015 roku i obecnie prowadzony jest przez Stowarzyszenie Profilaktyki Zdrowotnej "Jeden Świat" oraz finansowany przez Krajowe Centrum ds. AIDS oraz Gminę Kraków. W 2024 roku w Punkcie Konsultacyjno-Diagnostycznym w Krakowie przyjęto 2 513 klientów (w tym 865 kobiet, 1 638 mężczyzn, 10 osób zadeklarowało płeć inną niż M/K), przeprowadzono 2 489 testów oraz udzielono 24 porady bez testu. Wykryto 37 przypadków zakażenia wirusem HIV, z czego 2 przypadki dotyczyły kobiet, a 35 mężczyzn. Jeśli chodzi o drogę zakażenia, to 7 osób zakażyło się drogą

kontaktów różnopłciowych, 27 mężczyzn mających kontakty seksualne z mężczyznami, 2 drogą kontaktów z oboma płciami (biseksualnych) oraz 1 w wyniku ekspozycji zawodowej.

Punkt Konsultacyjno-Diagnostyczny w Nowym Sączu, prowadzony przez Stowarzyszenie Profilaktyki Zdrowotnej "Jeden Świat", został dofinansowany ze środków finansowych województwa małopolskiego w ramach konkursu „Profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym w latach 2023-2024”. W Punkcie przyjęto 132 klientów, przeprowadzono 226 testów wraz z poradnictwem okołotestowym. Wykryto 2 przypadki zakażenia wirusem HIV, wszystkie dotyczyły mężczyzn. Źródłem zakażenia były kontakty heteroseksualne.

Wykres 13. Liczba pacjentów PKD w Krakowie latach 2011-2024

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych z Punktu Konsultacyjno-Diagnostycznego w Krakowie.

Problemy zdrowotne czynnych użytkowników substancji psychoaktywnych to nie tylko kwestia zakażeń wirusem HIV, ale również wirusowego zapalenia wątroby czy chorób przenoszonych drogą płciową. Zawarte w narkotykach, alkoholu i dopalaczach substancje, których stężenie w organizmie przy regularnym ich spożyciu stale rośnie, mogą prowadzić do ostrej niewydolności wątroby lub trwałego jej uszkodzenia. Korzystanie z zakażonych igieł i strzykawek oraz nieodpowiednie warunki sanitarne, sprzyjają wirusowym zakażeniom wątroby, takim jak wirusy HBV (jest znacznie bardziej zakaźny niż wirus HIV, ale podobnie jak on przenoszony jest poprzez krew oraz płyny ustrojowe, w tym również poprzez ślinę i kontakty seksualne), HCV i HDV (nazywany też wirusem delta). Niestety, wiedza na temat chorób wątroby wśród osób uzależnionych jest na ogół bardzo ograniczona - mało kto ma świadomość, co oznaczają poszczególne wirusy, w jaki sposób można się nimi zarazić oraz jakie są potencjalne konsekwencje takiego zakażenia (przewlekłe schorzenia wątroby, prowadzące do marskości wątroby czy powstawania nowotworów). Dlatego tak kluczowa jest profilaktyka. Może ona obejmować przeprowadzanie badań przesiewowych wśród osób uzależnionych oraz oferowanie szczepień przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B. W przypadku wirusowego zapalenia wątroby typu C, wobec braku szczepionki, profilaktyka powinna polegać na eliminacji dróg transmisji, co oznacza unikanie wspólnego używania igieł i strzykawek, a najlepiej zaprzestanie dożylnego przyjmowania narkotyków.

Kolejne zagrożenie stanowi onkogenny wirus HPV (odpowiedzialny m.in. za rozwój raka szyjki macicy) oraz inne zakażenia przenoszone drogą płciową, takie jak kiła, rzeżączka, opryszczka narządów płciowych, czy kandydoza, które mogą prowadzić do poważnych problemów zdrowotnych, jeśli nie są odpowiednio leczone. Przyjmowanie narkotyków drogą

iniekcji może także nasilać istniejące problemy zdrowotne oraz prowadzić do powstawania ropni, posocznicy i uszkodzeń nerwów. Ciężki przebieg infekcji bakteryjnych u osób uzależnionych często związany jest z ich stylem życia, stosowaniem dożylnych infekcji oraz zakażeń ran. Zaniechanie leczenia tego typu infekcji może prowadzić do poważnych powikłań, takich jak wstrząs septyczny, bakteryjne zapalenie wsierdza, zapalenie mózgu i opon mózgowo-rdzeniowych, a także wtórne uszkodzenia narządów. Z tego względu istotna jest dystrybucja podstawowych środków dezynfekujących, opatrunkowych oraz niezbędnych materiałów medycznych wśród iniekcyjnych użytkowników substancji psychoaktywnych.

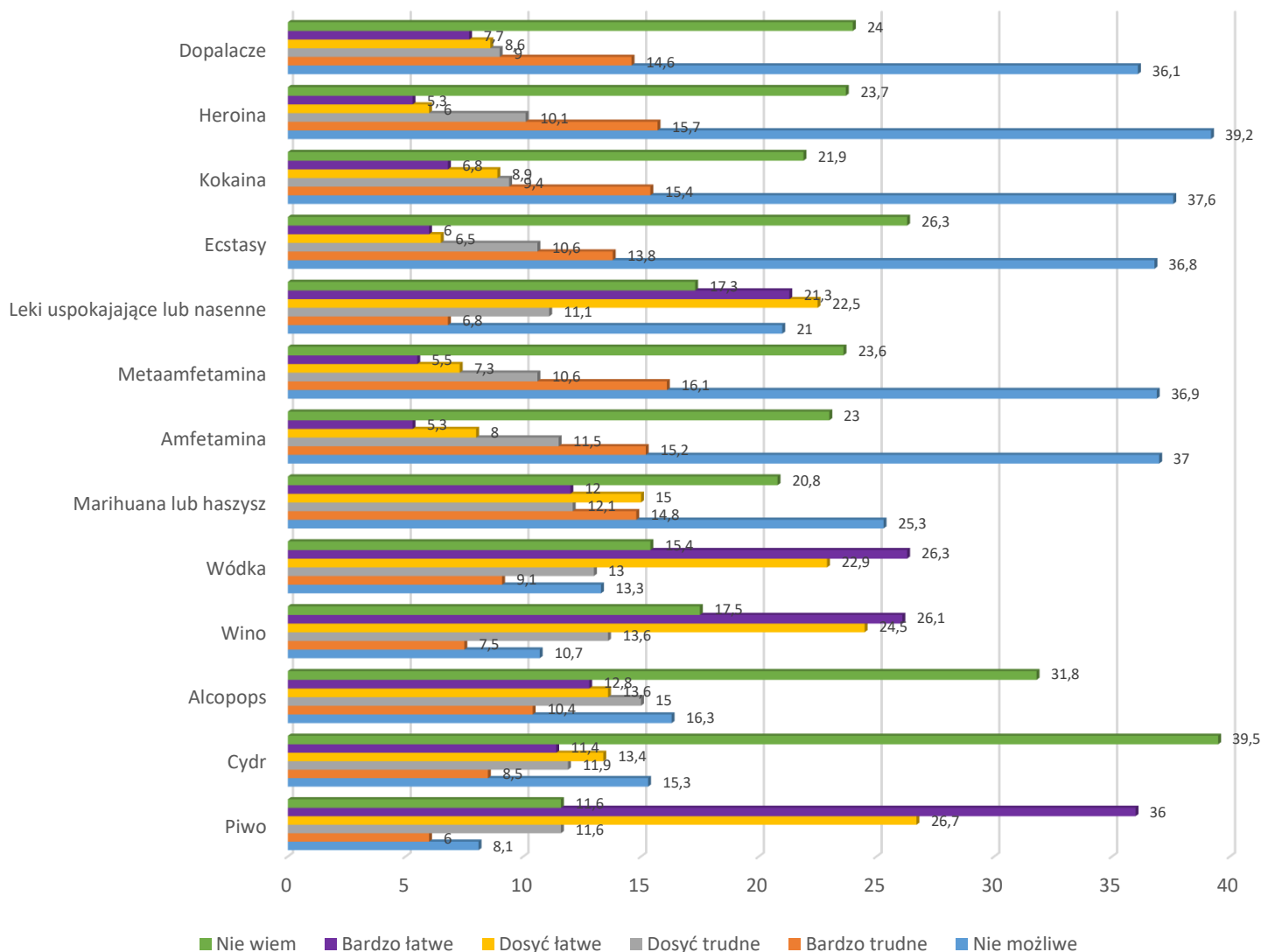
Należy podkreślić, iż wciąż najskuteczniejszym środkiem zapobiegania wszelkiego rodzaju zakażeniom jest efektywna, systematyczna profilaktyka i edukacja zdrowotna oparta na aktualnym stanie wiedzy, skierowana do ogółu społeczeństwa, na temat czynników ryzyka, dróg zakażenia oraz możliwości leczenia.

3.4 Dostępność napojów alkoholowych i substancji psychoaktywnych

Przyjmowanie substancji psychoaktywnych, w tym narkotyków, alkoholu czy leków, jest zjawiskiem, które ma wiele przyczyn i jest uzależnione od różnych czynników, z których najważniejszą rolę odgrywa dostępność tych substancji. Dostępność odnosi się zarówno do fizycznej możliwości nabycia danego środka, jak i do jego ceny, a także do społecznych i kulturowych norm związanych z jego używaniem. Niestety popyt oraz podaż środków odurzających (bez względu na legalność ich posiadania) pozostaje wciąż dużym problemem społecznym nie tylko w Polsce ale również w Europie.

W ocenie respondentów badania ESPAD 2024 poziom dostępności napojów alkoholowych jest wysoki. Uczniowie pierwszych klas szkół średnich, a więc młodzież w wieku 15-16 lat, uznali za bardzo łatwe do zdobycia: piwo – 36%, wino – 26,1% i wódkę – 26,3%. Znacznie mniejszy odsetek tej grupy badanych uznał za niemożliwe do zdobycia piwo (8,1%), wino (10,7%) i wódkę (13,3%). Dostępność do leków uspokajających i nasennych okazała się trudniejsza do oceny. Bardzo łatwo byłoby je dostać 21,3% respondentów z młodszej grupy, niemożliwe do zdobycia byłoby to dla 21% badanych. Na tym tle dostępność substancji nielegalnych oceniana jest niżej. Odsetki uczniów młodszych, którzy uważają je za niemożliwe do zdobycia wahają się od 25,3% w przypadku konopi indyjskich do 39,2% w przypadku heroiny. Odsetki pierwszoklasistów deklarujących bardzo łatwy dostęp do poszczególnych substancji nielegalnych wahają się od 12% w przypadku marihuany lub haszyszu, do 5,3% w przypadku heroiny. Brak dostępu do nowych substancji psychoaktywnych, czyli tzw. „dopalaczy” deklaruje 36,1% pierwszoklasistów, a 7,7% uważa je za łatwe do zdobycia.

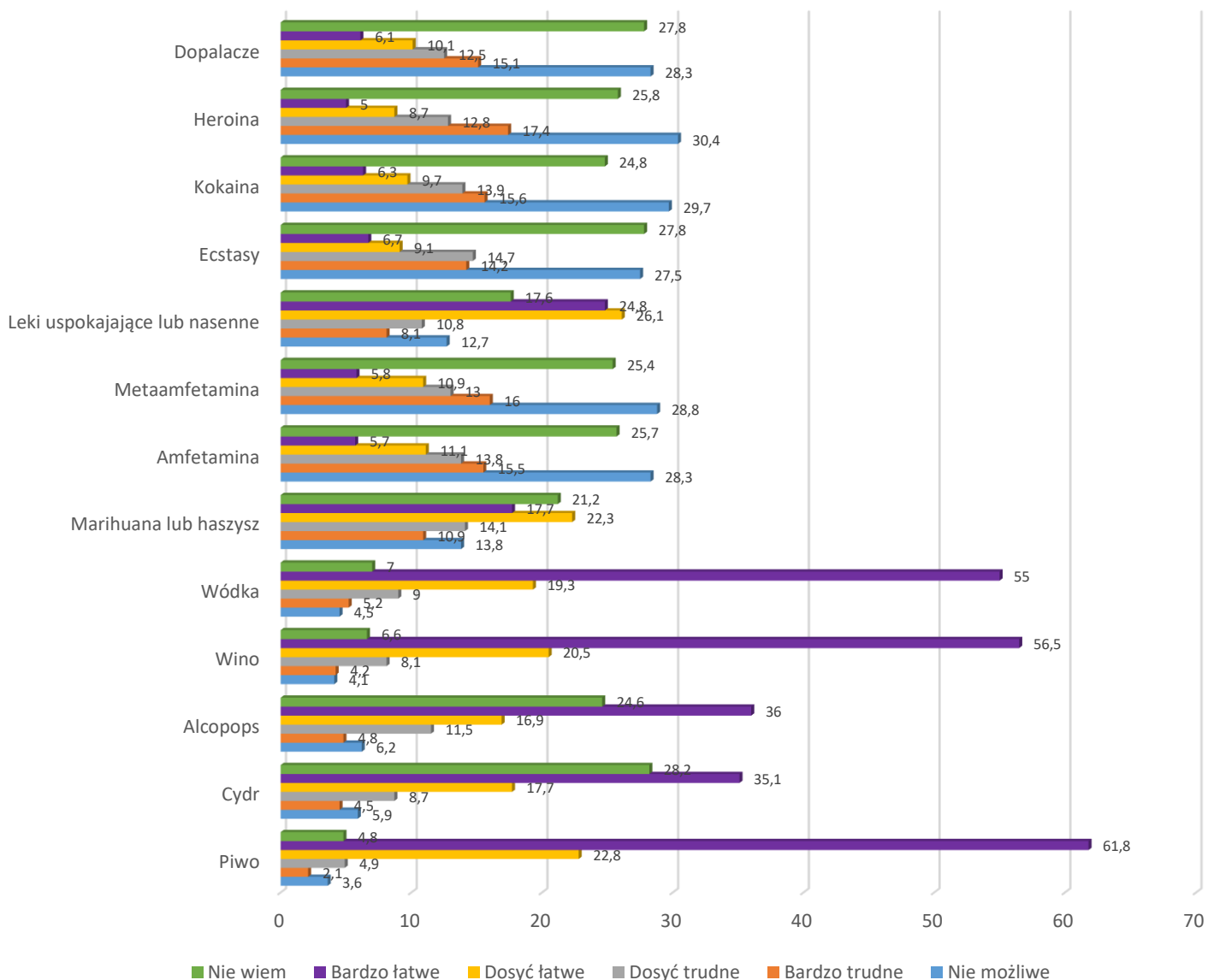
Wykres 14. Ocena dostępności poszczególnych substancji przez uczniów I klas szkół średnich (15-16 lat)

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie badania ESPAD 2024

Dostępność poszczególnych napojów alkoholowych i tytoniu w ocenach trzecioklasistów jest znacznie wyższa, co nie powinno dziwić, bowiem badanym ze starszej grupy do pełnoletniości niewiele brakuje, a niektórzy już ją osiągnęli. Zgodnie z oczekiwaniami odsetki deklarujących łatwy dostęp największe są w przypadku piwa, a najmniejsze w przypadku wódki. W przypadku piwa – 61,8% nastolatków ze starszej grupy uznała je jako bardzo łatwe do zdobycia. Z kolei w przypadku wina było to 56,5% i wódki – 55%. Jedynie niewielki odsetek tej grupy badanych uznał za niemożliwe do zdobycia: piwo – 3,6%, wino – 4,1% i wódkę – 4,5%. Bardzo łatwy dostęp do leków uspokajających i nasennych zadeklarowało 24,8% trzecioklasistów, niemożliwe do zdobycia byłoby to dla 12,7%. W klasach trzecich badani w przypadku większości substancji nielegalnych w podobnym lub wyższym odsetku, co młodszy uczeń uznają je za bardzo łatwe do zdobycia. Odpowiedzi takich udzieliło w odniesieniu do najbardziej dostępnych konopi 17,7% badanych i najtrudniej dostępnej heroiny – 5% badanych. Odsetki młodzieży ze starszej grupy stwierdzającej, że byłoby dla nich niemożliwe zdobycie poszczególnych substancji wahają się od 13,8% w przypadku konopi indyjskich do 30,4% w przypadku heroiny. 6,1% badanych uważa za bardzo łatwy dostęp do „dopalaczy”, a 28,3% deklaruje brak dostępu do tych substancji.

Wykres 15. Ocena dostępności poszczególnych substancji przez uczniów III klas szkół średnich (17-18 lat)

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie badania ESPAD 2024

Czynnikiem wpływającym na wysokość spożycia alkoholu, a także na problemy związane z piciem alkoholu jest fizyczna możliwość jego nabycia mierzona m.in. liczbą punktów sprzedaży napojów alkoholowych na danym obszarze. W Polsce zasadniczą rolę w formułowaniu strategii ograniczania dostępności fizycznej alkoholu, biorąc pod uwagę instrumenty regulacji prawnych, mają jednostki samorządu terytorialnego.

W województwie małopolskim w 2023 r. liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych zmniejszyła się w porównaniu z rokiem 2022 r. o 2,6% tj. o 299 punktów (z 11 538 do 11 239). Największy udział w liczbie punktów sprzedaży napojów alkoholowych stanowiły sklepy – 7 025 punktów, z czego 6 143 posiadało w asortymencie napoje alkoholowe o zawartości alkoholu powyżej 18%. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży wyniosła 291 osób (o 10 osób więcej niż w 2022 roku), natomiast w przypadku punktów sprzedających napoje o zawartości alkoholu powyżej 18% - 370 osoby (w 2022 r. było to 374). Liczba obowiązujących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w województwie małopolskim zwiększyła się w 2023 r. o 1,75 % w porównaniu z rokiem poprzednim z 28 480 do 28 981, tj.

wydano o 501 zezwoleń więcej. Ze sprawozdania Krajowego Centrum ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU G-1) wynika, że w 2023 roku gminy województwa małopolskiego cofnęły 48 zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Ograniczenia w sprzedaży napojów alkoholowych stanowią skuteczną metodę redukcji spożycia alkoholu. Zmniejszenie jego dostępności mogłoby przyczynić się do ograniczenia picia, zwłaszcza wśród młodzieży. Innym istotnym czynnikiem wpływającym na konsumpcję alkoholu jest tzw. ekonomiczna dostępność, która również odgrywa kluczową rolę w tym kontekście.

Wskaźnikiem obrazującym dostępność ekonomiczną napojów alkoholowych jest liczba butelek poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych, które można nabyć za średnie miesięczne wynagrodzenie.

Według statystyk podawanych przez KCPU w 2023 r. można było kupić 1 863 butelki piwa, 279 butelek wina oraz 221 butelek mocnego alkoholu. W porównaniu do 2022 roku dostępność ekonomiczna wzrosła o 10 butelek wina i 3 butelki wódki (pomimo 5% podwyżki podatku akcyzowego od napojów alkoholowych), zmniejszyła się natomiast dostępność piwa o 31 butelek⁶. Średnie roczne spożycie napojów alkoholowych na 1 mieszkańca w litrach, w przeliczeniu na 100% alkohol, wyniosło 8,93 litra w stosunku do 9,37 litra w 2022 r. Oznacza to, że średnie spożycie napojów alkoholowych w Polsce zmniejszyło się rok do roku o 0,44 litra w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Natomiast spożycie w litrach na jednego mieszkańca w 2023 roku kształtowało się następująco: wyroby spirytusowe (100% alkoholu) – 3,4 l (3,5 l w 2022 r., 3,8 l - w 2021 r.), wino i miody pitne – 6,8 l (6,3 l w 2022 r., 6,7 l w 2021 r.), a w przeliczeniu na 100% alkohol – 0,72 l (0,76 l w 2022r. 0,8 l w 2021r.), piwo – 87,4 l (92,9 l w 2022 r. 93,2 l w 2021 r.), w przeliczeniu na 100% alkohol – 4,81 l (5,11 l – 2022 r. 5,13 - 2021r.).

3.5 Przestępczość związana z narkotykami oraz przestępstwa popełnianie pod wpływem alkoholu w Małopolsce

3.5.1 Przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii

Istotnym zagadnieniem związanym nierozdzielnie z dostępnością do nielegalnych substancji psychoaktywnych jest przestępczość „narkotykowa” wynikająca z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Przestępczość „narkotykowa” na terenie Małopolski w 2024 roku:

- Przestępstwa stwierdzone – **8 302** (10 004 w 2022 roku. **9 754 - 2023 r.**) spadek o 1452 względem roku poprzedzającego.
- Przestępstwa wykryte (% wykrycia) – **98,7** (98,2 w 2022 roku, 98,5 – 2023 r.) wzrost o 0,2%.
- Czyny karalne nieletnich – **563** (813 w 2022 roku, 439 w 2023 r.) wzrost o 124.

Najwięcej przestępstw stwierdzonych z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w 2024 roku wykazały niżej wymienione jednostki Policji:

- KMP Kraków – **1 314** przestępstwa stwierdzone (1 558 w 2022 roku, 4 001 – 2023 r.) spadek o 2 687,
- KPP Wadowice – **166** (409 w 2022 roku, 1 183 – 2023 r.) spadek o 1017,
- KPP Oświęcim – **513** (1 292 w 2022 roku, 686 – 2023 r.) spadek o 173,
- KMP Tarnów – **643** (298 w 2022 roku, 544 – 2023 r.) wzrost o 99,

⁶ Dostępność ekonomiczna napojów alkoholowych” – dane statystyczne udostępnione przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

- KPP Brzesko – **1 177** (1 121 w 2022 roku, **477 – 2023 r.**) wzrost o 700,
- KPP Bochnia – **2 368** (1 008 w 2022 roku, **465 – 2023 r.**) wzrost o 1903,
- KPP Gorlice – **100** (1 772 w 2022 roku, **421 – 2023 r.**), spadek o 321,
- KMP Nowy Sącz – **383** (550 w 2022 roku, 397 – 2023 r.) spadek o 14.

Osoby podejrzane, nieletni sprawcy:

- Ogółem podejrzanych – **2 014** (2 236 w 2022 roku, 2 199 w 2023 r.), mniej o 185 podejrzanych, w tym:
 - nieletni sprawcy – **98** (112 w 2022 roku, 114 w 2023 r.), spadek o 16,
 - zatrzymani na gorącym uczynku – **1 063** (1 281 w 2022 roku, 1 220 w 2023 r.), spadek o 157,
 - tymczasowo aresztowani – **122** (65 w 2022 roku, 92 w 2023 r.), wzrost o 30.

Udział nieletnich sprawców w ogólnej liczbie osób podejrzanych w 2024 roku wyniósł 5% (3% w 2020 roku, 6% w 2021, 5% w 2022 r., 5% w 2023 r.).

Najczęściej popełniane przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w 2024 roku:

- Art. 62 dot. nielegalnego posiadania narkotyków:
 - ust. 1 – **3 267** (4 087 w 2022 roku, 2 802 – 2023 r.), ust. 2 – **225** (232 w 2022 roku, 212 – 2023 r.), ust. 3 – **271** (245 w 2022 roku, 284 – 2023 r.),
- Art. 59 dot. nielegalnego rozprowadzania narkotyków w celach zarobkowych
 - ust. 1 – **2 396** (3 643 w 2022 roku, 2 676 – 2023 r.), ust. 2 – **141** (168 w 2022 roku, 240 – 2023 r.),
- Art. 58 dot. nakłaniania innych do używania narkotyków:
 - ust. 1 – **1 230** (930 w 2022 roku, 379 – 2023 r.), ust. 2 – **85** (36 w 2022, 110 w 2023 r.).

Art. 62 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii mówi, iż kto, wbrew przepisom ustawy, posiada środki odurzające lub substancje psychotropowe, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. Jeżeli przedmiotem czynu, jest znaczna ilość środków odurzających lub substancji psychotropowych, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku. W 2018 r. wprowadzono do ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii art. 62b dotyczący posiadania Nowych Substancji Psychoaktywnych, zgodnie z którym, kto wbrew przepisom ustawy, posiada nowe substancje psychoaktywne podlega grzywnie. Jeżeli przedmiotem czynu, o którym mowa powyżej, jest znaczna ilość nowych substancji psychoaktywnych sprawca, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3. Jeżeli przedmiotem czynu karalnego, są środki odurzające, substancje psychotropowe lub nowe substancje psychoaktywne w ilości nieznacznej, przeznaczone na własny użytek sprawcy, postępowanie można umorzyć również przed wydaniem postanowienia o wszczęciu śledztwa lub dochodzenia, jeżeli orzeczenie wobec sprawcy kary byłoby niecelowe ze względu na okoliczności popełnienia czynu, a także stopień jego społecznej szkodliwości.

Podobnie jak w latach poprzednich głównym przedmiotem przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii były niżej wymienione środki psychoaktywne: Marihuana, Amfetamina, Kokaina, Haszysz, tabletki Ecstasy/MDMA, Mefedron. 3 CMC, 4 CMC, Metaamfetamina, LSD.

Jednym z największych miejsc podaży i popytu narkotyków na terenie Małopolski pozostaje Miasto Kraków. Udzielanie odpłatne lub nieodpłatne narkotyków odbywa się najczęściej na ulicy, pubach/dyskotekach, samochodach, parkach i w pobliżu szkół.

Z informacji uzyskanych od jednostek terenowych wynika, iż na terenie województwa małopolskiego ceny sprzedawanych narkotyków w 2024 r. kształtowały się podobnie jak w latach poprzednich tj.:

- Konopie indyjskie: około 640-880 zł za krzew, gdzie średnio można uzyskać z przeciętnego krzewu około 22 gramów kwiatostanu,
- Ziele konopi innych niż włókniste: 30 – 50 zł za 1 gram,
- Tabletki Ecstasy: 5 – 20 zł za sztukę,
- Kokaina: 250 – 600 zł za 1 gram,
- Grzyby halucynogenne: 2,5 zł za sztukę lub około 25 zł/gram,
- LSD: 15 – 20 zł za 1 listek,
- Heroina: 40 – 50 zł za 1 gram,
- Amfetamina: 20 - 25 zł za 1 gram,
- Haszysz: 30 - 50 zł za 1 gram.

Ministerstwo Zdrowia opracowało wykaz podmiotów uprawnionych do prowadzenia badań dotyczących ustalenia czy dany produkt jest środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną, co uprościło procedury „ścigania” za wytwarzanie i handel tymi substancjami. Państwowa Inspekcja Sanitarna monitoruje rynek środków zastępczych, wykorzystując informacje od Policji, Straży Miejskiej, Centralnego Biura Śledczego i Służby Celnej, z którymi współpracuje na podstawie porozumienia z 2011 roku. Kontrole prowadzone przez Sanepid odbywają się z udziałem Policji, co zwiększa bezpieczeństwo oraz skuteczność działań kontrolnych.

W 2024 roku na terenie województwa małopolskiego pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadzili 25 kontroli w związku z wprowadzaniem do obrotu produktów, co do których zachodziło uzasadnione podejrzenie, że stwarzają zagrożenie dla życia i zdrowia. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie zabezpieczono produktów i nie pobierano próbek do badań laboratoryjnych. Natomiast w związku z przeprowadzonymi kontrolami wydano 2 decyzje administracyjne:

- 1 decyzja z art 52a ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii dot. kar pieniężnych za wytwarzanie lub wprowadzanie do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych.
- 1 decyzja z art. 44c ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, mówiącym, że w przypadku stwierdzenia wytwarzania lub wprowadzania do obrotu produktu, co do którego zachodzi uzasadnione podejrzenie, że jest on środkiem zastępczym, właściwy ze względu na miejsce wytwarzania lub wprowadzania do obrotu państwowy inspektor sanitarny nakazuje, w drodze decyzji, wstrzymanie wytwarzania tego produktu lub wycofanie go z obrotu, na czas niezbędny do przeprowadzenia badań mających na celu ustalenie, czy jest on środkiem zastępczym, nie dłuższy jednak niż 18 miesięcy.

Na podmioty, co do których wydane zostały decyzje administracyjne nie nałożono kar pieniężnych.

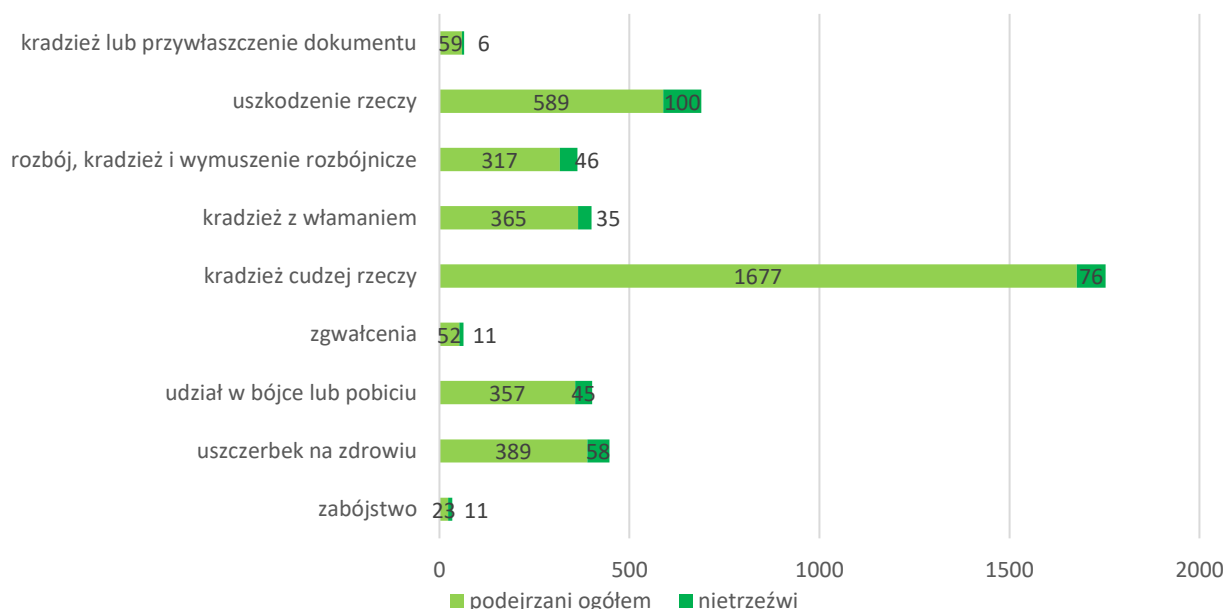
Małopolska, podobnie jak inne województwa, wciąż zmaga się z problemem wprowadzania do obrotu środków zastępczych, mimo podejmowanych działań. Obrotem tymi substancjami zajmują się głównie platformy internetowe oraz osoby prywatne, co znacząco utrudnia skuteczną kontrolę. Mimo, iż prowadzone są monitoringi stron internetowych w celu eliminacji podejrzanych produktów i blokowania sklepów oferujących środki zastępcze, problem nadal występuje. Niestety, jednym z najbardziej dynamicznych obszarów obrotu substancjami psychoaktywnymi pozostaje sprzedaż „z ręki do ręki”, która w dalszym ciągu pozostaje poza kompetencjami organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

3.5.2 Udział nietrzeźwych w popełnianych przestępstwach w Małopolsce

Osoby uzależnione, nietrzeźwe są często sprawcami popełnianych przestępstw. Poniżej dane statystyczne z Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie z 2024 r. dotyczące liczby sprawców z podziałem na nietrzeźwych podejrzanych w kategoriach przestępstw:

- Zabójstwo – podejrzani ogółem – 23 osoby (z czego 11 nietrzeźwych),
- Ciężki uszczerbek na zdrowiu – podejrzani ogółem - 24 osoby (z czego 6 nietrzeźwych),
- Lekki i ciężki uszczerbek na zdrowiu - podejrzani ogółem - 365 osób (z czego 52 nietrzeźwych),
- Udział w bójce lub pobiciu – podejrzani ogółem - 357 osób (z czego 45 nietrzeźwych), w tym 30 osób niepełnoletnich (z czego 2 nietrzeźwe),
- Zgwałcenia – podejrzani ogółem – 52 osoby, (z czego 11 nietrzeźwych),
- Kradzież cudzej rzeczy – podejrzani ogółem – 1 677 osób (z czego 76 nietrzeźwych),
- Kradzież z włamaniem – podejrzani ogółem - 365 osób (z czego 35 nietrzeźwych),
- Rozbój, kradzież i wymuszenie rozbójnicze – podejrzani ogółem - 317 osób (z tego 46 nietrzeźwych), w tym 56 osób niepełnoletnich (z czego 1 nietrzeźwa),
- Uszkodzenie mienia/rzeczy – podejrzani ogółem - 589 osób (z czego 100 nietrzeźwych),
- Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego – podejrzani ogółem – 2961 osób (z czego 2 864 nietrzeźwych), w tym 2 osoby nieletnie nietrzeźwe,
- Posługiwanie się dokumentem stwierdzającym tożsamość innej osoby, kradzież lub przywłaszczenie dokumentu – podejrzani ogółem – 59 osób (z czego 6 nietrzeźwych) w tym 6 osób niepełnoletnich (z czego 1 nietrzeźwa).

Wykres 16. Udział nietrzeźwych w popełnionych przestępstwach

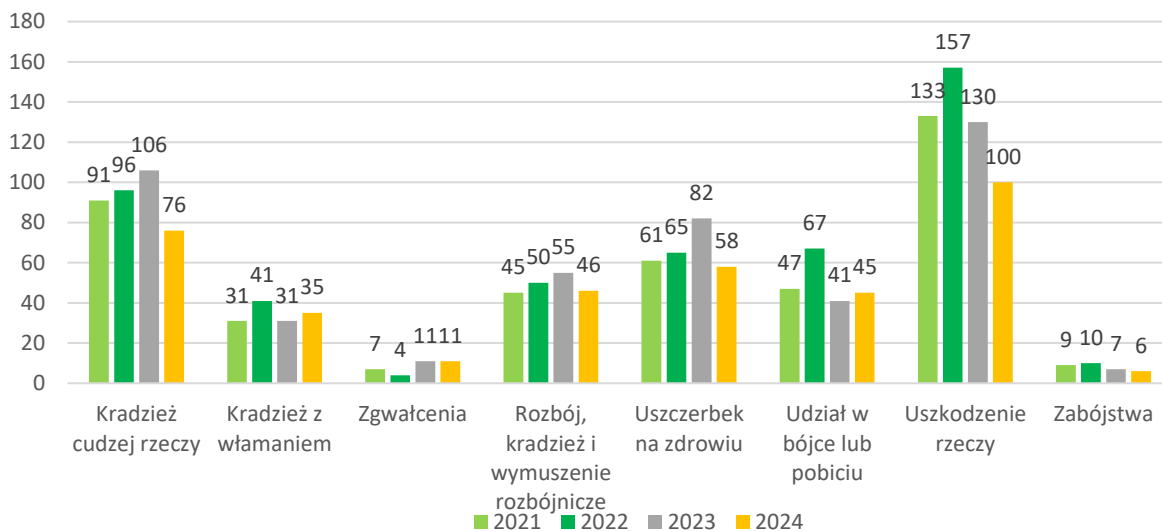

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych statystycznych za 2024 r. przekazanych z Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie

W porównaniu do lat ubiegłych, w 2024 r. odnotowano zmniejszenie udziału nietrzeźwych w kategoriach: kradzież cudzej rzeczy o 28%, uszczerbek na zdrowiu o 29%, uszkodzenie rzeczy o 23% oraz rozbój, kradzież i wymuszenia o 16%. Wzrost nietrzeźwych

sprawców odnotowano dla kradzieży z włamaniem (13%) oraz w kategorii udział bójce lub pobiciu (10%). Natomiast odsetek podejrzanych o zgwałcenia, będących pod wpływem alkoholu nie uległ zmianie.

Wykres 17. Liczba sprawców z podziałem na nietrzeźwych podejrzanych w kategoriach przestępstw w latach 2021 – 2024

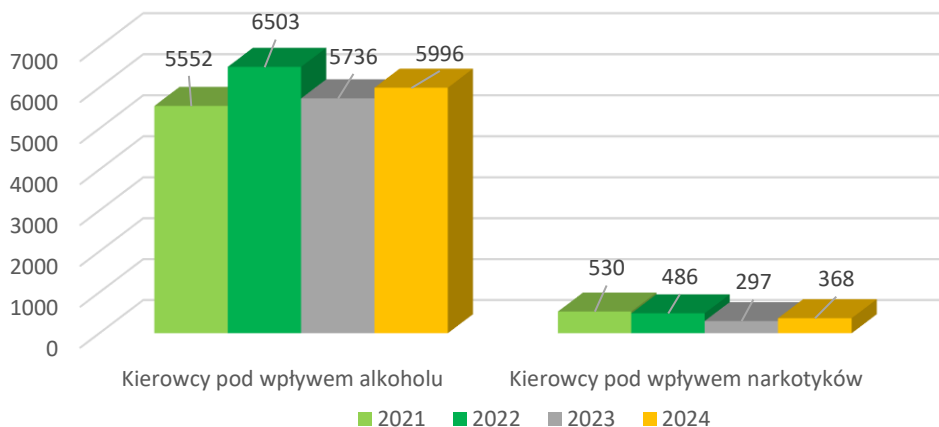

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych statystycznych za lata 2021 - 2024 przekazanych z Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie

3.5.3 Kierujący pod wpływem alkoholu i substancji psychoaktywnych

Na terenie województwa małopolskiego w 2024 roku przebadano **1 525** kierowców (**2 053** w 2022 r., **1 384** – 2023 r.) na zawartość narkotyków oraz **1 496 167** osób na zawartość alkoholu (1 069 654 osób w 2022 roku, 1 140 810 – 2023 r.). Ujawniono 5996 kierowców pod wpływem alkoholu (5 736 w 2023 r.) oraz 368 osób pod wpływem środka działającego podobnie do alkoholu. Nietrzeźwi kierowcy spowodowali w 2024 roku 143 wypadki drogowe (147 wypadki w 2023 r.) oraz 756 kolizji (822 w 2023r.), w wyniku czego śmierć poniosło 5 osób (spadek o 45% względem 2023 r.) a 171 osób zostało rannych (spadek o ok. 2% rok do roku).

Wykres 18. Liczba kierowców pod wpływem alkoholu i narkotyków w latach 2021 – 2024

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych statystycznych za lata 2020 -2024 przekazanych przez Komendę Wojewódzką Policji w Krakowie.

Małopolskie Ośrodki Ruchu Drogowego w Krakowie, Tarnowie i Nowym Sączu organizowały kursy reedukacyjne w zakresie problematyki przeciwalkoholowej

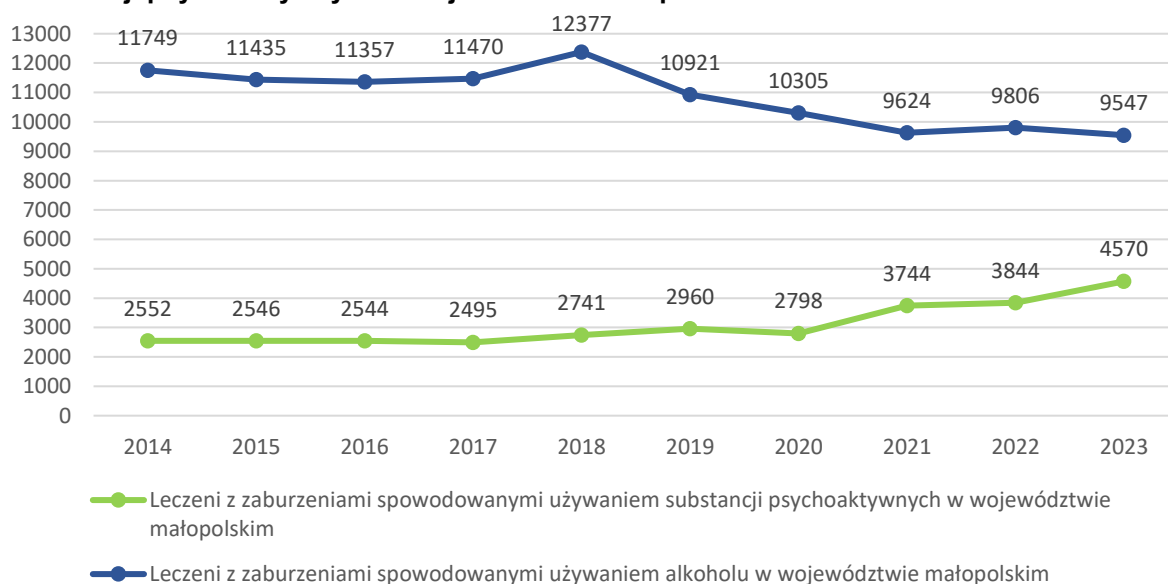
i przeciwdziałania narkomanii dla kierujących pojazdem w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu. W 2024 r. odbyło się 131 kursów (w 2022 r. – 125, w 2023 r. - 125), w których uczestniczyły 1 823 osoby (w 2022 r. - 1 672, 2023 r. - 1 725).

Małopolska Policja kontynuuje realizację działań na rzecz ograniczenia alkoholizmu, prowadząc akcje mające na celu m.in. ujawnianie łamania prawa w zakresie nielegalnej sprzedaży alkoholu, udostępniania czy ułatwiania dostępu do alkoholu osobom nieletnim. Specjaliści ds. nieletnich i dzielnicowi organizują spotkania z młodzieżą, uświadamiając ją o szkodliwości alkoholu. Policja prowadzi także rozmowy z właścicielami lokali o konsekwencjach naruszeń ustawy o wychowaniu w trzeźwości.

3.6 Leczeni w województwie małopolskim

Uzależnienie od substancji psychoaktywnych wiąże się niejednokrotnie z występowaniem zaburzeń psychicznych. Szacuje się, że mniej więcej 1/5 osób z zaburzeniami nastroju spełnia również kryteria zaburzeń związanych z używaniem substancji. Zaburzenia spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych najczęściej występują w sytuacji utraty zdolności kontrolowania stosowania substancji, takich jak narkotyki, leki, alkohol lub tytoń, wywołujących szkody zarówno u ich użytkowników jak i osób z ich otoczenia. Niektóre osoby cierpiące na zaburzenia psychiczne sięgają po substancje psychoaktywne w celu radzenia sobie z uciążliwymi symptomami. Od 2018 roku liczba osób leczonych ambulatoryjnie w związku z zaburzeniami spowodowanymi używaniem alkoholu w województwie małopolskim widocznie spada, chociaż w 2022 r. nieznacznie wzrosła w porównaniu do roku poprzedniego. Wśród leczonych z zaburzeniami spowodowanymi przyjmowaniem innych substancji psychoaktywnych obserwuje się trend wzrostowy.

Wykres 19. Leczeni ambulatoryjnie z zaburzeniami spowodowanymi używaniem alkoholu i substancji psychoaktywnych w województwie małopolskim w latach 2014-2023.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej na podstawie informacji z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Z danych Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego wynika, że liczba osób z zaburzeniami spowodowanymi używaniem alkoholu leczonych ambulatoryjnie w województwie małopolskim

w 2023 roku⁷ wynosiła 9 547, w tym w wieku do 18 lat leczonych było 46 osób. Najwięcej pacjentów z zaburzeniami spowodowanymi używaniem alkoholu leczono z powodu zespołu uzależnienia – 8 189 osób (ok. 86%) oraz współuzależnienia - 850 osób (ok. 12%). W dalszej kolejności uplasowały się: używanie szkodliwe - 582 leczonych (9%) oraz inne zaburzenia psychiczne – 286 chorych (3%). Szczegóły przedstawia tabela poniższa tabela.

Tabela 1. Liczba osób z zaburzeniami spowodowanymi używaniem alkoholu leczonych ambulatoryjnie w województwie małopolskim w 2023 roku

Wyszczególnienie		Leczeni		Leczeni po raz pierwszy	
		ogółem	w wieku 0-18 lat	ogółem	w wieku 0-18 lat
Ogółem	2020 rok	10 305	18	3 356	10
	2021 rok	9 624	142	1 250	77
	2022 rok	9 806	25	3 382	18
	2023 rok	9 547	46	2 870	24
W tym	mężczyźni	7 195	29	2 220	14
	osoby zamieszkałe na wsi	3 884	24	1 141	12
	opieka czynna	4 281	27	1 230	11
Ogółem zaburzenia psychiczne spowodowane używaniem alkoholu według rozpoznania zasadniczego:					
ostre zatrucie (F10.0)		86	4	33	4
używanie szkodliwe (F10.1)		612	13	176	8
zespół uzależnienia (F10.2)		8 189	22	2 474	11
zespół abstynencyjny bez majaczenia (F10.3)		250	2	105	1
zespół abstynencyjny z majaczeniem (F10.4)		3	0	1	0
zaburzenia psychotyczne bez majaczenia (F10.5)		66	0	15	0
zespół amnestyczny (F10.6)		55	0	7	0
inne zaburzenia psychiczne (F10.7, F10.8, F10.9)		286	5	59	0
Współuzależnienia		850	13	436	11
Współistniejące uzależnienie od środków psychoaktywnych (F11-F19)		651	19	171	7

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego.

W 2023 roku największa liczba pacjentów z zaburzeniami spowodowanymi używaniem alkoholu leczona (ambulatoryjnie) była w powiatach: m. Kraków – 3 531 pacjentów (ok.37% wszystkich leczonych), m. Tarnów – 1 232 pacjentów (ok.13%) oraz w powiecie oświęcimskim – 595 (ok. 6%) i chrzanowskim – 590 pacjentów (ok 6%). Dane ze wszystkich powiatów województwa małopolskiego przedstawiono w poniższej tabeli.

⁷ dane za rok 2024 dostępne będą w trzecim kwartale 2025 roku

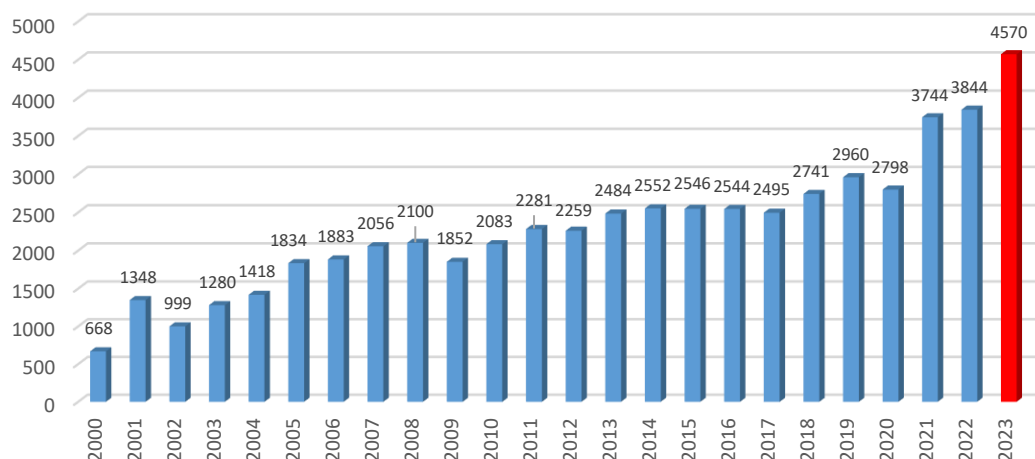
Tabela 2. Leczeni ambulatoryjnie z zaburzeniami spowodowanymi używaniem alkoholu w województwie małopolskim według powiatów za 2023 rok.

Wyszczególnienie	Leczeni ogółem z zaburzeniami spowodowanymi używaniem alkoholu				Współistniejące uzależnienie od środków psychoaktywnych	Współuzależnienia
	Ogółem	Mężczyźni	Osoby zamieszkałe na wsi	Opiekaczynna		
m. Kraków	3 531	2 496	513	891	235	53
m. Nowy Sącz	517	396	231	412	3	187
m. Tarnów	1 232	933	679	728	141	48
bocheński	7	6	4	2	0	0
brzeski	210	172	148	190	0	46
chrzanowski	590	438	161	353	20	39
dąbrowski	27	21	16	0	0	0
gorlicki	318	245	205	260	3	115
krakowski	196	143	161	90	2	0
limanowski	259	211	206	200	4	0
miechowski	187	148	121	20	0	14
myślenicki	265	216	189	179	84	0
nowosądecki	2	2	2	0	0	0
nowotarski	409	330	282	382	2	0
olkuski	366	279	193	7	13	0
oświęcimski	595	480	255	236	24	53
proszowicki	21	21	17	17	0	0
suski	32	30	24	5	14	0
tarnowski	207	184	157	117	0	0
tatrzański	160	115	64	15	37	14
wadowicki	396	312	248	166	69	278
wielicki	20	17	8	11	0	3
Małopolskie	9 547	7 195	3 884	4 281	651	850

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych – na podstawie danych z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego

W 2023 roku zauważono istotny wzrost liczby pacjentów z zaburzeniami psychicznymi związanymi z używaniem środków psychoaktywnych, którzy byli leczeni w poradniach. Trend wzrostowy obserwowany jest praktycznie od początku XXI wieku. W porównaniu do roku 2022, liczba objętych leczeniem wzrosła o 726 osób, co stanowi prawie 16%. Mniejsza liczba pacjentów odnotowana w roku 2020 związana jest z wybuchem epidemii COVID-19 oraz okresowym zamknięciem placówek leczniczych i ograniczeniami związanymi z przyjmowaniem pacjentów. Szczegółowe dane dotyczące liczby osób leczonych z zaburzeniami psychicznymi wywołanymi używaniem środków psychoaktywnych w województwie małopolskim w poszczególnych latach ilustruje poniższy wykres (dane za rok 2024 będą dostępne w trzecim kwartale 2025 roku).

Wykres 20. Leczeni ambulatoryjnie z zaburzeniami psychicznymi spowodowanymi używaniem środków psychoaktywnych w Województwie Małopolskim w latach 2000-2023

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego.

W grupie pacjentów poniżej 18 roku życia leczono 217 osób, co stanowi 5% ogółu pacjentów. Wśród wszystkich leczonych, mężczyźni stanowili 2 923 osoby, czyli 64% całkowitej liczby pacjentów. Największą grupę stanowiły osoby uzależnione od kilku substancji jednocześnie lub od innych substancji psychoaktywnych – 2 513 osób, co odpowiada około 55% wszystkich chorych.

Od kilku lat obserwuje się wzrost liczby przypadków zaburzeń psychicznych związanych z używaniem leków uspokajających i nasennych. W 2023 r. z tego powodu leczonych było 817 pacjentów, co stanowi ponad 25% wzrost w porównaniu do roku 2022. W przypadku uzależnienia od opiatów, liczba pacjentów wzrosła z 276 w 2022 roku do 621 w 2023 roku. Wzrost odnotowano także wśród pacjentów uzależnionych od kanabinoli – 323 osoby w 2023 roku, w porównaniu do 289 w roku ubiegłym, a w przypadku innych substancji pobudzających, w tym kofeiny, liczba ta wzrosła z 159 do 199 osób.

Dodatkowo, znacząca część pacjentów boryka się z jednoczesnym uzależnieniem od alkoholu – 649 osób, co stanowi około 14% wszystkich pacjentów z zaburzeniami **leczonych ambulatoryjnie**. Warto jednak zauważyć, że wśród pacjentów z rozpoznaniem współuzależnienia odnotowano prawie 48% spadek liczby leczonych w porównaniu do roku wcześniejszego (259 w 2023 roku wobec 495 w 2022 roku).

Tabela 3. Liczba osób z zaburzeniami spowodowanymi używaniem środków psychoaktywnych leczonych ambulatoryjnie w województwie małopolskim w 2023 roku.

Wyszczególnienie		Leczeni			Leczeni po raz pierwszy		
		ogółem	w tym w wieku		ogółem	w tym w wieku	
			do 18 lat	19-29 lat		do 18 lat	19-29 lat
Ogółem	2020 rok	2798	95	954	816	51	333
	2021 rok	3744	142	1389	1250	77	429
	2022 rok	3 844	197	1 434	1 581	119	559
	2023 rok	4 570	217	1 619	1 676	114	639
w tym:	mężczyźni	2 923	136	1 093	1 086	74	456
	osoby zamieszkałe na wsi	840	59	280	222	29	97
	opieka czynna	1111	90	314	328	42	119

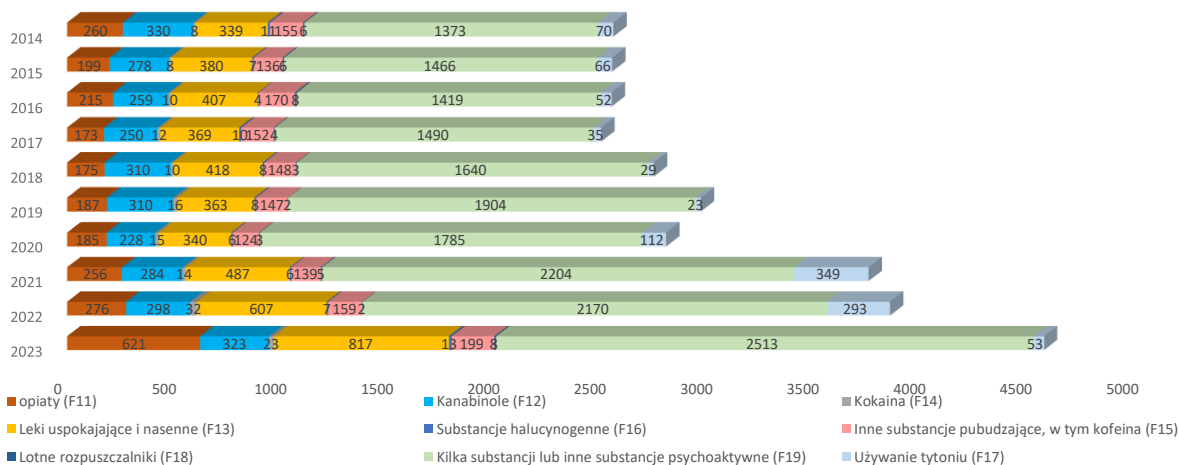
Wyszczególnienie	Leczeni			Leczeni po raz pierwszy		
	ogółem	w tym w wieku		ogółem	w tym w wieku	
		do 18 lat	19-29 lat		do 18 lat	19-29 lat
Ogółem zaburzenia psychiczne spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych według rozpoznania zasadniczego:						
opiaty (F11)	621	26	147	309	23	62
kanabinoles (F12)	323	22	175	112	11	68
leki uspokajające i nasenne (F13)	817	10	108	285	5	45
kokaina (F14)	23	2	7	14	2	5
inne substancje pobudzające, w tym kofeina (F15)	199	17	112	91	9	53
substancje halucynogenne (F16)	13	4	8	7	4	3
lotne rozpuszczalniki (F18)	8	3	4	4	2	2
kilka substancji lub inne substancje psychoaktywne (F19)	2 513	132	1 049	827	57	397
używanie tytoniu (F17)	53	1	9	27	1	4
współistniejące uzależnienia od alkoholu (F10)	649	3	140	372	0	93
współzależnienia	259	41	54	47	0	12

* opieka czynna dotyczy pacjentów, którym wyznaczane i egzekwowane są terminy następnych wizyt w ciągu roku.

Uwaga: Liczba leczonych z zaburzeniami psychicznymi ogółem nie stanowi sumy liczby leczonych według rozpoznania zasadniczego. Różnica między sumą rozpoznań, a liczbą leczonych wynika z tego, że jeżeli w poradni nie ma zatrudnionego lekarza psychiatry (bądź konsultanta psychiatry), to wykazywana jest tylko ogólna liczba pacjentów (bez rozpoznań).

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Wykres 21. Zaburzenia psychiczne spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych.

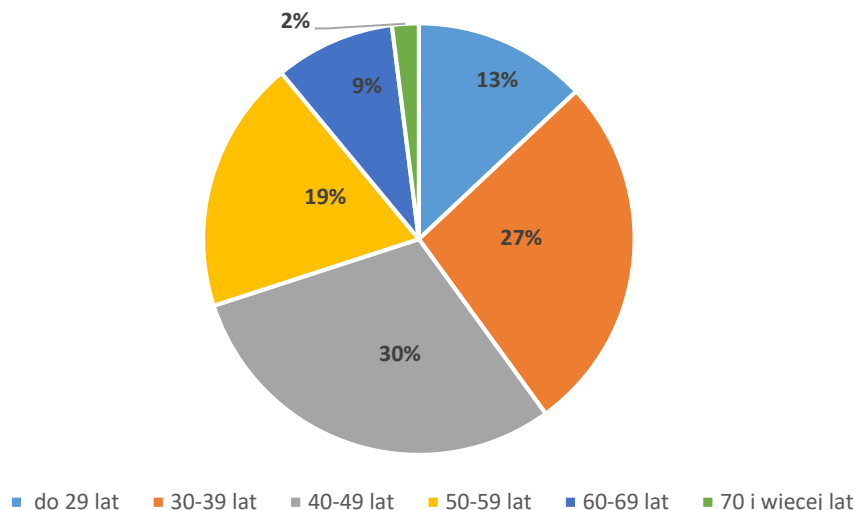

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie sprawozdania MZ-15 (od 2010 roku na podstawie danych Wydziału Polityki Społecznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego).

Z danych pozyskanych z oddziałów leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych oraz leczenia zespołów abstynencyjnych po substancjach psychoaktywnych (detoksykacja) wynika, że na terenie województwa małopolskiego zdecydowaną większość pacjentów stanowią mężczyźni 87,8% (w 2023 r. 87,7%) natomiast kobiety stanowiły 12,2% leczonych (w 2023 r. 12,3%). Największy odsetek wśród osób poddanych leczeniu detoksykacyjnemu stanowią osoby w wieku 40 - 49 lat (30%) oraz 30 - 39 lat (27%), najmniej leczonych stanowią osoby po 70 roku życia (ok. 2%). Średni czas pobytu na oddziałach detoksykacyjnych to ok. 14 dni. Najczęściej występujące substancje psychoaktywne z powodu których pacjenci ci byli

leczeni: stymulanty, psychostymulanty, dopalacze, opiaty, opioidy, leki nasenne i uspokajające.

Wykres 22. Liczba osób leczonych w oddziałach leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych oraz leczenia zespołów abstynencyjnych po substancjach psychoaktywnych (detoksykacja) z podziałem na grupy wiekowe

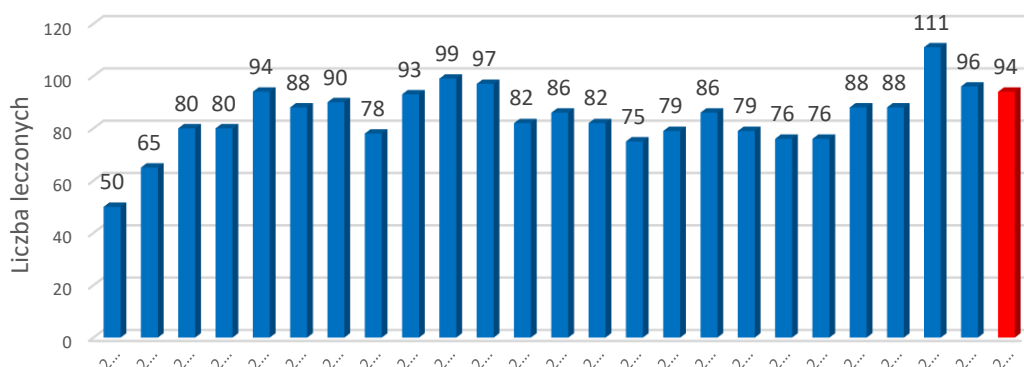

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych z jednostek ochrony zdrowia.

Działania z zakresu redukcji szkód w dziedzinie narkomanii koncentrują się na niwelowaniu szkodliwych skutków zażywania narkotyków. W Polsce programami redukcji szkód są m. in. programy substytucji lekowej oraz programy wymiany igieł i strzykawek, które zakładają pomoc osobom uzależnionym bez konieczności ich abstynencji. Poradnia MONAR w Krakowie realizuje program wymiany igieł i strzykawek, Poradnia Leczenia Uzależnień Szpitala Specjalistycznego im. L. Rydygiera Sp. z o.o. w Krakowie realizuje program substytucji lekowej poprzez kierowanie pacjentów do programu substytucyjnego, a Areszt Śledczy w Krakowie przy ul. Montelupich 7 realizuje program leczenia substytucyjnego dla osób pozbawionych wolności z uzależnieniem od opiatów.

W 2024 roku programem substytucyjnym w **Poradni Leczenia Uzależnień Szpitala Specjalistycznego im. L. Rydygiera w Krakowie** objęto 94 osoby (27 kobiet i 67 mężczyzn – o 2 osoby mniej niż w 2023 roku).

Wykres 23. Liczba osób objętych leczeniem substytucyjnym w Małopolsce w latach 2000 – 2024

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych z Poradni Leczenia Uzależnień Szpitala Specjalistycznego im. L. Rydygiera Sp. z o.o. w Krakowie.

Program substytucyjny obejmował leczenie metadonem, levomethadonem oraz bunnorfiną. Liczba pacjentów leczonych metadonem wyniosła 55 osób, w tym w wieku 19-29 lat – 2 osoby (kobieta i mężczyzna), w wieku 30-64 lat – 53 osoby (16 kobiet i 37 mężczyzn), w tym 6 obywateli z Ukrainy. Liczba leczonych levomethadonem wyniosła 13 osób, w tym w wieku 19-29 lat – 2 osoby (kobieta i mężczyzna), w wieku 30-64 lat – 11 osób (2 kobiety i 9 mężczyzn). Bunnorfina była dystrybuowana wśród 20 pacjentów Poradni, w tym: 4 w wieku 19-29 lat (2 kobiety i 2 mężczyzn) oraz 16 w wieku 30-64 lat (1 kobieta i 15 mężczyzn). Osoby te głównie nadużywały opiatów/opioidów oraz substancji towarzyszących, tj.: alkohol, "dopalacze", amfetamina, marihuana oraz benzodiazepiny.

Pacjenci objęci leczeniem substytucyjnym zamieszkiwali w następujących powiatach:

- miasto Kraków: 79 osób (60 mężczyzn, 19 kobiet)
- powiat brzeski m. Brzesko: 2 osoby (mężczyzna i kobieta)
- powiat gorlicki m. Moszczenica: 1 osoba (kobieta)
- powiat katowicki m. Katowice: 1 osoba (mężczyzna)
- powiat krakowski: 1 osoba (kobieta)
- powiat myślenicki m. Myślenice: 1 osoba (kobieta)
- m. Nowy Sącz: 3 osoby (1 mężczyzna i 2 kobiety)
- powiat tarnobrzegi m. Tarnobrzeg: 3 osoby (2 mężczyzn i 1 kobieta)
- m. Tarnów: 1 osoba (mężczyzna)
- powiat wadowicki m. Andrychów: 1 osoba (mężczyzna)
- powiat wielicki: 1 osoba (kobieta).

Areszt Śledczy w Krakowie przy ul. Montelupich 7 jest pierwszą w Polsce jednostką penitencjarną, realizującą program leczenia substytucyjnego metadonem dla osób pozbawionych wolności. Program nosi nazwę „Metar Kraków” i jest realizowany w więziennym Zakładzie Opieki Zdrowotnej we współpracy z Poradnią Leczenia Uzależnień Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Rydygiera w Krakowie od 2003 roku.

W 2024 roku programem objętych zostało 9 osób (8 mężczyzn oraz 1 kobieta) w przedziale wiekowym od 28 do 57 lat. Najczęściej przyjmowanymi substancjami psychoaktywnymi przez uczestników programu były leki przeciwdepresyjne i leki przeciw lękowe.

Pacjenci objęci leczeniem substytucyjnym w 2024 roku w Areszcie Śledczym przy ul. Montelupich pochodzili z różnych województw:

- województwo małopolskie:
 - ✓ m. Kraków – 4 mężczyzn, 1 kobieta
- województwo mazowieckie:
 - ✓ m. Warszawa – 1 mężczyzna,
- województwo lubelskie:
 - ✓ powiat świdnicki – 1 mężczyzna,
- województwo podkarpackie:
 - ✓ m. Tarnobrzeg – 1 mężczyzna,
- województwo śląskie:
 - ✓ m. Katowice – 1 mężczyzna.

3.7 Zasoby instytucjonalne oraz kontraktowanie świadczeń w obszarze uzależnień

W 2024 roku Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia przeznaczył łączną kwotę **90 831 226,60 zł** na leczenie uzależnień od substancji

psychoaktywnych w województwie małopolskim, tj. o blisko 11% więcej niż w 2023 r. (80 941 394,51 zł). Przeznaczone środki zostały podzielone na: lecznictwo ambulatoryjne – 22 238 767,73 zł, lecznictwo dzienne – 4 663 611,35 zł oraz lecznictwo stacjonarne – 62 928 847,52 zł. Na terenie województwa działało 55 poradni udzielających świadczeń w zakresie leczenia uzależnień. W poradniach leczonych ogółem było 16 306 pacjentów (15 037 pacjentów w 2022, 15 693 – w 2023 r.). W omawianym okresie w województwie małopolskim funkcjonowały 162 miejsca pobytu dziennego dla osób uzależnionych (196 w 2022, 162 w 2023 r.), w których leczono 857 pacjentów (800 w 2022, 864 w 2023 r.). Oddziały/ośrodki stacjonarne dysponowały 485 miejscami/łóżkami, z których skorzystało łącznie 5 958 pacjentów (5 628 w 2022, 5 995 w 2023 r.). Z uwagi na fakt, że uzależnienia od alkoholu oraz środków psychoaktywnych często współwystępują u tych samych pacjentów prezentowane zestawienie dotyczy wszystkich kontraktowanych w tym zakresie świadczeń. Ujęcie to umożliwia spojrzenie na skalę środków przeznaczanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia na leczenie osób uzależnionych w Małopolsce – tabela 4, 5 i 6.

Tabela 4. Lecznictwo ambulatoryjne w zakresie leczenia uzależnień w województwie małopolskim w 2024 roku.

Lp.	Zakres świadczeń	Wartość kontraktów w złotych	Liczba poradni	Liczba pacjentów
1.	Poradnia leczenia uzależnień	14 722 089,54	37	11 175
2.	Poradnia terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu	4 851 868,40	11	3 519
3.	Poradnia terapii uzależnień dla dzieci i młodzieży	536 756,95	2	312
4.	Poradnia terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol	1 840 840,07	4	1 209
5.	Program Leczenia Substytucyjnego	1 287 212,77	1	91
SUMA		23 238 767,73	55	16 306

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych przesłanych przez Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia.

Tabela 5. Lecznictwo dzienne w zakresie leczenia uzależnień w województwie małopolskim w 2024 roku.

Lp.	Zakres świadczeń	Wartość kontraktów w złotych	Liczba placówek	Liczba miejsc pobytu dziennego	Liczba pacjentów
1.	Świadczenia dzienne terapii uzależnienia od alkoholu	2 823 623,05	8	112	857
2.	Świadczenia dzienne leczenia uzależnień	1 839 988,30	3	50	347
SUMA		4 663 611,35	11	162	857

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych przesłanych przez Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia.

W 2024 roku jedna z placówek realizujących świadczenia dzienne terapii uzależnienia od alkoholu odnotowała przerwę w udzielaniu świadczeń, jednak przełożyło się to na niewielki spadek liczby pacjentów, którym udzielono pomocy (o 7 pacjentów mniej niż w 2023 r.).

Tabela 6. Lecznictwo stacjonarne w zakresie leczenia uzależnień w województwie małopolskim w 2024 roku.

Lp.	Zakres świadczeń	Wartość kontraktów w złotych	Liczba placówek	Liczba łóżek	Liczba pacjentów
1.	Leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych (detoksykacja)	17 189 253,44	4	93	2 948
2.	Leczenie zespołów abstynencyjnych po substancjach psychoaktywnych (detoksykacja)	2 955 709,30	2	27	477
3.	Leczenie uzależnień stacjonarne	9 604 841,98	2	93	634
4.	Świadczenia terapii uzależnienia od alkoholu	20 230 152,78	2	162	1 410
5.	Krótkoterminowe świadczenia terapii uzależnień od substancji psychoaktywnych	6 826 436,02	2	65	338
6.	Świadczenia rehabilitacji dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych ze współistniejącymi innymi zaburzeniami psychicznymi głównie psychotycznymi (podwójna diagnoza)	6 122 454,00	1	45	151
SUMA		62 928 847,52	13	485	5 958

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMMW na podstawie danych przesłanych przez Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia.

W zakresie lecznictwa stacjonarnego dotyczącego leczenia uzależnień w województwie małopolskim w 2024 roku, liczba placówek oraz liczba dostępnych łóżek nie uległa zmianie względem roku wcześniejszego. Kwota przeznaczona na leczenie stacjonarne uzależnień wzrosła o ponad 7 mln zł i wyniosła 62 928 847,52 zł. Największy wzrost kosztów leczenia odnotowano w zakresie świadczeń terapii uzależnienia od alkoholu (o ponad 2,8 mln zł) oraz w świadczeniach leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych (również ponad 2,8 mln zł.)

Poniżej zaprezentowano podział kwoty **90 831 226,60 zł** na poszczególne powiaty województwa małopolskiego.

Tabela 7. Środki finansowe przekazane przez NFZ na leczenie uzależnień w poszczególnych powiatach województwa małopolskiego w 2024 roku.

Lp.	Powiat	Środki finansowe w złotych			Suma w złotych
		Leczenie ambulatoryjne	Lecznictwo dzienne	Lecznictwo stacjonarne	
1.	bocheński	492 234,57	0	0	492 234,57
2.	brzeski	364 473,00	358 362,48	0	722 835,48
3.	chrzanowski	706 355,46	0	0	706 355,46
4.	dąbrowski	0	0	0	0
5.	gorlicki	1 241 540,48	400 688,64	2 828 895,00	4 471 124,12
6.	krakowski	703 423,21	0	0	703 423,21
7.	limanowski	357 730,2	0	0	357 730,20
8.	miechowski	136 384,29	0	0	136 384,29
9.	myślenicki	950 351,06	0	0	950 351,06
10.	nowosądecki	847 34,37	0	0	847 34,37

Lp.	Powiat	Środki finansowe w złotych			Suma w złotych
		Leczenie ambulatoryjne	Lecznictwo dzienne	Lecznictwo stacjonarne	
11.	nowotarski	274 477,68	181,68*	5 544 504,34	5 819 163,70
12.	olkuski	176 013,91	0	0	176 013,91
13.	oświęcimski	1 253 567,88	592 640,16	0	1 846 208,04
14.	proszowicki	0	0	0	0
15.	suski	252 752,67	0	0	252 752,67
16.	tarnowski	482 401,53	0	0	482 401,53
17.	tatrzański	226 048,78	0	0	226 048,78
18.	wadowicki	603 754,38	536 984,9	13 635 699,26	14 776 438,54
19.	wielicki	360 425,87	0	0	360 425,87
20.	m. Kraków	12 133 832,20	1 672 265,16	33 270 465,32	47 076 562,68
21.	m. Nowy Sącz	1 451 408,46	441 354,81	0	1 892 763,27
22.	m. Tarnów	986 857,73	661 133,52	7 649 283,6	9 297 274,85
SUMA		23 238 767,73	4 663 611,35	62 928 847,52	90 831 226,60

* Przerwa w udzielaniu świadczeń

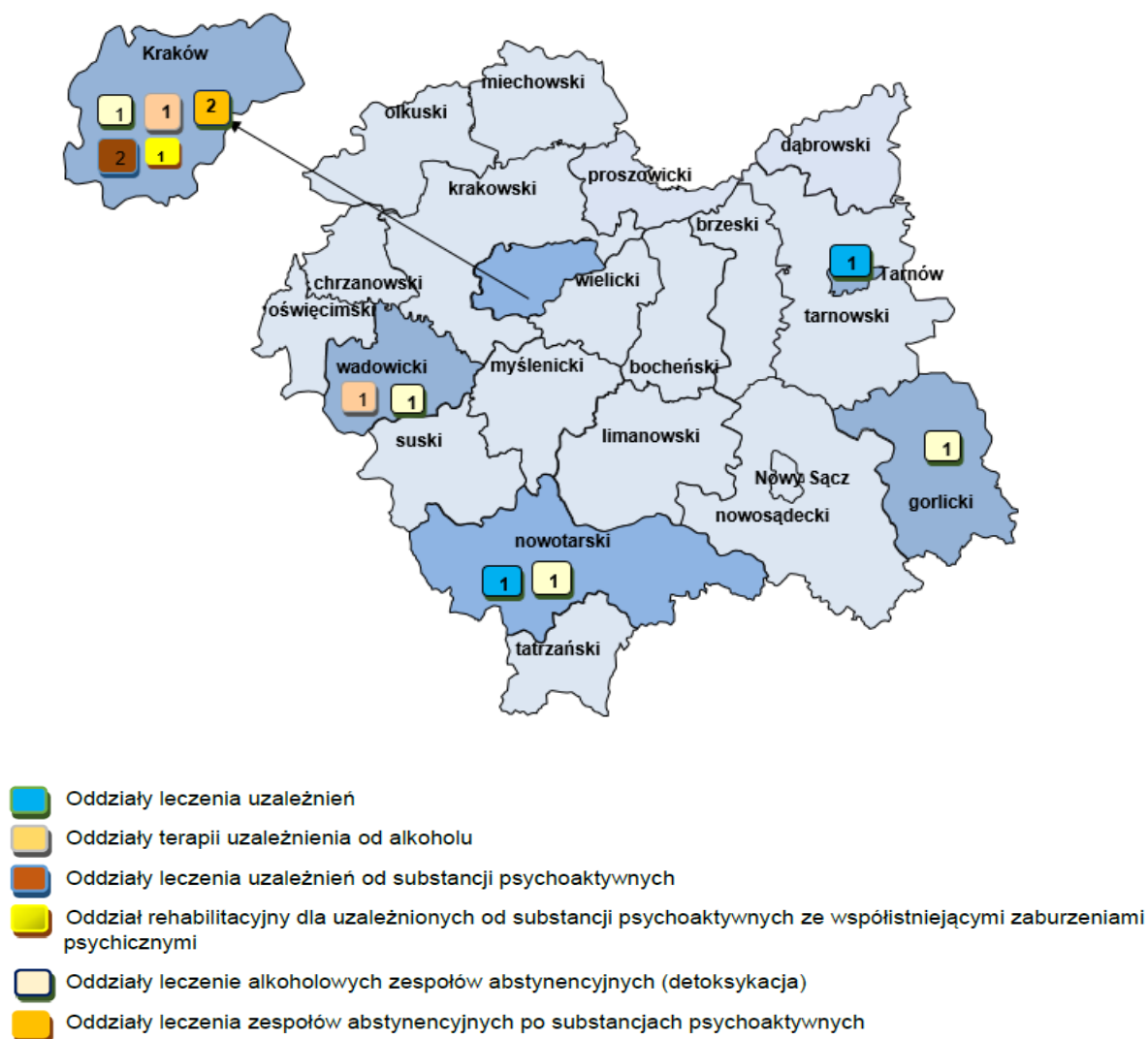
Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych przesłanych przez Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia.

Na podstawie powyższych danych można stwierdzić, że dostępność do oferty poszczególnych rodzajów placówek może być ograniczona w niektórych regionach z powodu nierównomiernego rozłożenia placówek na terenie województwa. W powiatach dąbrowskim i proszowickim nie zostały zakontraktowane żadne świadczenia z obszaru leczenia uzależnień finansowane ze środków NFZ. Większość regionów województwa oferuje leczenie ambulatoryjne, natomiast lecznictwo dzienne i stacjonarne dostępne jest tylko w większych miastach województwa. Konieczne jest zwiększenie dostępności do placówek specjalistycznych, zwłaszcza oddziałów dziennych i oddziałów dla młodzieży.

W Województwie Małopolskim w roku 2024 r. w trybie stacjonarnym funkcjonowały:

- ✓ 2 oddziały leczenia uzależnień (M. Tarnów, powiat nowotarski),
- ✓ 2 oddziały terapii uzależnienia od alkoholu, (M. Kraków, powiat wadowicki),
- ✓ 2 oddziały terapii uzależnień od substancji psychoaktywnych – krótkoterminowe świadczenia (M. Kraków),
- ✓ 1 oddział rehabilitacyjny dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych ze współistniejącymi zaburzeniami psychicznymi głównie psychotycznymi – podwójna diagnoza (M. Kraków),
- ✓ 4 oddziały leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych (detoksykacja) (M. Kraków, powiat wadowicki, nowotarski i gorlicki),
- ✓ 2 oddziały leczenia zespołów abstynencyjnych po substancjach psychoaktywnych – detoksykacja (M. Kraków).

Mapa 1. Stacjonarne placówki leczenia uzależnień (kontrakty z NFZ)

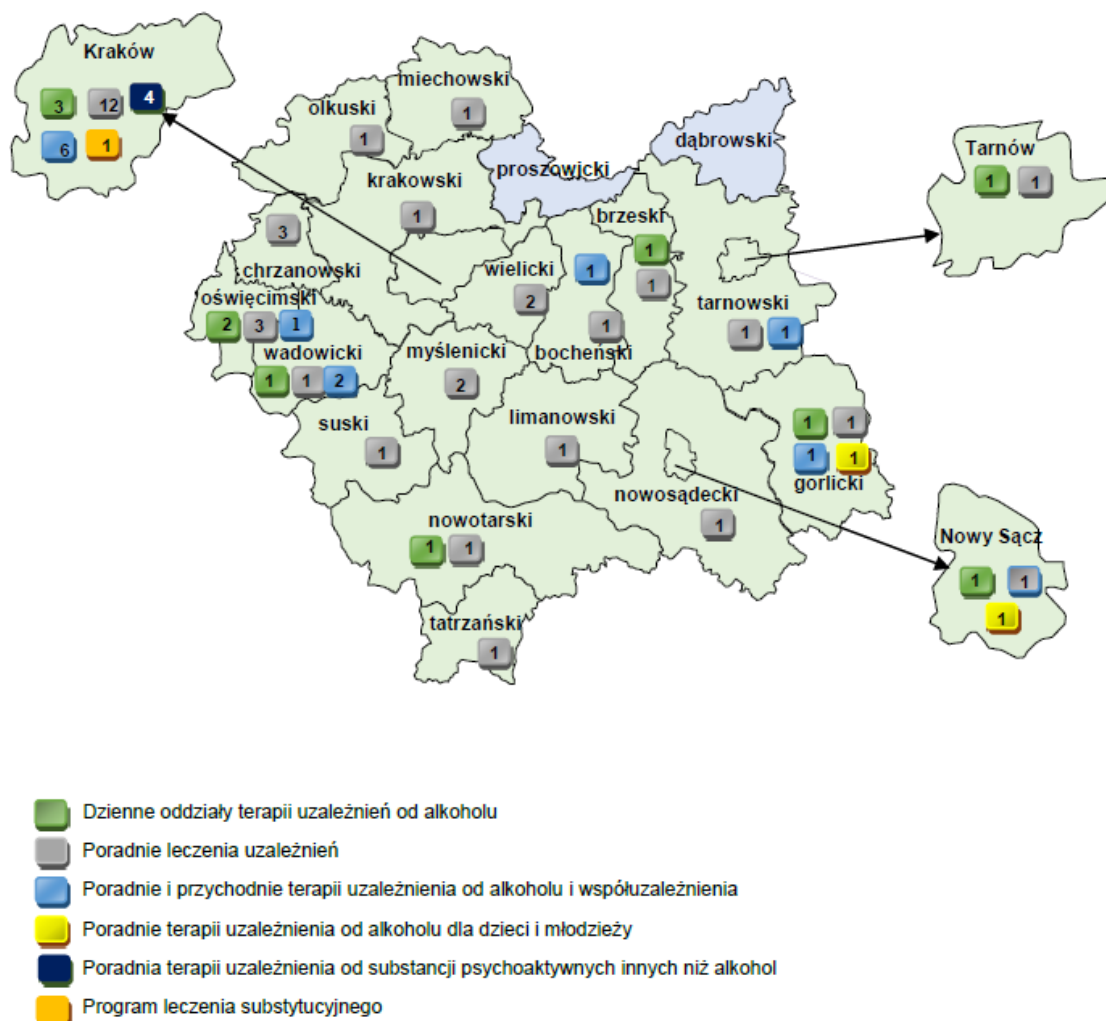

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych przesłanych przez Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia.

Ponadto w trybie dziennym i ambulatoryjnym w województwie funkcjonowało:

- ✓ 11 dziennych oddziałów terapii uzależnień, w tym 8 oddziałów terapii uzależnienia od alkoholu (M. Kraków: 2, oświęcimski: 2, gorlicki: 1, brzeski 1, nowotarski: 1, M. Nowy Sącz: 1,) i 3 dzienne oddziały leczenia uzależnień (m. Kraków: 1, m. Tarnów: 1, wadowicki: 1),
- ✓ 11 poradni terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu (M. Kraków: 6, oświęcimski: 1, bocheński: 1, tarnowski: 1, gorlicki: 1, wadowicki 1),
- ✓ 37 poradni leczenia uzależnień (M. Kraków: 12, bocheński 1, brzeski: 1, chrzanowski: 3, krakowski: 1, gorlicki: 1, limanowski: 1, miechowski 1, myślenicki: 2, M. Nowy Sącz: 1, nowosądecki: 1, nowotarski: 1, olkuski: 1, oświęcimski: 3, suski: 1, M. Tarnów: 1, tarnowski: 1, tatrzański: 1, wadowicki: 1, wielicki: 2),
- ✓ 2 poradnie terapii uzależnień od alkoholu dla dzieci i młodzieży (M. Kraków: 1, M. Nowy Sącz: 1),
- ✓ 4 poradnie terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol (M. Kraków: 4),
- ✓ 1 placówka z programem leczenia substytucyjnego (M. Kraków).

Mapa 2. Ambulatoryjne i dzienne placówki leczenia uzależnień (kontrakty z NFZ)

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych przesłanych przez Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia.

W 2023 r. w wojewódzkie podmioty lecznicze posiadały 356 łóżek w stacjonarnych oddziałach leczenia uzależnień, co stanowiło 82,8 % wszystkich łóżek w tym zakresie w publicznych zakładach opieki zdrowotnej.

Tabela 8. Działalność publicznych zakładów opieki zdrowotnej w zakresie stacjonarnych oddziałów leczenia uzależnień w województwie małopolskim w 2023 roku

Lp.	Nazwa szpitala	Oddział	Liczba łóżek stan na 31.12. 2023 r.	Leczeni w 2023	Osobodni leczenia w 2023 r.	Śr. okres pobytu chorego (w dniach)	% obłożenia
1.	Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza w Tarnowie	Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia	62	499	22 573	45,2	100%
2.	Podhalański Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła w Nowym Targu	Detoksykacyjny	28	927	8 969	9,7	88%
3.	Podhalański Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II w Nowym Targu	Leczenia Uzależnień	31	277	11 054	33,9	98%

Lp.	Nazwa szpitala	Oddział	Liczba łóżek stan na 31.12. 2023 r.	Leczeni w 2023	Osobodni leczenia w 2023 r.	Śr. okres pobytu chorego (w dniach)	% obłożenia
4.	Szpital Specjalistyczny im. dr J. Babińskiego w Krakowie	Detoksykacyjny	30	954	10 903	11,4	100%
5.	Szpital Specjalistyczny im. dr J. Babińskiego w Krakowie	Terapii Uzależnionych od Alkoholu (w tym osób z innymi dysfunkcjami)	92	825	31 555	38,2	94%
6.	Szpital Specjalistyczny im. dr J. Babińskiego w Krakowie	Oddział Rehabilitacji dla Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych ze Współistniejącymi Zaburzeniami Psychicznymi	45	189	15 875	84	97%
7.	Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie	Detoksykacyjny	30	996	11 372	11,4	104%
8.	Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie	Terapii Uzależnienia od Alkoholu	70	701	25 940	37	102%
9.	Szpital Specjalistyczny im. H. Klimontowicza w Gorlicach	Detoksykacyjny	15	583	5 061	8,7	92%
10	Szpital Specjalistyczny im. L. Rydygiera – Kraków	Toksykologiczny i detoksykacji	17	869	6 144	7,1	99%
11.	Szpital Specjalistyczny im. L. Rydygiera – Kraków	Leczenia zespołów abstynencyjnych po substancjach psychoaktywnych (detoksykacji) (w trybie planowym ze skierowaniem)	10	164	2 402	14,6	66%

Źródło: opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych – na podstawie danych z jednostek ochrony zdrowia.

W porównaniu do roku poprzedniego liczba leczonych zwiększyła się łącznie o prawie 8%, liczba osobodni leczenia wzrosła o 5,8%, okres pobytu chorego skrócił się o ponad 5%. Powyższe przełożyło się na wzrost obłożenia o 5%.

Kolejki oczekujących – średni czas oczekiwania na stacjonarne leczenie uzależnień od środków psychoaktywnych.

Według danych z Narodowego Funduszu Zdrowia ze strony <https://terminyleczenia.nfz.gov.pl/> (stan na dzień 30.01.2025 r.) kolejki oczekujących pacjentów na skorzystanie ze świadczeń medycznych (średni czas oczekiwania w przypadku stabilnym), występują w:

- Oddziały leczenia uzależnień w:
 - Podhalańskim Szpitalu Specjalistycznym im. Jana Pawła II w Nowym Targu – brak kolejek,
 - Szpitalu Wojewódzkim im. św. Łukasza w Tarnowie – ok. 5 miesięcy,

- Oddziały rehabilitacji dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych ze współistniejącymi zaburzeniami psychiatrycznymi w:
 - Szpitalu Klinicznym im. dr J. Babińskiego SP ZOZ w Krakowie – ok. 1 miesiąc,
- Oddziały terapii uzależnienia od alkoholu w:
 - Szpitalu Klinicznym im. dr J. Babińskiego SP ZOZ w Krakowie – 1 miesiąc,
 - Wojewódzkim Szpitalu Psychiatrycznym w Andrychowie – 8 miesięcy,
- Oddziały leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych (detoksykacji) w:
 - Podhalańskim Szpitalu Specjalistycznym im. Jana Pawła II w Nowym Targu – brak kolejek,
 - Wojewódzkim Szpitalu Psychiatrycznym w Andrychowie – brak kolejek,
 - Szpitalu Specjalistycznym im. H. Klimontowicza w Gorlicach - brak kolejek,
 - Szpitalu Klinicznym im. dr J. Babińskiego SP ZOZ w Krakowie – brak kolejek,
- Oddziały leczenia zespołów abstynencyjnych po substancjach psychoaktywnych (detoksykacji) w:
 - Ośrodka Leczenia, Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych Stowarzyszenia MONAR w Krakowie (ul. Suchy Jar 4) – brak kolejek,
 - Szpitalu Specjalistycznym im. L. Rydygiera w Krakowie Sp. z o. o. – ok. 13 dni.
- Oddziały Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych w:
 - Ośrodka Leczenia, Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych Stowarzyszenia MONAR w Krakowie (ul. Suchy Jar 4) – brak kolejek,
 - Ośrodka Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień Stowarzyszenia MONAR w Krakowie (ul. Nadbrzezie 25) – brak kolejek,

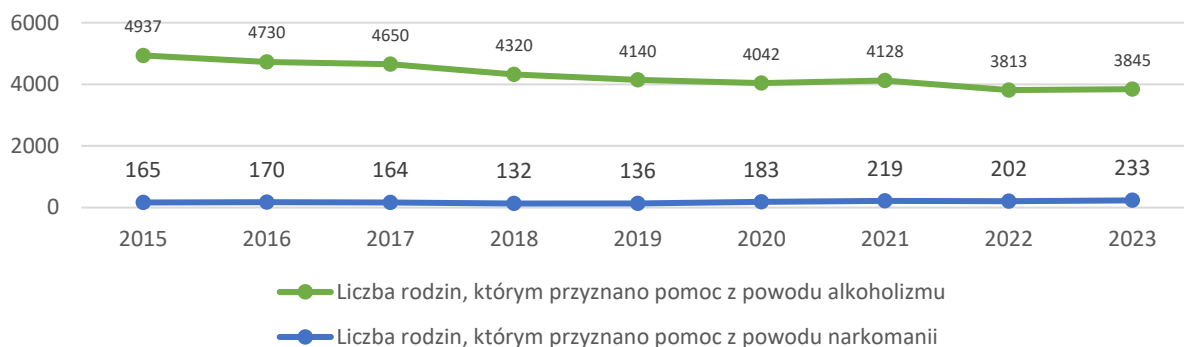
W większości placówek brak kolejek w opiece dziennej jak i całodobowej w przypadkach pilnych.

3.8 Sytuacja życiowa osób z problemem uzależnień w województwie małopolskim

Uzależnienie członka rodziny od substancji psychoaktywnych lub od zachowań i związane z tym nieprawidłowości w jego funkcjonowaniu wywierają negatywny wpływ na pozostałych członków rodziny, zarówno dorosłych jak i dzieci, powodując problemy zdrowotne, psychologiczne, społeczne oraz materialne. Dużą rolę w przezwyciężaniu problemów alkoholowych związanych ze zjawiskiem alkoholizmu pełnią ośrodki pomocy społecznej (OPS). Podstawową formą prowadzonych przez nie usług są świadczenia materialne.

Statystyki dotyczące świadczeń pomocy społecznej udzielanych z powodu problemu alkoholizmu i narkomanii prowadzone są przez ministerstwo właściwe do spraw pomocy społecznej. Od 2015 r. do 2022 r. w województwie małopolskim corocznie zmniejszała się liczba osób i rodzin, którym przyznano świadczenia z powodu alkoholizmu. W 2021 r. liczba ta nieznacznie wzrosła do poziomu 4 128, natomiast w 2023 r. ze świadczeń skorzystało 3 845 rodzin. Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia z powodu narkomanii w województwie małopolskim w latach 2015-2019 systematycznie spadała, natomiast w 2020 odnotowano znaczący wzrost względem lat wcześniejszych. W kolejnych latach obserwowany jest trend wzrostowy w zakresie pomocy udzielanej rodzinom, w których występuje problem narkomanii. W 2023 r. z powodu narkomanii świadczenia przyznano 233 rodzinom, tj. o ponad 13% więcej niż w 2022 r.

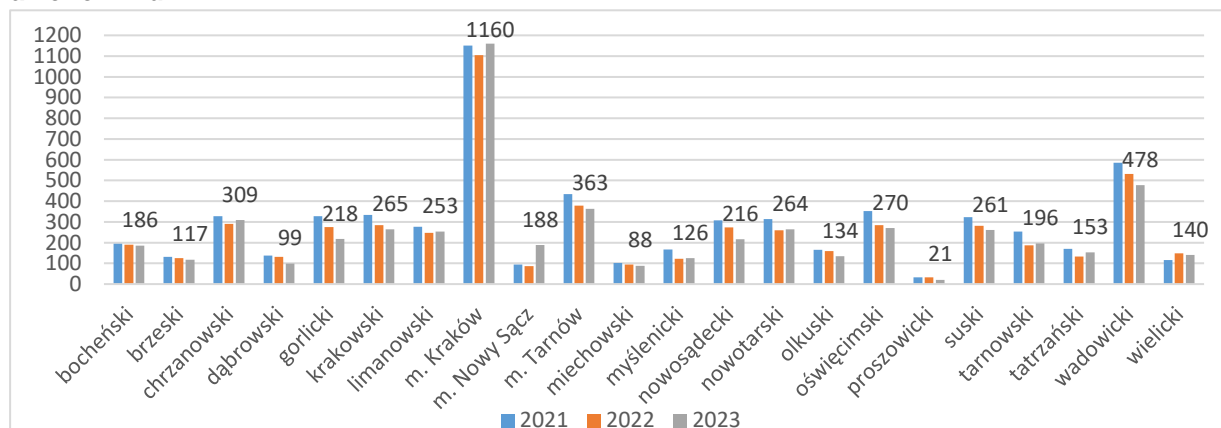
Wykres 24. Liczba przyznanych w Małopolsce świadczeń z pomocy społecznej w latach 2015-2023 z powodu alkoholizmu i narkomanii.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki społecznej UMWM na podstawie Sprawozdań MRPIPS-03 Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej za lata 2015-2022 (dane za 2024 r. będą dostępne w drugiej połowie 2025 r.)

Według danych podawanych przez Internetowy Obserwator Statystyk Społecznych, który powstał w ramach projektu „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej - Etap I”, liczba klientów pomocy społecznej, którzy korzystali ze wsparcia z powodu alkoholizmu w roku 2023 w większości powiatów województwa małopolskiego zmniejszyła się w porównaniu do roku 2021.

Wykres 25. Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu alkoholizmu.

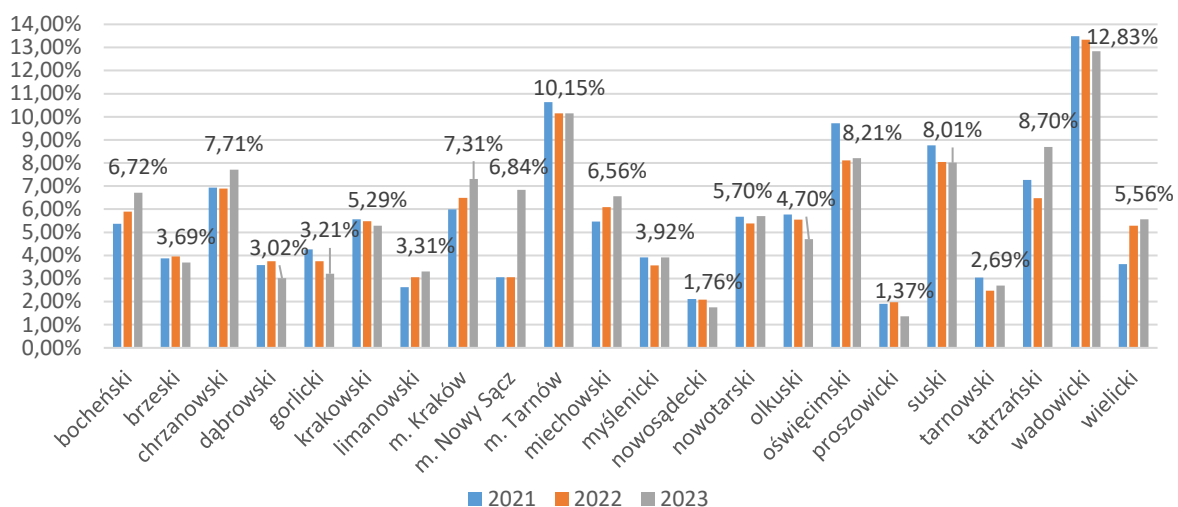

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki społecznej UMWM na podstawie danych z Internetowego Obserwatora Statystyk Społecznych <https://obserwator.rops.krakow.pl/>

W trzech powiatach odnotowano wzrost liczby osób korzystających z pomocy społecznej z tego powodu, przy czym największy wzrost nastąpił w starostwie powiatowym w Nowym Sączu – o blisko połowę (49,5%). Najwięcej beneficjentów tego rodzaju pomocy pochodziło ze starostwa powiatowego w Krakowie, natomiast najmniejsze wsparcie zostało udzielone mieszkańcom powiatu proszowickiego.

W powiecie proszowickim odnotowano również najmniejszy odsetek klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu alkoholizmu (na podstawie danych o rzeczywistej liczbie osób w rodzinach objętych pomocą społeczną) – niespełna 1,4% podopiecznych OPS. Z kolei największy procent beneficjentów pomocy społecznej stanowili mieszkańcy powiatu wadowickiego – ponad 13%. Największe różnice pomiędzy rokiem 2021 a 2023 obserwuje się w powiecie oświęcimskim, w którym nastąpił spadek odsetka korzystających ze wsparcia z powodu alkoholizmu o ponad 1,5% oraz w powiecie wielickim, w którym stwierdzono wzrost – o ponad 1,9%.

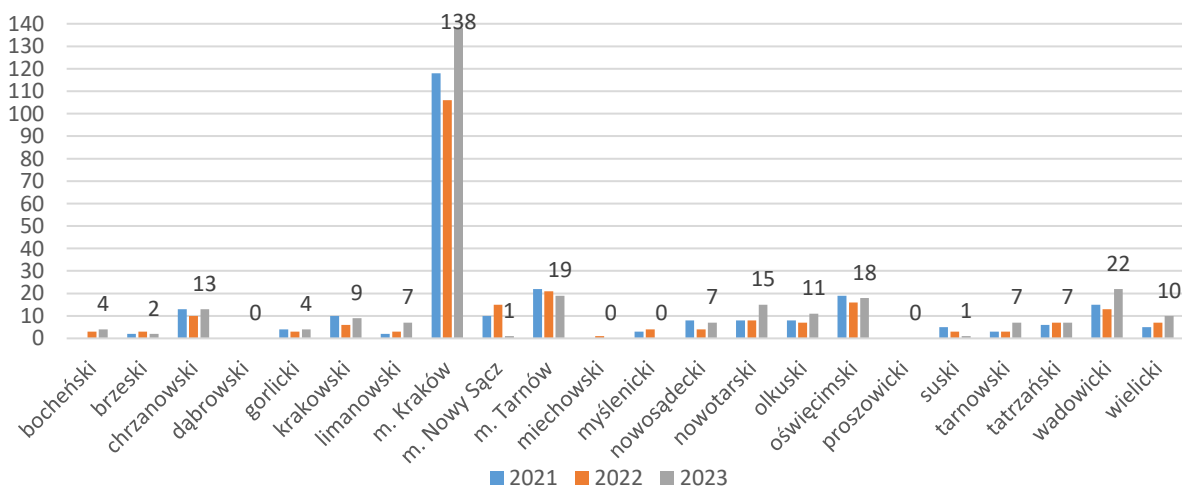
Wykres 26. Odsetek klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu alkoholizmu.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki społecznej UMWM na podstawie danych z Internetowego Obserwatora Statystyk Społecznych <https://obserwator.rops.krakow.pl/>

Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu narkomanii jest znacząco niższa niż w przypadku alkoholizmu. W porównaniu danych z lat 2021 - 2023 widoczne jest większe zróżnicowanie, niż w przypadku alkoholu, w zakresie liczby beneficjentów korzystających z pomocy w poszczególnych powiatach. W 2023 roku najczęściej osób korzystających z pomocy społecznej pochodziło z miasta Krakowa – 138 osób (o 32 osoby więcej niż w roku poprzedzającym), jednak największy wzrost pomocy odnotowano w powiatach limanowskim (57%), tarnowskim (57%), nowotarskim (47%), nowosądeckim (43%) oraz wadowickim (42%). Jak podaje Internetowy Obserwator Statystyk Społecznych w roku 2023 klienci ośrodków pomocy społecznej w powiatach dąbrowskim, miechowskim, myślenickim oraz proszowickim nie korzystali z tego rodzaju świadczeń – dane te zostały zaprezentowane na poniższym wykresie.

Wykres 27. Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu narkomanii.

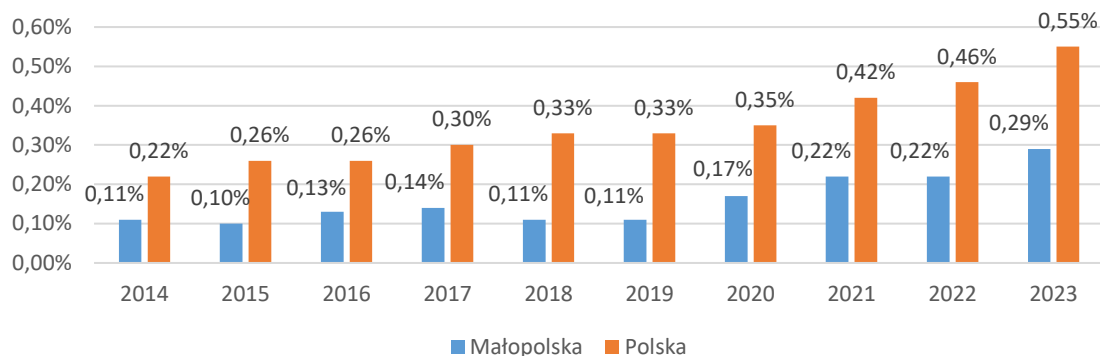

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki społecznej UMWM na podstawie danych z Internetowego Obserwatora Statystyk Społecznych <https://obserwator.rops.krakow.pl/>

W 2023 roku ze wsparcia z powodu narkomanii skorzystało 0,29% klientów pomocy społecznej w województwie małopolskim. Jest to wartość wyraźnie niższa niż w skali całego

kraju, gdzie wskaźnik ten wyniósł 0,55%. W porównaniu do roku 2022 odsetek osób korzystających z tego rodzaju pomocy w Małopolsce wzrósł o 0,07%. Zauważalne są długoterminowe tendencje wzrostowe w tej dziedzinie, zarówno na poziomie wojewódzkim, jak i krajowym.

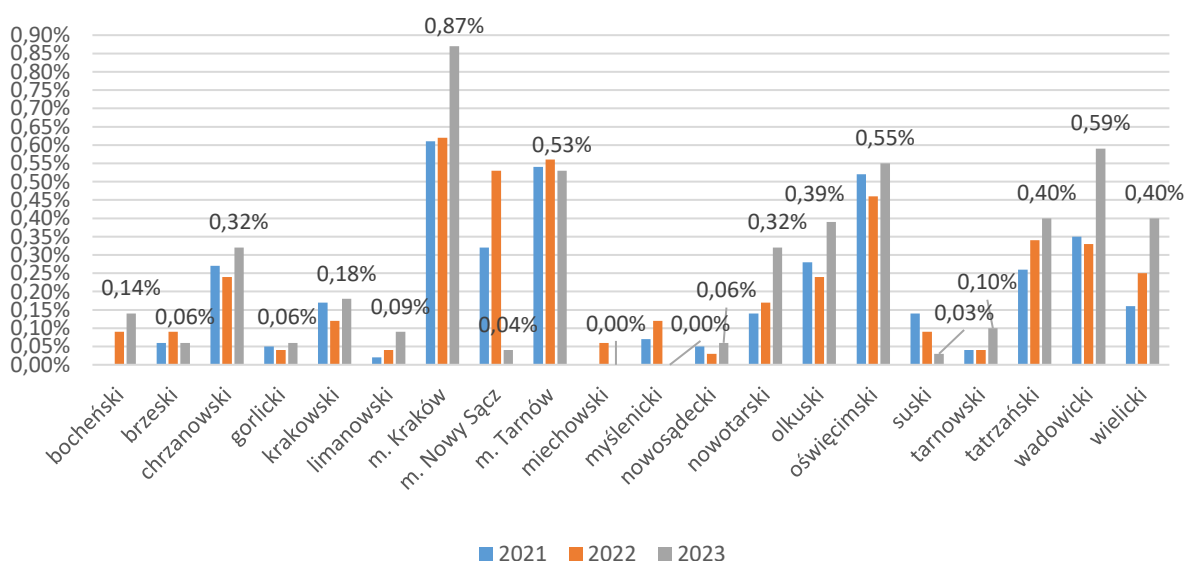
Wykres 28. Odsetek klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu narkomanii w latach 2014-2023

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki społecznej UMWM na podstawie danych z Internetowego Obserwatora Statystyk Społecznych <https://obserwator.rops.krakow.pl/>

W większości powiatów województwa małopolskiego odnotowano wzrost liczby osób korzystających ze wsparcia pomocy społecznej z powodu problemów związanych z narkomanią. Największy przyrost beneficjentów zaobserwowano w powiatach z dużymi aglomeracjami miejskimi, takimi jak Kraków, Tarnów, powiat oświęcimski oraz wadowicki, gdzie odsetek klientów Ośrodków Pomocy Społecznej wynosi od 0,53% do 0,87%. W porównaniu do roku 2022, największy wzrost liczby osób korzystających z pomocy społecznej w tej dziedzinie zarejestrowano w Krakowie (o 0,25%) oraz w powiecie wadowickim (o 0,26%). Z kolei w powiatach brzeskim, miechowskim, myślenickim, suskim, a także w Nowym Sączu i Tarnowie, zaobserwowano spadek odsetka klientów OPS. Ze względu na brak osób korzystających ze wsparcia na terenie powiatu dąbrowskiego oraz proszowickiego nie zostały one uwzględnione na wykresie.

Wykres 29. Odsetek klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu narkomanii w latach 2021 - 2023 z podziałem na powiaty województwa małopolskiego.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki społecznej UMWM na podstawie danych z Internetowego Obserwatora Statystyk Społecznych <https://obserwator.rops.krakow.pl/>

Jednym ze zjawisk dotyczących rodziny z problemem uzależnień jest przemoc domowa. Przemoc może występować w każdym związku, jednak badania dowodzą, że w rodzinach, w których występuje problem alkoholowy częściej dochodzi do aktów przemocy. Do podejmowania działań interwencyjnych w sytuacji przemocy w rodzinie zobligowanych jest pięć podmiotów: policja, pomoc społeczna, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, jednostki ochrony zdrowia i podmioty oświatowe/edukacyjne. Dane dotyczące realizacji procedury interwencji w przypadkach przemocy w rodzinie (tzw. „Niebieska Karta”) służą oszacowaniu tego zjawiska. Z danych statystycznych zawartych w Sprawozdaniach z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wynika, że najwięcej formularzy „Niebieskich Kart – A” sporządzają funkcjonariusze Policji.

W 2024 r. funkcjonariusze małopolskiej policji wypełnili 3 837 formularzy wszczynających procedurę „Niebieska Karta – A”, co w porównaniu do 2023 r. (3 611) stanowi wzrost o blisko 6%. Z danych statystycznych z analizowanego okresu wynika, że największą grupę, co do której istniało podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie stanowiły kobiety - ponad 54%. Osoby nieletnie stanowiły ponad 32%, natomiast mężczyźni blisko 13%. Dominującą grupą osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie byli mężczyźni - ponad 86%. Spośród osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie ok. 28% stanowiły osoby pod wpływem alkoholu.

Tabela 9. Liczba przypadków przemocy w rodzinie w 2024 z podziałem na rodzaje przemocy.

Rodzaje przemocy	Liczba osób
Fizyczna	3 018
Seksualna	162
Ekonomiczna	929
Psychiczna	4 222
Inny rodzaju przemocy	666
Podejmowana za pomocą środków komunikacji elektronicznej	362

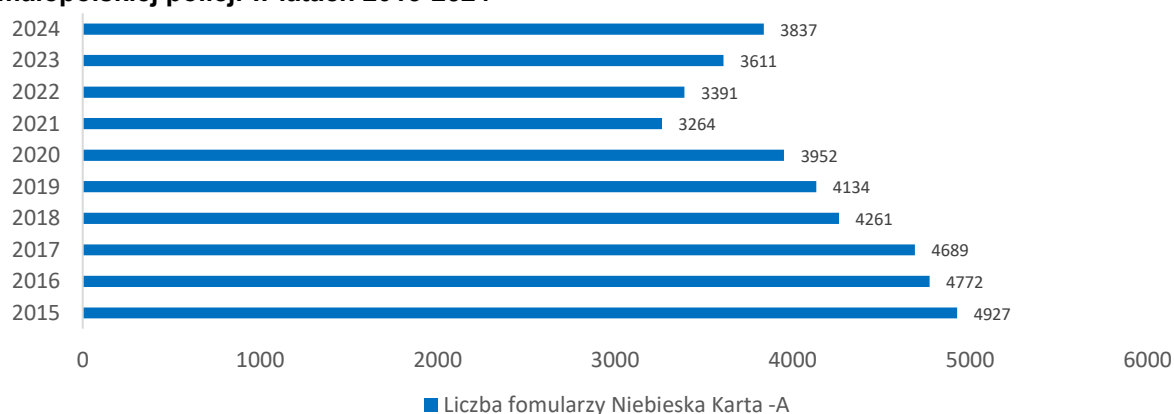
Źródło: KWP w Krakowie.

Dane przekazane przez Komendę Wojewódzką Policji w Krakowie dotyczące zgłaszanych rodzajów przemocy wskazują, że największa liczba przypadków dotyczy przemocy psychicznej, co podkreśla, jak istotne jest zwrócenie uwagi na ten rodzaj przemocy, który często pozostaje niedostrzegany, a jego skutki mogą być długotrwałe lub odległe w czasie. Przemoc fizyczna zajmuje drugie miejsce na liście zgłoszeń - ponad 3 tysiące zgłoszonych przypadków. Warto również zauważyć, że chociaż w zakresie przemocy ekonomicznej czy seksualnej odnotowano mniejszą liczbę przypadków, to mogą być one równie destrukcyjne dla ofiar.

Zjawisko przemocy podejmowanej za pomocą środków komunikacji elektronicznej, wynoszące 362 przypadki, może świadczyć o rosnącym problemie cyberprzemocy, który w dobie cyfryzacji staje się coraz bardziej powszechny.

Dane przedstawione w tabeli wskazują na potrzebę zwiększenia oddziaływań w zakresie edukacji i prewencji oraz promowania skutecznych programów wsparcia dla ofiar przemocy, a także konieczność podniesienia świadomości społecznej na temat różnych form przemocy, aby skutecznie przeciwdziałać tym zjawiskom.

Wykres 30. Liczba formularzy Niebieska Karta – A wypełnionych przez funkcjonariuszy małopolskiej policji w latach 2015-2024

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie Informacji z KWP w Krakowie

Bez wątplenia uzależnienia mają wpływ na funkcjonowanie rodziny. Sytuacja staje się szczególnie niepokojąca, gdy rodzice, opiekunowie i inni dorośli sięgają po alkohol lub narkotyki. Osoby dorosłe zmagające się z nałogami często nie są w stanie zapewnić dzieciom odpowiednich warunków do rozwoju i nauki, a czasami nawet zaspokoić podstawowych potrzeb żywnościowych. W skrajnych przypadkach może to prowadzić do konieczności umieszczania dzieci w wyspecjalizowanych ośrodkach opiekuńczych. Z „Oceny zasobów pomocy społecznej województwa małopolskiego za 2023 rok” Regionalnego Ośrodka Polityki społecznej w Krakowie wynika, że uzależnienie rodziców było najczęstszą przyczyną umieszczania dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej - dotyczyło to 35% wszystkich przypadków czyli 1 089 dzieci (w 2021 r. było to 33,7% przypadków, czyli 942 dzieci, w 2022 r – 34,2% przypadków czyli 1 034 dzieci).

Jeśli chodzi o placówki opiekuńczo-wychowawcze to podobnie jak w latach wcześniejszych uzależnienie rodziców stanowiło drugą najczęściej występującą przyczynę - 24% czyli 258 podopiecznych trafiło do placówki z tego powodu (w 2021 r. było to 28,3% czyli 289 dzieci, natomiast w 2022 r odpowiednio 24,5% - 261 wychowanków). Przemoc w rodzinie stanowiła trzecią co do częstości występowania przyczynę przekazania dzieci pod opiekę instytucjonalnej pieczy zastępczej – 12% przypadków (129). W tym zakresie widoczny jest trend wzrostowy (7,6% - 78 dzieci w 2021 r. oraz 10,2% - 109 dzieci w roku 2022), podobnie jak w przypadku dzieci umieszczanych w rodzinnej pieczy zastępczej. W 2021 r. z tej przyczyny w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka umieszczono 2,8% dzieci, w 2022 roku 3,5% natomiast w roku 2023 – 4,4%. Na podstawie powyższych danych należy rozważyć zwiększenie liczby oddziaływań edukacyjnych nakierowanych na rodziców zwiększających ich kompetencje wychowawcze, a także prowadzenie szkoleń dla kadry zajmującej się problematyką przemocy w rodzinie, szczególnie w rodzinach gdzie jednocześnie stwierdzone zostały problemy związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych.

Jedną z poważnych konsekwencji zachowań destrukcyjnych związanych z uzależnieniami jest rozwód. Z danych GUS wynika, że w 2023 r. ponownie alkoholizm był trzecią co do ważności przyczyną rozwodów w Polsce. W 2023 r.:

- nadużywanie alkoholu było przyczyną 1 228 rozwodów (w 2021 r. - 1 488, w 2022 r - 1 327), a w powiązaniu z innymi przyczynami 5509 rozwodów (w 2021 r. - 6 617, w 2022 - 8 083),

- nadużywanie narkotyków był przyczyną 35 rozwodów (w 2021 r. – 39, w 2022 – 28), a w połączeniu z innymi przyczynami 641 rozwodów,
- hazard był przyczyną 23 rozwodów (w 2021 r. – 30, 28 w 2022 r.), a w połączeniu z innymi przyczynami 256 rozwodów.

Nadużywanie alkoholu, narkotyków i hazardu wyłącznie i w połączeniu z innymi przyczynami było powodem 11,36% rozwodów w kraju (w 2021 r. - 13,5%, 17,28% w 2022 r.) i 9,12% rozwodów w województwie małopolskim (w 2021 r. - 10,3% i 9,22% w 2022 r.).

4. Finansowanie programu

4.1 Środki finansowe przeznaczone przez samorządy gminne w województwie małopolskim na przeciwdziałanie uzależnieniom

Gminy są zobligowane do podejmowania zadań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom zgodnie z zapisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Gminy dysponują własnymi środkami finansowymi z tytułu rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych w miejscu (np. restauracje, kluby, puby, bary) oraz poza miejscem sprzedaży (sklepy branżowe, samoobsługowe, placówki handlowe, wydzielone stoiska) oraz zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydanych przedsiębiorcom, których działalność polega na organizacji przyjęć a także jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Wyżej wymienione środki pieniężne są wydatkowane w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Poniżej przedstawiono działania oraz środki, które gminy województwa małopolskiego przeznaczyły na walkę z uzależnieniami w 2023 roku. Informacje te pochodzą z Zestawienia statystycznego Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, zatytułowanego "Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień w Polsce w samorządach lokalnych w 2023 roku" (dane za rok 2024 będą dostępne w drugiej połowie 2025 roku).

Tabela 10. Działania oraz środki finansowe przeznaczone przez gminy województwa małopolskiego w 2023 roku w obszarze uzależnień.

Lp.	Kategoria wydatków	Kwota w zł
1.	Funkcjonowanie gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	8 536 133,50
2.	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej	5 952 954,01
3.	Funkcjonowanie punktów konsultacyjno–informacyjnych dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin	4 964 257,72
4.	Wydatki na działanie grup/stowarzyszeń samopomocowych	1 294 374,16
5.	Działania na rzecz redukcji szkód i reintegracji osób uzależnionych od alkoholu i/lub innych substancji psychoaktywnych	2 832 011,02
6.	Zajęcia reintegracji zawodowej i społecznej prowadzone w Centrum Integracji Społecznej	1 002 012,72
7.	Kluby Integracji Społecznej	28 000,00
8.	Funkcjonowanie telefonu zaufania ze środków gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych	1 022 063,36
9.	Działania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej	1 131 987,37

Lp.	Kategoria wydatków	Kwota w zł
10.	Realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych	1 919 929,33
11.	Realizacja innych niż rekomendowane programów profilaktycznych	5 212 196,62
12.	Inne formy działań profilaktycznych tj. jednorazowe prelekcje, pogadanki, spektakle profilaktyczne, festyny inne imprezy plenerowe (poza sportowymi) imprezy sportowe, konkursy plastyczne, literackie, muzyczne	11 884 480,56
13.	Szkolenia i warsztaty dla rodziców	169 373,73
14.	Szkolenia/warsztaty dla nauczycieli/wychowawców w obszarze profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży	236 562,99
15.	Pozalekcyjne zajęcia sportowe	8 813 059,99
16.	Budowa i/lub modernizacja miejsc, w których odbywają się pozalekcyjne zajęcia sportowe (w tym także place zabaw)	10 196 788,75
17.	Działalność miejsc pomocy dzieciom z grup ryzyka*	21 062 344,92
18.	Koszty realizacji szkolenia dla pracowników świetlic dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i innych grup ryzyka	74 568,00
19.	Koszty realizacji programu konsultacyjno-superwizyjnego dla pracowników świetlic	3 420,00
20.	Dożywianie dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych	784 149,74
21.	Kolonie i obozy z programem socjoterapeutycznym dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym	255 120,00
22.	Kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych	3 224 277,63
22.	Działania dotyczące problematyki FAS/FASD	102 277,75
23.	Profilaktyczne programy pracownicze w zakładach pracy	25 200,00
24.	Szkolenia dla właścicieli punktów oraz dla sprzedawców napojów alkoholowych	149 991,78
25.	Szkolenia organizowane przez gminę	179 141,06
26.	Działania z zakresu edukacji publicznej	1 337 115,27
27.	Profilaktyka uzależnień behawioralnych	1 339 192,08
28.	Inne działania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym	221 316,91
29.	Izby wytrzeźwień	260 755,00
30.	Przeciwdziałanie prowadzeniu pojazdów przez kierowców będących pod wpływem alkoholu i/lub innych substancji psychoaktywnych	180 127,23
31.	Przeprowadzenie badań naukowych, sondaży opinii, diagnoz lub ekspertyz	242 963,00
32.	Środki wydatkowane na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii inne niż wyżej wymienione	16 665 971,89
RAZEM		111 304 118,09

*Miejsca pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym tj. placówki specjalistyczne z programem socjoterapeutycznym, placówki opiekuńcze z programem wychowawczym, miejsca pracy podwórkowej, zajęcia z programem socjoterapeutycznym i wychowawczym.

** Miejsca pomocy ww. dla dzieci z terenu gminy w placówkach znajdujących się na terenie innej gminy.

Źródło: <https://kcpu.gov.pl/statystyki-i-raporty/sprawozdanie-kcpu-g1/>

W 2023 r. samorządy gminne w województwie małopolskim wydały łącznie **111 304 118,09 zł** na finansowanie poszczególnych zadań w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Najwięcej przeznaczyły na:

- działalność miejsc pomocy dzieciom z grup ryzyka,
- sportowe zajęcia pozalekcyjne oraz budowę/modernizację miejsc, w których odbywają się pozalekcyjne zajęcia sportowe,
- funkcjonowanie gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- pomoc osobom uzależnionym poprzez dofinansowanie punktów konsultacyjnych oraz zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych (z danych udostępnionych przez Krajowe Centrum ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom na podstawie sprawozdania KCPU G-1 wynika, że działające w województwie małopolskim punkty informacyjno-konsultacyjne w 2023 r. udzieliły pomocy 10 024 osobom z problemem alkoholowym oraz 717 osobom z problemem narkotykowym),
- profilaktykę uzależnień przeznaczoną dla dzieci i młodzieży poprzez dofinansowanie innych niż rekomendowane programów profilaktycznych, pozalekcyjnych zajęć sportowych oraz inne formy działań profilaktycznych tj. jednorazowe prelekcje/pogadanki, spektakle profilaktyczne, festyny i inne imprezy plenerowe (poza sportowymi), imprezy sportowe, konkursy plastyczne, literackie, muzyczne, a także kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych.

Wciąż mało środków finansowych gminy przeznaczają na realizację rekomendowanych programów profilaktycznych⁸ realizując programy o nieudokumentowanej skuteczności. W 2023 roku ponad 60 % gmin (niespełna 40% gmin w 2022 r.) realizowało programy rekomendowane przy prawie 58% (80% w 2022 r.) gmin realizujących inne niż rekomendowane programy profilaktyczne. Wartość środków przeznaczonych na realizację programów rekomendowanych była ponad 2,5 krotnie niższa niż na inne programy profilaktyczne.

W 2023 r. wartość środków finansowych przeznaczanych przez gminy na działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie zmniejszyła się o ok. 8% w porównaniu do 2022 r.

Corocznie zwiększa się wartość środków finansowych uzyskiwanych przez gminy województwa małopolskiego z tytułu rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, a tym samym wzrasta finansowanie poszczególnych zadań w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w Polsce.

⁸Od 2010 r. wdrażany jest System Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (powstałe z połączenia Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych), Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii. W ramach systemu dokonywana jest ocena programów z obszarów promocji zdrowia psychicznego, profilaktyki uzależnień (profilaktyki narkomanii, profilaktyki problemów alkoholowych) oraz programów profilaktyki innych zachowań problemowych (ryzykownych) dzieci i młodzieży. Obecnie w bazie znajduje się 18 programów z zakresu profilaktyki uniwersalnej, 9 z zakresu profilaktyki selektywnej 3 z zakresu profilaktyki wskazującej oraz 6 programów z zakresu promocji zdrowia psychicznego (stan na listopad 2023 roku).

Szczegółowe informacje na temat danych statystycznych z gmin znajdują się w corocznych opracowaniach Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, dostępnych na stronie internetowej pod linkiem: <https://kcpu.gov.pl/statystyki-i-raporty/sprawozdanie-kcpu-g1/>

4.2 Zadania finansowane ze środków budżetu województwa małopolskiego

Środki finansowe przekazane na realizację Małopolskiego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym na lata 2022-2026 uchwała corocznie Sejmik Województwa Małopolskiego w uchwale budżetowej. Podstawowym źródłem finansowania zadań realizowanych w ramach Programu są opłaty pobierane za wydawanie zezwoleń na obrót hurtowy napojami alkoholowymi o zawartości do 18% alkoholu. Zezwolenia te wydawane są przez Marszałka Województwa zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tzw. „korkowe”). Odrębne źródło finansowania zadań Programu stanowią środki z budżetu Województwa Małopolskiego. Zadania Programu finansowane były także przez pozostałe instytucje odpowiedzialne za obszar uzależnień na terenie województwa wskazane jako realizatorzy programu.

W 2024 roku Marszałek Województwa wydał 60 zezwoleń na obrót hurtowy napojami alkoholowymi o zawartości do 4,5% alkoholu oraz piwa, 57 zezwoleń na obrót hurtowy napojami alkoholowymi o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu, z wyjątkiem piwa, a także 19 decyzji wprowadzających zmiany w wydanych zezwoleniach. Łącznie uzyskano 1 267 500,00 zł dochodów.

Niewykorzystane środki finansowe oraz zwiększenie w danym roku dochodów w budżecie z tytułu opłat za wydawanie zezwoleń na obrót hurtowy napojami alkoholowymi przechodzą na kolejny rok budżetowy z przeznaczeniem na realizację zadań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom.

Samorząd Województwa Małopolskiego w **2024 roku** przeznaczył na realizację zadań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom łącznie **11 802 185,64**, z tego ze środków „korkowych” 2 796 090,44 zł (w tym 867 318,87 zł z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii i 1 928 771,57 zł z rozdziału 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi) oraz ze środków budżetu województwa 9 006 095,20 zł.

Tabela 11. Środki finansowe z budżetu województwa oraz tzw. „korkowego” przekazane na realizację zadań w 2024 roku.

Lp.	Nazwa zadania	Wartość zadania w zł	Wydatkowana kwota w zł z rozdziału 85153 (zwalczanie narkomanii)	Wydatkowana kwota w zł z rozdziału 85154 (przeciwdziałanie alkoholizmowi)	Środki z budżetu województwa
1.	Dofinansowanie zadań realizowanych przez Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego	410 000,00	410 000,00	-	-
2.	Dofinansowanie zadań pozaleczniczych realizowanych przez Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Krakowie	405 000,00	-	405 000,00	-
3.	Konkurs ofert na realizację zadań z zakresu zdrowia publicznego pn.: „Profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym w latach 2023- 2024r.”	800 000,00	400 000,00	400 000,00	-
4.	Zadanie pn. Systemowe wsparcie i terapia dzieci z FASD oraz działania edukacyjne dla ich rodziców i opiekunów realizowane przez Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy im. św. Ludwika w Krakowie	540 440,00	-	540 440,00	-
5.	Zadanie pn. Darmowy Punkt Konsultacyjny ds. uzależnień i problemów natury psychologicznej realizowane przez Fundację Instytut Rozwoju i Równowagi w Limanowej w formie małego grantu (zadanie realizowane w terminie 23 września do 31 października)	8 000,00	6 500,00	1 500,00	-
6.	Zadanie pn. Darmowy Punkt Konsultacyjny ds. uzależnień i problemów natury psychologicznej realizowane przez Fundację Instytut Rozwoju i Równowagi w Limanowej w formie małego grantu (zadanie realizowane w terminie 18 listopada do 31 grudnia)	4 000,00	3 000,00	1 000,00	-
7.	Zadanie pn. <i>Wyjazd terapeutyczny i integracyjny do Sandomierza</i> realizowane przez Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Miechowskie w formie małego grantu	8 000,00	4 000,00	4 000,00	-
8.	Zadanie pn. <i>Małopolskie drogi bez promili</i> realizowane przez Fundacja Prodriver w formie małego grantu	6 000,00	3 000,00	3 000,00	-
9.	Zadanie pn. <i>XXVI Biecki Abstynencki Rajd Samochodowy</i> realizowane przez Klub Abstynenta "Horizont" w formie małego grantu	10 000,00	5 000,00	5 000,00	-
10.	Zadanie pn. <i>Autorski Pakiet 2S - Sprawdzone Skuteczne Szkolenie Sprzedawców Napojów Alkoholowych</i> realizowane przez Fundację Centrum Działań Profilaktycznych w formie małego grantu	10 000,00	-	10 000,00	-
11.	Modernizacja Oddziału Toksykologii i Chorób Wewnętrznych z Pododdziałem Detoksykacji w Szpitalu Specjalistycznym im. Ludwika Rydygiera w Krakowie sp. z o.o.	8 794 800,00	-	-	8 794 800,00
12.	Przebudowa pomieszczeń dla uruchomienia warsztatów terapii zajęciowej w Wojewódzkim Szpitalu Psychiatrycznym w Andrychowie	268 012,70	-	268 012,70	-
13.	Modernizacja pomieszczeń oddziałów detoksykacji i leczenia uzależnień w budynku szpitalnym 5C Szpitala Klinicznego im. dr. J. Babińskiego SPZOZ w Krakowie	255 000,00	-	255 000,00	-
14.	Realizacja projektu „Zagrożenia w sieci – profilaktyka, reagowanie”	201 280,20	-	-	201 280,20
15.	Organizacja konferencji dla Pełnomocników Gminnych ds. Uzależnień oraz Posiedzenia Małopolskiej Rady ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom	71 637,74	35 818,87	35 818,87	-
16.	Współorganizacja konferencji HIV/AIDS	10 015,00	-	-	10 015,00
SUMA		11 802 185,64	867 318,87	1 928 771,57	9 006 095,20

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM

Realizowane w 2024 r. zadania wymienione w powyższej tabeli szczegółowo zostały opisane w rozdziale 5 niniejszego raportu.

5. Działania podejmowane przez Samorząd Województwa Małopolskiego w ramach realizacji Małopolskiego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym na lata 2022-2026

Opis zadań zrealizowanych w 2024 roku został opracowany na podstawie celów operacyjnych wskazanych w Małopolskim Programie Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym, na lata 2022-2026.

Nadrzędnym celem Programu jest: Wzmacnianie działań kształtujących prozdrowotny styl życia ze szczególnym uwzględnieniem redukcji szkód o charakterze rodzinnym, społecznym i zdrowotnym, związanych ze spożywaniem alkoholu, używaniem substancji psychoaktywnych oraz uzależnieniami behawioralnymi. Cel nadrzędny realizowany jest poprzez 3 cele operacyjne oraz 23 zadania. Wszystkie realizowane zadania poprzez działania profilaktyczne, edukacyjne, prewencyjne, lecznicze i rehabilitacyjne, a także z obszaru reintegracji społecznej i zawodowej służyły osiągnięciu celu nadrzędnego Programu.

Zadania z obszaru profilaktyki uzależnień realizowane były przez Samorząd Województwa Małopolskiego we współpracy z Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Krakowie oraz Ekspertem Wojewódzkim ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego powołanym przez Zarząd Województwa Małopolskiego do realizacji powyższych zadań.

5.1 Cel operacyjny 1 – Wspieranie działań profilaktycznych oraz edukacyjnych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w obszarze problematyki związanej z uzależnieniami

W ramach celu pierwszego zaplanowanych zostało 8 zadań. Województwo małopolskie w 2024 r. prowadziło działania w ramach wszystkich zaplanowanych zadań.

5.1.1 Wspieranie działalności organizacji pozarządowych i innych podmiotów w obszarze profilaktyki narkomanii, profilaktyki alkoholowej, problematyki uzależnień behawioralnych, profilaktyki rodzinnej oraz na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Województwo małopolskie, w ramach realizacji swoich ustawowych zadań, współpracowało z organizacjami pozarządowymi w zakresie projektów dotyczących profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom. Współpraca ta odbywała się poprzez:

- Realizację zadań wyłonionych w konkursie ofert zgodnie z ustawą o zdrowiu publicznym,
- Realizację zadań na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w formule tzw. „małego grantu”.

Na mocy Uchwały 607/23 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 11 kwietnia 2023 roku ogłoszono konkurs ofert na realizację zadań z zakresu zdrowia publicznego pod nazwą Profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym w latach 2023-2024. W ramach konkursu wpłynęło 19 ofert. Ze względów formalnych odrzucono 3 oferty, a 16 dopuszczono do oceny merytorycznej. W dniu 30 maja 2023 roku, na podstawie Uchwały Nr 1005/23, Zarząd Województwa Małopolskiego ogłosił rozstrzygnięcie konkursu. Przyznano dofinansowanie dla 11 projektów, z których 5 dotyczyło obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, 10 koncentrowało się na przeciwdziałaniu narkomanii, a 3 odnosiły się do uzależnień behawioralnych.

Na realizację zadań w ramach konkursu ofert w 2024 r. województwo przeznaczyło łącznie 800 000,00 zł.

Celem konkursu ofert było wyłonienie ofert i zlecenie do realizacji zadań publicznych województwa z obszaru uzależnień odpowiadających celom zawartym w Małopolskim Programie Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom na lata 2022 -2026.

Odbiorcami zadań byli mieszkańcy Małopolski, w szczególności: dzieci i młodzież szkolna oraz ich rodzice, nauczyciele, wychowawcy, osoby indywidualne borykające się z uzależnieniami oraz członkowie ich rodzin, osoby osadzone w zakładach karnych używające narkotyków szkodliwie lub uzależnione oraz osoby opuszczające zakład po odbyciu kary, członkowie rodzin i bliscy osób osadzonych; osoby bezdomne, czynnie uzależnione od środków psychoaktywnych, przedstawiciele grup zawodowych, którzy w ramach swoich działań pracują z osobami używającymi, nadużywającymi i uzależnionymi od narkotyków (tj. pedagodzy i psychologowie szkolni, pracownicy placówek leczenia uzależnień, pracownicy przychodni rodzinnych, policji, straży miejskiej, służby więziennej, pracownicy socjalni, kuratorzy sądowi). Łącznie ponad 370 tys. odbiorców.

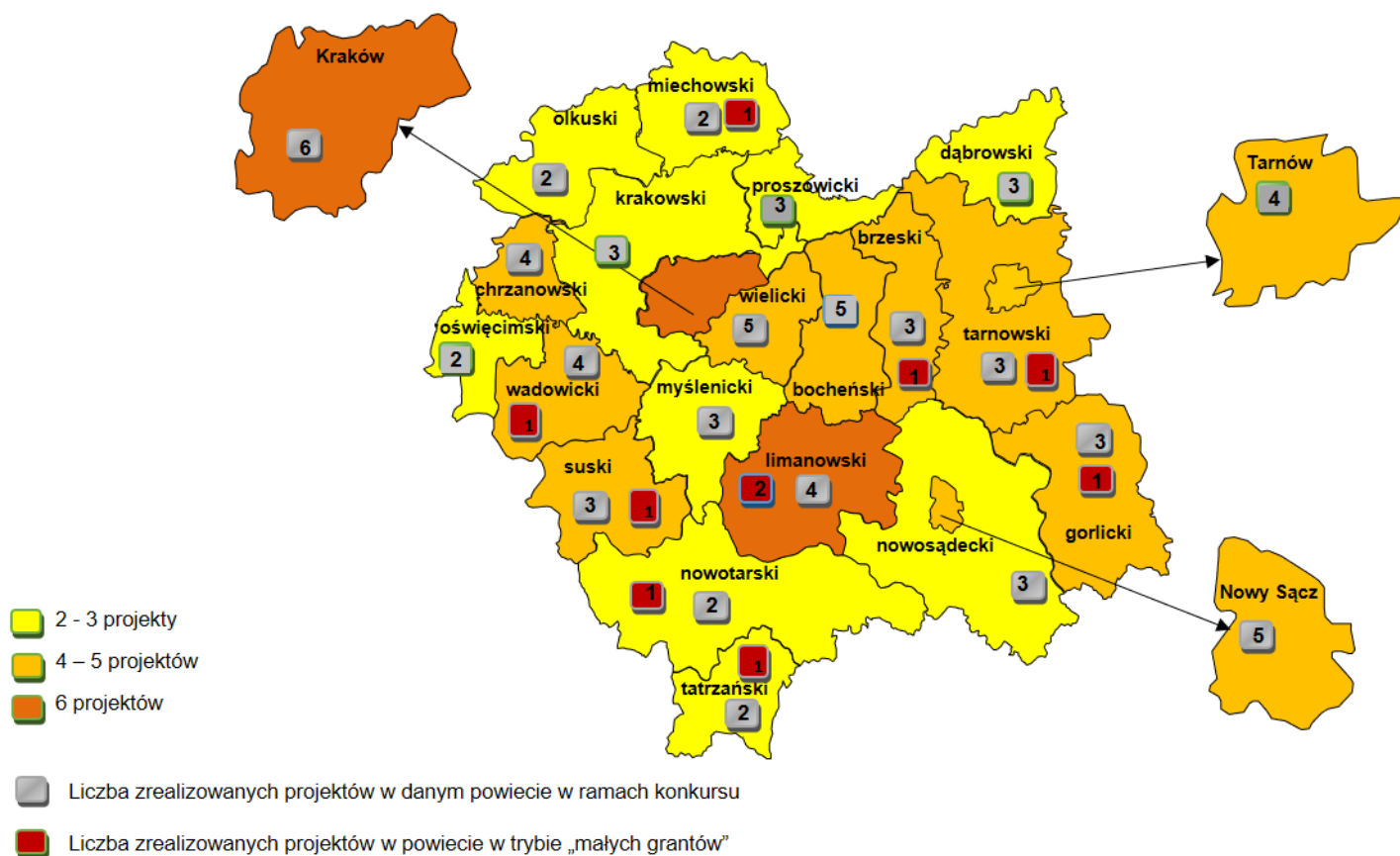
Przeprowadzone działania: realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych dla uczniów w szkołach, szkolenia dla rady pedagogicznej dotyczące doskonalenia kompetencji w zakresie podejmowania interwencji w stosunku do uczniów sięgających po substancje psychoaktywne, grupy psychokorekcyjne dla młodzieży eksperymentującej z substancjami psychoaktywnymi oraz warsztaty dla ich rodziców, prowadzenie bezpłatnej infolinii i poradnictwa specjalistycznego dla osób borykających się z uzależnieniem i ich bliskich, wydanie i dystrybucja broszury dotyczącej redukcji szkód związanych z używaniem substancji psychoaktywnych oraz innych środków uspakajających, nagranie i publikacja podcastów oraz artykułów dotyczących uzależnień behawioralnych wśród dzieci i nastolatków, prowadzenie bezpłatnego testowania w kierunku HIV połączonego ze specjalistycznym poradnictwem okołotestowym, zajęcia korekcyjno-edukacyjne, konsultacje, poradnictwo prawne i rodzinne dla osób osadzonych i opuszczających zakłady karne zagrożonych powrotem do czynnego uzależnienia, zapewnienie schronienia, opieki socjalnej oraz interwencje kryzysowe i zajęcia informacyjno-edukacyjne dla osób czynnie uzależnionych, zajęcia z aktywizacji społecznej i umiejętności psychospołecznych mające na celu wsparcie osób po ukończonej terapii.

W okresie sprawozdawczym Województwo Małopolskie dofinansowało realizację sześciu zadań z obszaru uzależnień realizowanych przez organizacje pozarządowe w trybie „**małego grantu**” na kwotę 46 000 zł.

Odbiorcami zadań były osoby bezdomne uzależnione od alkoholu, członkowie klubów abstynenckich, osoby indywidualne borykające się z problemem uzależnienia od alkoholu i ich rodziny, sprzedawcy napojów alkoholowych, klienci punktu konsultacyjnego ds. uzależnień i problemów psychologicznych oraz ich rodziny, mieszkańcy regionu tarnowskiego i tatrzańskiego – uczestnicy kampanii małopolskie drogi bez promili. Łącznie 602 osoby.

Działania: zorganizowano wyjazd integracyjny i aktywizujący dla bezdomnych mężczyzn uzależnionych od alkoholu, odbył się Abstynencki Rajd Samochodowy z wykładami i warsztatami terapeutycznymi dotyczącymi uzależnień od alkoholu i narkotyków, przeprowadzono ogólnodostępne eventy edukacyjno-profilaktyczne dotyczące prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, prowadzony był darmowy punkt konsultacyjny ds. uzależnień i problemów natury psychologicznej udzielający porad i konsultacji instruktora terapii uzależnień, psychologa, psychoterapeuty w obszarze przeciwdziałaniu uzależnieniom, pomaganiu w przezwyciężeniu trudności życiowych oraz niesienie pomocy w prawidłowym kształtowaniu i rozwoju osobowości, przeprowadzono szkolenia sprzedawców w punktach sprzedaży napojów alkoholowych.

Mapa 3. Liczba projektów realizowanych w 2024 r. ramach konkursu oraz w formie „małego grantu” w poszczególnych powiatach województwa małopolskiego.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM
 Kolorem żółtym oznaczono powiaty, w których realizowanych było do 3 projektów, kolorem pomarańczowym oznaczono powiaty, w których realizowano od 4 lub 5 projektów, a kolorem brązowym oznaczono powiaty, w których realizowano co najmniej 6 projektów.

W 2024 r. w każdym powiecie województwa małopolskiego realizowane były działania w ramach zadań konkursowych lub zadania w formie „małych grantów”. Realizatorzy pochodzili z 6 powiatów województwa małopolskiego (gorlickiego, krakowskiego, limanowskiego, miechowskiego, wielickiego, m. Krakowa).

5.1.2 Prowadzenie, inicjowanie oraz wspieranie edukacyjnych kampanii społecznych z obszaru problematyki alkoholowej, FASD oraz przeciwdziałania przemocy domowej, w obszarze przeciwdziałania używaniu substancji psychoaktywnych, zagrożeń uzależnieniami behawioralnymi oraz zapobiegania zachowaniom ryzykownym w obszarze zakażenia wirusem HIV

Zrealizowano kampanię społeczną dotyczącą profilaktyki uzależnień przez Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego oraz kampanie edukacyjną w ramach tzw. małego grantu.

1. Kampania społeczna dotycząca profilaktyki uzależnień pt. „Nie ryzykuję, nie biorę”

Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego kontynuował realizację kampanii społecznej, skierowanej do młodych dorosłych, dotyczącej profilaktyki uzależnień. W ramach kampanii ogłoszony został konkurs na film krótkometrażowy z zakresu profilaktyki uzależnień, skierowany do uczniów szkół

podstawowych oraz ponadpodstawowych, stowarzyszeń, ośrodków kultury, drużyn sportowych, klubów z terenu województwa małopolskiego. Jego celem było promowanie wiedzy na temat zapobiegania uzależnieniu od środków psychoaktywnych, promowanie wiedzy na temat działań mających wpływ na kształtowanie prozdrowotnych nawyków i asertywnych postaw w zakresie profilaktyki uzależnień oraz kształtowanie świadomości i postaw na temat niebezpieczeństw i zagrożeń jakie stwarza zażywanie substancji psychoaktywnych.

W ramach konkursu wpłynęły 23 prace. Łącznie w tworzeniu filmików dotyczących przedmiotu konkursu wzięło udział 65 osób. Wyróżnienia zostały przyznane w trzech kategoriach tj. młodzież w wieku 11- 18 lat, osoby pełnoletnie oraz praca zbiorowa.

Nagrody zwycięzcom konkursu w dniu 7 czerwca 2024 r. uroczyście przekazał Wicemarszałek Województwa Małopolskiego Pan Łukasz Smółka razem z Panią Katarzyną Kosik-Gajewską Zastępcą Dyrektora Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej. Zwycięskie prace zostały opublikowane na stronie internetowej Szpitala Klinicznego im. dr. Józefa Babińskiego SP ZOZ w Krakowie: <https://babinski.pl/wyniki-konkursu-nie-ryzykuje-nie-biore/>

Źródło: Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego

W ramach kampanii odbyła się również konferencja profilaktyczna „Nie ryzykuję, nie biore” zorganizowana we współpracy z Uniwersytetem Ignatianum. Celem konferencji było upowszechnianie najnowszej wiedzy oraz statystyk dotyczących substancji psychoaktywnych, nowych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych. Adresatami konferencji byli studenci kierunków pedagogiczno-resocjalizacyjnych, pedagodzy, edukatorzy.

Dodatkowym wsparciem kampanii społecznej były artykuły, publikowane na stronie www.profilaktykawmalopolsce.pl, przygotowane przez ekspertów z obszaru uzależnień pt.: „Fenatyl”, „Gdy uzależnienie prowadzi za kraty”, „Depresja a uzależnienie”, „Nieoczekiwana rola: Matka adopcyjna jako adwokat dziecka z FAS” oraz „Złudnie pozytywne efekty zażywania medycznej marihuany”.

2. Kampania edukacyjna pn. „Małopolskie drogi bez promili”, projekt realizowany przez Fundację PRODRIVER z Tarnowa w ramach tzw. małego grantu.

Kwota umowy: 6 000 zł

Odbiorcy: mieszkańcy Małopolski, w szczególności z regionu tarnowskiego i tatrzańskiego. Łącznie 200 osób.

Działania:

- przeprowadzenie dwóch ogólnodostępnych eventów edukacyjno-profilaktycznych na terenie dwóch powiatów (wydarzenia odbyły się równolegle do organizowanych imprez kulturalnych w Zakopanym oraz Otfinowie-Siedliszowicach k/Tarnowa),
- przeprowadzono szkolenia z zakresu zagrożeń związanych ze spożywaniem alkoholu i substancji psychoaktywnych w ruchu drogowym oraz udzielania pierwszej pomocy ofiarom wypadków drogowych,
- zaprezentowano symulator dachowania oraz slalom w alkogoglach i narkogoglach.

Celem kampanii było podniesienie wiedzy i świadomości mieszkańców Małopolski wobec zagrożeń płynących ze spożywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych w kontekście poruszania się w ruchu drogowym.

5.1.3 Wspieranie programów oraz działań w obszarze profilaktyki uzależnień skierowanych do dzieci, młodzieży, studentów, rodziców i opiekunów oraz inicjowanie różnych form profilaktyki zintegrowanej jak i rówieśniczej opartej na działaniach liderów młodzieżowych

W ramach zadania zrealizowano jeden projekt w formie „małego grantu” oraz projekt w ramach porozumienia z partnerami tj. Komendą Wojewódzką Policji w Krakowie, Naukową i Akademicką Siecią Komputerową – Państwowym Instytutem Badawczym oraz Małopolskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli.

1. Projekt pn. XXVI Abstynencki Rajd Samochodowy realizowany przez Klub Abstynenta „Horyzont” w Bieczu w formie „małego grantu”

Kwota umowy: 10 000,00 zł

Odbiorcy: uczestnicy Rajdu, członkowie Klubu Abstynenta „Horyzont” i zaprzyjaźnionych klubów i stowarzyszeń abstynenckich z terenu Małopolski (powiatu gorlickiego, nowosądeckiego, tarnowskiego, brzeskiego), osoby indywidualne borykające się z problemem alkoholowym, osoby pochodzące z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym - trzeźwiejący alkoholicy wraz z rodzinami, abstynenci oraz grupy młodzieżowe. Łącznie 100 osób.

Działania:

- organizacja i przeprowadzenie trzydniowego rajdu samochodowego,
- 2 godziny zajęć z zakresu udzielania pierwszej pomocy,
- 2 godziny zajęć praktycznych z zakresu bezpieczeństwa jazdy i uczestnictwa w ruchu drogowym, w tym prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu,
- 10 godzin zajęć psychologicznych wykładów/warsztatów/mitingów terapeutyczno-psychologicznych prowadzonych przez wykwalifikowaną kadrę, dotyczących uzależnień w tym: na temat profilaktyki alkoholowej, negatywnych skutków picia alkoholu, palenia papierosów i używania innych środków psychoaktywnych,
- wręczenie nagród dla uczestników rajdu.

Głównym celem realizowanego zadania było ograniczenie liczby kierowców prowadzących pod wpływem substancji psychoaktywnych, wzrost liczby osób posiadających umiejętność udzielania pierwszej pomocy, redukcja ryzyka sięgania po alkohol i inne środki psychoaktywne oraz motywowanie uczestników do prowadzenia trzeźwego stylu życia, przeciwdziałanie

wykluczeniu społecznemu osób uzależnionych od alkoholu i ich bliskich, odbudowa i umacnianie naderwanych więzi rodzinnych oraz podniesienie jakości życia osób uzależnionych i współuzależnionych poprzez propagowanie i promowanie zdrowego stylu życia.

Źródło: Klub Abstynenta „Horyzont”

2. Projekt pn. „Zagrożenia w sieci – profilaktyka, reagowanie”.

Województwo Małopolskie przy współpracy z partnerami tj. Komendą Wojewódzką Policji w Krakowie oraz Naukową i Akademicką Siecią Komputerową – Państwowym Instytutem Badawczym kontynuowało realizację projektu edukacyjnego pn. „Zagrożenia w sieci – profilaktyka, reagowanie”, którego celem jest zwiększanie bezpieczeństwa cyfrowego wśród dzieci i młodzieży, a także ich rodziców i nauczycieli.

W 2024 r. na realizację projektu edukacyjnego „Zagrożenia w sieci- profilaktyka, reagowanie” przeznaczono łącznie kwotę 201 280,20 zł. W ramach projektu zostały zakupione, a następnie przekazane Małopolskiej Policji materiały promocyjne z logo projektu, które małopolscy policjanci mogli przekazywać podczas spotkań edukacyjnych o cyberbezpieczeństwie z dziećmi i młodzieżą.

Źródło: Zdjęcia UMWM

W dniach 24-25 października 2024 r. Województwo Małopolskie wraz z Naukową i Akademicką Siecią Komputerową - Państwowym Instytutem Badawczym, a także z Komendą Wojewódzką Policji w Krakowie zorganizowało konferencję szkoleniową, w której wzięło udział ponad 100 policjantów z małopolskich komend policji.

W 2024 roku w ramach realizacji działań profilaktycznych w szkołach małopolscy policjanci odwiedzili: 934 szkoły podstawowych, w których spotkali się z 67 650 uczniami (2 488 spotkań), 6 396 rodzicami (160 spotkań) oraz 3 897 nauczycielami i pedagogami (1 648 spotkań), a także 158 szkół ponadpodstawowych, w których spotkali się z 15 149 uczniami (482 spotkań), 2032 rodzicami i opiekunami (16 spotkań) oraz 1087 nauczycielami i pedagogami (389 spotkań).

Ponadto małopolscy policjanci dotarli do 606 innych publicznych placówek m. in. do przedszkoli, ośrodków kuratorskich, Specjalnych Ośrodków Szkolno-Wychowawczych, świetlic środowiskowych. Funkcjonariusze przeprowadzili 1034 spotkań, w których wzięło udział 36 412 uczniów (dzieci i młodzież), 307 spotkań dla 10 948 rodziców (opiekunów, seniorów), 614 spotkań dla 2721 nauczycieli (pedagogów, wychowawców).

5.1.4 Wspieranie realizacji programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego

Zrealizowano dwa projekty wybrane w konkursie ofert Województwa Małopolskiego, w ramach których realizowano trzy programy rekomendowane, Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Krakowie przeprowadził trzy programy rekomendowane w szkołach podstawowych oraz zorganizowano Małopolską Giełdę Programów Profilaktycznych.

1. Projekt pn. „Pakiet Programów Rekomendowanych Szkolna Interwencja Profilaktyczna i Program Profilaktyczny Debata” realizowany przez Fundację Centrum Działań Profilaktycznych z Wieliczki

Kwota umowy: 206 700 zł, w tym w 2024 r. 131 938 zł

A. Program Szkolna Interwencja Profilaktyczna

Odbiorcy: nauczyciele szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych, w szczególności profilaktycy, pedagodzy oraz wychowawcy klas przygotowujący się do prowadzenia interwencji profilaktycznej w szkołach. Łącznie 1008 osób.

Działania:

- Szkolenia dla rady pedagogicznej pt.: Interwencja wobec uczniów sięgających po substancje psychoaktywne jako element programu wychowawczo – profilaktycznego - doskonalenia kompetencji nauczycieli w omawianym zakresie. Zrealizowano 30 edycji programu tj. 120 godzin warsztatowych, 1008 uczestników,
- Szkolenie dla realizatorów programu pn.: Szkolna interwencja profilaktyczna wobec ucznia eksperymentującego ze środkami psychoaktywnymi - dla tych osób, które w przyszłości będą podejmować działania interwencyjne i uczestniczyły w I etapie, Zrealizowano 12 edycji programu tj. 144 godziny warsztatowe dla 215 uczestników.

Celem zadania jest podnoszenie kompetencji kadry pedagogicznej w zakresie wczesnego diagnozowania i sprawnego reagowania na zachowania ryzykowne uczniów, a przez to ograniczenie wśród uczniów używania substancji psychoaktywnych (nikotyny, alkoholu, narkotyków, „dopalaczy”).

B. Program Profilaktyczny Debata

Odbiorcy: Dzieci i młodzież w wieku 12-15. Łącznie 2149 uczniów.

Działania:

- Przeprowadzono 100 trzygodzinnych realizacji programu w klasach od 5 do 8 szkół podstawowych, łącznie 300 godzin warsztatów mających charakter „krótkiej interwencji profilaktycznej w grupie”.

Cel: wzmocnienie postaw pro-abstynenckich u nastolatków (12-15 lat) stojących przed problemem inicjacji alkoholowej.

2. Projekt pn. „Bezpieczniej w dorosłość – program przeciwdziałania młodzieżowej patologii społecznej - profilaktyka uzależnień - program autorski” realizowany przez Małopolski Ośrodek Fundacji Praesterno w Krakowie

Kwota umowy: 104 444 zł, w tym w 2024 r. 72 950 zł

Odbiorcy: Młodzież w wieku 14-21 lat mająca problemy w obszarze poprawnej adaptacji społecznej: eksperymentująca w sposób ryzykowny z narkotykami, nadużywająca alkoholu, zaniedbana edukacyjnie, wychowawczo, zaniedbana kulturowo, samotna, wycofująca się z kontaktów z rówieśnikami, mająca problemy z utrzymaniem się w roli ucznia, wchodząca w grupy subkulturowe, pochodząca z rodzin ubogich, zmarginalizowanych i dysfunkcyjnych (alkoholizm, trwałe bezrobocie, kryminalność, przemoc itp.), przejawiająca zachowania autoagresywne (okaleczanie się, próby i myśli samobójcze) i agresywne wobec innych, mająca za sobą konflikty z prawem oraz rodzice i opiekunowie. Liczba odbiorców: 190 osób (143 młodzieży i młodych dorosłych, 47 rodziców).

Działania:

- Młodzieżowe Grupy Psychokorekcyjne – 8 grup, łącznie 110 spotkań. Praca z elementami treningu interpersonalnego, elementami edukacyjno-warsztatowymi, elementami terapii grupowej i indywidualnej na tle grupy, zadania psychokorekcyjne i terapeutyczne),
- Zajęcia w ramach Klubu Młodzieżowego czyli „Twórcza Alternatywa” – 40 zajęć, trwających łącznie 200 h. W ramach klubu prowadzone były warsztaty i trening z zakresu profilaktyki i psychoedukacji, mające na celu wykształcenie umiejętności społecznych, radzenia sobie z zagrożeniami oraz wykształcenie pro zdrowotnych sposobów funkcjonowania. Równolegle prowadzone były działania służące rozwojowi aktywności młodzieży w tym wyjścia do muzeum i spotkania integracyjne. Podstawową formą oddziaływania była pomoc psychologiczna, socjoterapia i edukacja. Kluczową formą oddziaływania była praca z grupą klubową, jako grupą o charakterze społecznościowym.
- Realizacja Indywidualnych Programów Psychokorekcyjnych (IPP) – 540 h spotkań dla rodziców i młodzieży, która z racji nasilenia problemów wymagała dodatkowych spotkań indywidualnych, i której poziom lęku uniemożliwiał uczestniczenie w zajęciach grupowych, a także taka, która z racji norm, kłopotów w funkcjonowaniu byłaby (zwłaszcza na początku) zagrożeniem dla innych uczestników,
- Grupa warsztatowa dla rodziców Domowe Partnerstwo – 72 h spotkań (dla 2 grup) o charakterze warsztatowo – edukacyjnym z elementami terapeutycznymi, dotyczących funkcjonowania rodziny, budowania więzi rodzinnych, zasad budowania dojrzałych związków, budowania relacji partnerskiej z dojrzewającym dzieckiem, wspierania dzieci w rozwoju, omawianie poszczególnych problemów uczestników,
- 39 h superwizji dla realizatorów programu,
- Dożywiane młodzieży.

Główne cele zadania:

- przeciwdziałanie młodzieżowej patologii społecznej (narkomania, alkoholizm, przemoc, przestępczość, uzależnienia behawioralne),
- profilaktyka uzależnień i zapobieganie patologii społecznej wśród młodzieży,
- pomoc psychologiczna dla osób, wobec których diagnozowane jest ryzyko uzależnienia (głównie od substancji psychoaktywnych),
- profilaktyka wobec osób zagrożonych środowiskowo uzależnieniami.

3. Na zlecenie Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Krakowie przeprowadzono w szesnastu szkołach podstawowych warsztaty w ramach trzech programów rekomendowanych:

Koszt realizacji: 46 073,67 zł

Odbiorcy: Dzieci, młodzież, nauczyciele z 16 szkół podstawowych. Łącznie 727 odbiorców (721 uczniów, 6 nauczycieli)

Zrealizowane programy:

- **Debata.** Celem programu jest wzmocnienie postaw pro-abstynenckich u nastolatków stojących przed progiem inicjacji alkoholowej. Cele szczegółowe: wzrost wiedzy o możliwościach rozwoju bez używania substancji psychoaktywnych i zmiana błędnych przekonań normatywnych (pro-alkoholowych norm środowiskowych), klaryfikacja wartości w kierunku promocji zdrowego stylu życia, wzmocnienie tendencji do podejmowania abstynencji w sytuacji nacisków środowiskowych – osłabienie siły presji rówieśniczej i ze strony środowiska dorosłych – rodziców i nauczycieli.
- **Unplugged.** Celem głównym programu jest ograniczenie używania substancji psychoaktywnych przez młodzież w wieku 12-14 lat. Cele szczegółowe to: zmiana postaw i opinii wobec używania substancji psychoaktywnych, nabycie przez uczniów umiejętności chroniących przed używaniem substancji psychoaktywnych, zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców uczniów biorących udział w programie.
- **Program domowych Detektywów „Jaś i Małgosia”.** Celem programu jest opóźnienie inicjacji alkoholowej wśród dzieci oraz ograniczanie problemów związanych z piciem alkoholu poprzez wzmacnianie rodzinnych, indywidualnych i rówieśniczych czynników chroniących. W ramach programu przeszkolono 6 nauczycieli z 3 szkół do realizacji programu w szkołach.

4. Konferencja pn. Małopolska Giełda Programów Profilaktycznych

Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego, wspólnie z Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Krakowie, zorganizował konferencję poświęconą profilaktyce opartej na dowodach naukowych, noszącą tytuł „IV Małopolska Giełda Programów Profilaktycznych”. Wśród wystawców znaleźli się przedstawiciele Stowarzyszenia Monar, Fundacji Wychowanie w Dialogu, Centrum Działań Profilaktycznych z Wieliczki, Fundacji Wspomagającej Wychowanie Archezja, Gminy Jabłonka, Szpitala Klinicznego im. dr. J. Babińskiego w Krakowie, Szpitala Dziecięcego Św. Ludwika w Krakowie, Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie oraz Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie.

Konferencja miała miejsce 12.06.2024 r. w Krakowskim Szpitalu Specjalistycznym im. św. Jana Pawła II. Zaproszenie do udziału w konferencji skierowane było do przedstawicieli małopolskich szkół, instytucji zajmujących się pracą wychowawczo-dydaktyczną z młodzieżą oraz pracowników jednostek samorządu terytorialnego. Uczestnicy spotkania mieli okazję wysłuchać wykładu pn. „Odporność psychiczna. Jak ją diagnozować i rozwijać?” oraz poznać czynniki wspierające uczenie i rozwój kompetencji miękkich ucznia - na przykładzie Zespołu szkół Da Vinci w Krakowie.

Podczas konferencji przedstawiciele stowarzyszeń, fundacji oraz innych instytucji zaprezentowali swoje programy profilaktyczne, w tym elementy dotyczące profilaktyki uzależnień. Wśród wystawców swoje stanowisko miała również Wspólnota Anonimowych Narkomanów, która przygotowała dla uczestników giełdy materiały i informację dotyczącą tego

na jakich zasadach działa, jakie są jej cele i warunki uczestnictwa w niej oraz jak wygląda program wychodzenia z nałogu. W wydarzeniu wzięło udział 122 osoby.

Źródło: Zdjęcia Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM

5.1.5. Upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień, w tym wydawanie materiałów informacyjno-edukacyjnych, prowadzenie stron internetowych, poradni internetowych, telefonu zaufania, współpraca z mediami

Zrealizowano trzy projekty wybrane w konkursie ofert Województwa Małopolskiego, ponadto w trakcie organizowanych konferencji i szkoleń przez Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego dystrybuowano materiały edukacyjne wśród ich uczestników.

1. Publikacja pt. „Redukcja szkód związanych z używaniem substancji psychoaktywnych” opracowana i wydana przez Stowarzyszenie MONAR.

Kwota umowy: 47 386 zł, w tym w 2024 r. 27 429,00 zł

Odbiorcy: Grupy zawodowe, których przedstawiciele w ramach swoich działań spotykają się z osobami używającymi/nadużywającymi i uzależnionymi od narkotyków. W szczególności osoby zajmujące się profilaktyką uzależnień w szkołach i ośrodkach wychowawczych, opiekuńczych (nauczyciele, pedagodzy i psychologowie szkolni), osoby odpowiedzialne za organizowanie systemu ochrony zdrowia i polityki społecznej, przedstawiciele służb społecznych, pracownicy socjalni, kuratorzy sądowi, środowiska medyczne, zarówno takie które zajmują się bezpośrednio leczeniem uzależnień (pracownicy placówek leczenia uzależnień), jak i takich, gdzie kontakt z osobami używającymi narkotyków bywa sporadyczny (np. przychodnie rodzinne), służby porządkowe (policja, straż miejska, służba więzienna), studenci psychologii, pedagogiki. Łącznie ok. 2 000 osób.

Działania:

- opracowanie, wydanie oraz dystrybucja 80 stronicowej broszury w nakładzie 1 200 egzemplarzy,
- dystrybucja publikacji do instytucji na terenie wszystkich powiatów województwa małopolskiego,
- zamieszczenie na stronie internetowej publikacji w wersji online w dwóch formatach: w formacie PDF (do czytania, z możliwością jej wysłuchania) oraz w formacie ISSUU.

Celem projektu było zwiększenie efektywności działań profilaktycznych skierowanych do osób zagrożonych uzależnieniem, a także rozszerzenie strategii terapeutycznych i wsparcia dla osób korzystających z substancji psychoaktywnych oraz uzależnionych. Realizację tych celów przewidziano poprzez opracowanie, wydanie i dystrybucję publikacji dotyczącej redukcji szkód

związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Jej zawartość ma na celu przybliżyć założenia teoretyczne nurtu redukcji szkód osobom, które w pracy zawodowej mają styczność z użytkownikami narkotyków.

Źródło: Zdjęcie Stowarzyszenia MONAR

2. Projekt pt. „Prowadzenie bezpłatnej specjalistycznej infolinii profilaktyczno-informacyjnej „Pomagamy” realizowany przez Fundację Auxilium z Tarnowa

Kwota umowy: 229 617 zł, w tym w 2024 r. 159 762 zł

Odbiorcy: Osoby i rodziny z woj. małopolskiego w trudnej sytuacji życiowej, w tym rodziny z obszarów wiejskich w szczególności osoby borykające się z trudnościami związanymi z uzależnieniami oraz członkowie ich rodzin i społeczności lokalnych. Łącznie 1527 osób.

Działania:

- Prowadzenie bezpłatnej specjalistycznej infolinii profilaktyczno-informacyjnej „Pomagamy” (wsparcie specjalistów, psychologów, terapeutów uzależnień, psychoterapeutów, lekarzy, pedagogów specjalnych, prawników, mediatorów itp.). Przeprowadzono 1404 h rozmów telefonicznych.
- Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego w formie poradni stacjonarnych w Nowym Sączu, Szczucinie, Tarnowie, Bochni i Limanowej. Pomoc w zakresie: poradnictwa, w tym poradnictwa psychologicznego, psychoedukacji, wsparcia psychologicznego, poradnictwa prawnego, mediacji. Udzielono 563 świadczenia w zakresie specjalistycznego poradnictwa stacjonarnego.

Celem projektu był wzrost poziomu wiedzy (wśród różnych grup społecznych) dotyczącej problematyki uzależnień, w szczególności na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami od substancji psychoaktywnych oraz uzależnieniami behawioralnymi, gdzie poszukiwać wsparcia w przypadku trudności w zakresie uzależnień, wzrost odporności psychologicznej.

Źródło: Fundacja Auxilium

3. Projekt pn. „Zdrówko. Porozmawiajmy o zdrowiu dzieci” realizowany przez Fundację Zdrowie Dziecka z Krakowa

Kwota dofinansowania: 65 237 zł, w tym w 2024 r. 44 400 zł

Odbiorcy: Rodzice małych dzieci i nastolatków mieszkających w Małopolsce. Łącznie 359 571 odbiorców.

Działania:

- Nagrano 3 odcinki podcastów oraz publikacja ich na Spotify, Apple Podcasts oraz na You Tube Fundacji Zdrowie Dziecka pn. „Rodzice 3.0. Jak wychować dziecko w sieci?”, „Gra(czy)nałóg?”, „Jak wyjść z uzależnienia? Rodzina w gabinecie specjalisty”
- opublikowano 36 postów na Facebook.pl grupy podcastu i 20 na Facebook.pl i Instagramie Fundacji Zdrowie Dziecka,
- opracowano 37 grafik oraz 3 infografiki,
- przygotowano 6 artykuły na stronę internetową fundacji,
- opublikowano 2 artykuły specjalistyczne,
- zrealizowano 3 live-ów,
- moderowano grupę dla słuchaczy podcastów na Facebooku fundacji.

Celem realizacji zadania było upowszechnianie wiedzy dotyczącej profilaktyki uzależnień behawioralnych wśród rodziców i osób zainteresowanych tematyką poprzez stworzenie trwałego produktu w formie podcastów.

Źródło: Fundacja Zdrowie Dziecka

Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego dystrybuował wśród uczestników organizowanych przez siebie konferencji i szkoleń materiały edukacyjne (publikacje, poradniki itp.) tj.: „Serwis informacyjny Uzależnienia 2024”, „Standardy postępowania wobec osób używających nowych substancji psychoaktywnych (NSP)”, „Standardy profilaktyki”, „Dopalacze”, „Europejskie standardy jakości w profilaktyce uzależnień od narkotyków. Podręcznik dla specjalistów profilaktyki uzależnień”.

5.1.6. Wdrożenie i upowszechnianie standardów i procedur profilaktyki, diagnozy oraz terapii FASD zgodnie z aktualnym stanem wiedzy naukowej

Zrealizowano jeden projekt w formie dotacji dla podmiotu leczniczego.

1. Zadanie pn. Systemowe wsparcie i terapia dzieci z FASD oraz działania edukacyjne dla ich rodziców i opiekunów realizowany przez Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy im. św. Ludwika w Krakowie.

Kwota dofinansowania: 540 440,00 zł

Odbiorcy: Dzieci i młodzież do 18 r. z województwa małopolskiego z podejrzeniem lub rozpoznaniem FASD oraz rodzice i opiekunowie tych dzieci, tj. 74 dzieci oraz 18 rodziców.

Działania:

- 81 wizyt kwalifikacyjnych do diagnozy oraz 40 wizyt kontrolnych,
- 74 diagnozy w kierunku FASD przeprowadzone przez wielospecjalistyczny zespół tj. pediatrę, psychiatrę, psychologa, neurologopedę, łącznie 446 godzin,
- 340 godzin psychoterapii indywidualnej treningu poznawczego i terapii neurologopedycznej,
- 40 godzin konsultacji neurologopedycznych,
- 54 godziny konsultacji psychiatrycznych,
- 72 godziny zajęć treningu umiejętności społecznych,
- 54 godziny dogoterapii,
- 720 godzin wczesnego wspomagania rozwoju
- 36 godzin grup wsparcia dla rodziców dzieci z FASD.

Celem zadania było objęcie dzieci i młodzieży z FASD diagnozą i terapią czyli świadczeniami nieuwzględnionymi w koszyku świadczeń gwarantowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia oraz uruchomienie grupy wsparcia, a także warsztatów dla rodzin pacjentów z FASD. FASD to spektrum płodowych zaburzeń alkoholowych, a każdy pacjent doświadcza innych objawów. Stworzony program terapeutyczny dedykowany dla pacjentów z FASD obejmował psychoterapię indywidualną, trening poznawczy, terapię logopedyczną, grupy wsparcia dla dzieci, program wczesnej interwencji dla dzieci z rozpoznaniem FASD lub zagrożonych FASD oraz dogoterapię jako metodę wspierającą główny nurt terapii. Natomiast edukacja rodziców ze szczególnym uwzględnieniem rodzin zastępczych i adopcyjnych wychowujących dziecko z FASD umożliwiła rozwój kompetencji i wsparcie w pracy z dzieckiem.

 MAŁOPOLSKA
DBA O ZDROWIE

Zadanie jest finansowane
ze środków finansowych
Województwa Małopolskiego

Źródło: Fundacja Zdrowie Dziecka

5.1.7 Wspieranie rozwoju punktów konsultacyjno-diagnostycznych prowadzących bezpłatnie działania profilaktyczne oraz anonimowo badania na obecność wirusa HIV

Zrealizowano jeden projekt wybrany w konkursie ofert Województwa Małopolskiego.

1. **Projekt pn. Punkt Konsultacyjno-Diagnostyczny prowadzący anonimowo i bezpłatnie badania w kierunku HIV połączone z poradnictwem okołotestowym w Nowym Sączu realizowany przez Stowarzyszenie Profilaktyki Zdrowotnej "Jeden Świat" z Krakowa.**

Kwota umowy: 54 030 zł, w tym w 2024 r. 34 790 zł

Odbiorcy: Osoby w różnym wieku, zamieszkujące głównie województwo małopolskie, w których życiu występują sytuacje mogące skutkować zakażeniem HIV i chcące wykonać test w kierunku tego zakażenia, przede wszystkim osoby aktywne seksualnie, w tym z grup docelowych, takich jak kobiety w ciąży, mężczyźni mający kontakty seksualne z mężczyznami czy osoby transpłciowe, ponadto osoby używające substancji psychoaktywnych, osoby po ekspozycjach na krew (zawodowych i pozazawodowych) i osoby podejmujące niezabezpieczone kontakty seksualne z różnych przyczyn. Liczba przetestowanych klientów - 226 osób.

Działania:

- Wykonanie 226 testów przesiewowych w kierunku HIV oraz telefoniczny dyżur psychologa,
- Przeprowadzenie 210 h poradnictwa okołotestowego w czasie trwania projektu – co pozwoliło na zwiększenie świadomości na temat zakażeń HIV i innych infekcji przenoszonych drogą płciową oraz ryzykownych zachowań; wpłynęło na zmianę postaw wobec zdrowia, osób żyjących z HIV i zwiększyło odsetek osób zdiagnozowanych zgłaszających się do dalszej opieki,
- Przeprowadzono trzy akcje szybkiego testowania w Tarnowie oraz pięć w Krakowie,
- Przeprowadzono 46 godzin dyżuru telefonicznego, mailowego oraz na Facebooku stowarzyszenia,
- Zwiększenie wiedzy o istnieniu Punktu oraz konieczności testowania wśród 2000 mieszkańców powiatu nowosądeckiego, limanowskiego i gorlickiego w czasie trwania projektu - rozpowszechnienie informacji o PKD na lokalnym portalu internetowym i w mediach społecznościowych).

Celem projektu było zwiększenie dostępności do anonimowego i bezpłatnego testowania w kierunku HIV połączonego ze specjalistycznym poradnictwem okołotestowym, w szczególności dla mieszkańców południowo-wschodniej części województwa małopolskiego.

5.1.8 Zmniejszenie dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu oraz zwiększenie skuteczności egzekwowania prawa w zakresie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim, reklamy, promocji, spożywania napojów alkoholowych

Zrealizowano jeden projekt w formie „małego grantu”.

1. **Projekt pn. „2 S – Sprawdzone Skuteczne Szkolenie Sprzedawców” realizowany przez Fundację Centrum Działań Profilaktycznych z Wieliczki**

Kwota umowy: 10 000,00 zł

Odbiorcy: Sprzedawcy napojów alkoholowych z terenu gminy Brzesko, Szczawnica, Mucharz oraz Chełmek. Łącznie 164 osoby pracujące w 100 punktach sprzedaży napojów alkoholowych.

Działania:

- przeprowadzenie badania „tajemniczego klienta” dokonującego monitorowanej próby zakupu alkoholu przez młodą osobę w punktach sprzedaży napojów alkoholowych,
- realizacja szkoleń w 100 punktach sprzedaży napojów alkoholowych,
- dystrybucja materiałów szkoleniowych tj. Odpowiedzialna sprzedaż i serwowanie napojów alkoholowych oraz Aspekty prawne i przykłady orzecznictwa dotyczące sprzedaży alkoholu,
- sprawdzenie prawidłowości oznakowania punktów sprzedaży napojów alkoholowych w tabliczki dotyczące zakazu sprzedaży osobom nieletnim i nietrzeźwym, umieszczenie odpowiednich informacji na reklamach zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Celem programu było ograniczenie naruszeń prawa w zakresie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nieuprawnionym - szczególnie dzieciom i młodzieży oraz zwiększenie ilości sprzedawców, którzy kontrolują dowód osobisty młodo wyglądających klientów oraz nie sprzedają alkoholu osobom nietrzeźwym. Wyposażenie uczestników szkoleń w kompendium wiedzy i umiejętności w zakresie odpowiedzialnej sprzedaży i podawania napojów alkoholowych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi i dobrymi praktykami w tym zakresie. Zwrócenie uwagi beneficjentów projektu na inne możliwe nieprawidłowości związane ze sprzedażą alkoholu, takie jak naruszenie zasad reklamy i promocji napojów alkoholowych, sprzedaż wyłącznie z przyznanym rodzajem zezwolenia oraz zatrudnianie do sprzedaży alkoholu wyłącznie osób pełnoletnich.

Źródło: Fundacja Centrum Działań Profilaktycznych

5.2 Cel operacyjny 2 – Rozwój systemu pomocy osobom uzależnionym oraz ich rodzinom

W ramach celu drugiego zaplanowanych zostało 8 zadań. Województwo Małopolskie w 2024 r. realizowało działania w ramach 4 zadań.

5.2.1 Edukacja kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień, w tym: szkolenia z zakresu problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych, ich wpływu na funkcjonowanie bliskich oraz ryzykiem zakażenia wirusem HIV; szkolenia osób o zawodach niemedycznych mających kontakt z osobami stosującymi substancje psychoaktywne w zakresie podejmowania właściwych interwencji oraz rozwój systemu kształcenia zawodowego i podnoszenia kwalifikacji

pracowników leczenia odwykowego oraz instytucji z obszaru rozwiązywania problemów społecznych i uzależnień, superwizje

Województwo Małopolskie we współpracy z Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Krakowie oraz Stowarzyszeniem Profilaktyki Zdrowotnej „Jeden Świat” zorganizowało konferencję pn. „Profilaktyka HIV – co się zmieniło, a co zmieni powinno”. Wydarzenie odbyło się 11 grudnia 2024 r. w Centrum Konferencyjno-Szkoleniowym Krakowskiego Szpitala Specjalistycznego im. św. Jana Pawła II w Krakowie. Konferencja skierowana była do pracowników placówek szkolno-wychowawczych — nauczycieli, pedagogów, dyrektorów szkół, psychologów szkolnych, a także osób zaangażowanych w edukację zdrowotną. W wydarzeniu uczestniczyło ok 75 osób.

W ramach niniejszego zadania realizowane były również działania przez Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego oraz Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia (WOTUW) w Krakowie.

Ekspert w ramach otrzymanej dotacji przez Województwo Małopolskie zorganizował:

- 28 lutego konferencję pn. "Rodzina w sytuacji zagrożenia uzależnieniem", która odbyła się w Nowym Sączu. Wydarzenie skierowane było do wszystkich osób, których praca ogniskuje się wokół rodziny: wychowawców, pedagogów, nauczycieli, terapeutów, psychologów, pracowników socjalnych i pracowników administracji samorządowej, jak również funkcjonariuszy Straży Miejskiej, Policji oraz Kuratorskiej Służby Sądowej. Podczas spotkania podejmowane były tematy związane z praktycznymi aspektami diagnozy, terapii i rehabilitacji osób uzależnionych oraz członków ich rodzin. Uczestnicy spotkania mieli również okazję zapoznać się z informacjami na temat cyberzagrożeń, dotyczącymi rynku nowych substancji psychoaktywnych, aktualną wiedzę prawną i medyczną związaną z profilaktyką i leczeniem uzależnień, w oparciu o działania realizowane w Województwie Małopolskim, ze szczególnym uwzględnieniem ziemi nowosądeckiej. W konferencji wzięło udział 254 osoby.

Źródło: Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego

- 5 marca 2024 r. konferencję we współpracy z Komendą Powiatową w Suchej Beskidzkiej pn. Uzależnienia – cyberzagrożenia/narkotyki” dla funkcjonariuszy policji, Straży Miejskiej, pracowników placówek leczenia uzależnień, funkcjonariuszy Kuratorskiej Służby Sądowej. Celem konferencji było przekazanie aktualnej wiedzy z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom, metod i technik pracy z osobami zagrożonymi uzależnieniem oraz ich rodzinami. W konferencji uczestniczyło 145 osób.
- 22 marca 2024 r. konferencję wspólnie z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Mogilanach pn. "Wyzwania obecnej szkoły - uzależnienia i zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży". Konferencja skierowana była przede wszystkim do przedstawicieli

instytucji pomocowych oraz oświaty, a jej celem było wsparcie dyrektorów, pedagogów, psychologów oraz nauczycieli w identyfikowaniu oraz radzeniu sobie z problemami, które występują współcześnie wśród dzieci i młodzieży. Przedmiotowa konferencja stanowiła okazję do wymiany poglądów i informacji na temat współczesnej edukacji, w tym zagadnień związanych z przeciwdziałaniem oraz zapobieganiem zagrożeniom takim jak cyberprzemoc. Poruszono również kwestie oceniania wspierającego, które może stanowić narzędzie do motywowania dzieci do dążenia do rozwoju własnego potencjału. Dyskutowano także o przemocy domowej, uzależnieniach od substancji psychoaktywnych, depresji wśród dzieci i młodzieży oraz o aspektach funkcjonowania dzieci z FASD w środowisku domowym i szkolnym. Liczba uczestników konferencji: 75 osób.

Konferencja:
WYZWANIA OBECNEJ SZKOŁY – UZALEŻNIENIA
I ZDROWIE PSYCHICZNE DZIECI I MŁODZIEŻY

22.03.2024
(piątek)

od 9:00
do 14:30

Urząd Gminy Magiary
(sala konferencyjna)
ul. Rynek 2

Zapiszanie:
gops@gops.magiary.pl
tel. 533 347 719

Prelegenci:
Iwona Anna Wiśniewska
Katarzyna Sierżawska
Patrik Kamalski
Agnieszka Tomińska – Korpik
Małgorzata Kreszenk
Arkadiusz Tyrała

ZAPRASZAMY DYREKTORÓW, PEDAGOGÓW,
PSYCHOLOGÓW, NAUCZYCIELI SZKÓŁ
ORAZ OSOBY ZAINTERESOWANE TEMATEM

PO KONFERENCJI DLA CHĘTNYCH WARSZTAT
"CYBERCHOROBY" OD 15:20 DO 16:30

Projekt realizowany ze środków finansowych Województwa Małopolskiego oraz Gminy Magiary

Organizator: MAŁOPOLSKA DBA O ZDROWIE

Partner Honorowy: Szpital Ginekologiczno-Pokojniczy w Rybniku

Partner medialny: RAZEM

Źródło: Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego

- 23 kwietnia 2024 r. szkolenie dla personelu Ochotniczego Hufca Pracy w Starym Sączu pn. „Praca z młodzieżą w kontekście przeciwdziałania uzależnieniom”. Celem szkolenia było przekazanie aktualnej wiedzy z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom, motywowania do utrzymania abstynencji oraz przekazanie metod i narzędzi wspierających zdrowy i trzeźwy tryb życia. W szkoleniu uczestniczyły 23 osoby.
- 11 czerwca 2024 r. szkolenie w Komendzie Powiatowej Policji w Suchoj Beskidzkiej pn. „Przeciwdziałanie uzależnieniom oraz zagrożeniom internetowym”. Spotkanie miało na celu podniesienie świadomości funkcjonariuszy oraz pogłębienie ich wiedzy w zakresie zagrożeń związanych z uzależnieniami oraz cyberprzestępczością, a także wymianę doświadczeń służb w tym zakresie. W szkoleniu wzięli udział policyjni profilaktycy z terenu Małopolski – 46 osób.

Źródło: KPP w Suchej Beskidzkiej

- 11 września 2024 r. szkolenie pn. „Kontakt z pacjentem uzależnionym od substancji psychoaktywnych” dla pracowników poradni MONAR w Krakowie. Szkolenie miało na celu przekazanie pracownikom placówek leczenia uzależnień podstawowej wiedzy z zakresu komunikacji z pacjentem pod wpływem środków psychoaktywnych oraz procedur postępowania z pacjentem zachowującym się w sposób agresywny lub posiadający przy sobie środki psychoaktywne. W szkoleniu wzięło udział 15 osób,
- 4-6 października 2024 r. szkolenie pn. „Wpływ krytyka wewnętrznego (superego) na zachowania i emocje osób uzależnionych” skierowane do terapeutów uzależnień i specjalistów terapii uzależnień. Szkolenia miało charakter seminaryjno-warsztatowy, ze szczególnym uwzględnieniem pracy superwizyjnej. Celem szkolenia było zdobycie umiejętności pracy z poczuciem winy, związanym z używaniem substancji psychoaktywnych. Przeszkolono 19 osób,
- 12-13 listopada 2024 r. konferencję pn. „Redukcja szkód związanych z używaniem substancji psychoaktywnych” zorganizowaną we współpracy z Krajowym Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom. Celem konferencji było przekazanie adekwatnej i aktualnej wiedzy z zakresu uwarunkowań prawnych, szkód związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, polityki narkotykowej oraz praktycznych aspektów pracy z klientami. W konferencji wzięło udział 118 osób,
- 21 i 28 listopada 2024 r. szkolenie pn. „Nowa klasyfikacja ICD-11 i jej znaczenie dla psychoterapii uzależnień”. Celem szkolenia było poznanie i przyswojenie nowych zasad klasyfikacji diagnostycznej przez terapeutów uzależnień, specjalistów terapii uzależnień z terenu województwa małopolskiego. Przeszkolonych zostało 60 osób,
- 10 grudnia 2024 r. konferencję pn. „Profilaktyka i leczenie uzależnień – perspektywa praktyczna” we współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Andrychowie. Celem konferencji było przekazanie aktualnej wiedzy z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom, metod i technik pracy z osobami zagrożonymi uzależnieniem oraz ich rodzinami, ze szczególnym uwzględnieniem małoletnich użytkowników substancji psychoaktywnych. W konferencji wzięli udział pracownicy poradni leczenia uzależnień, ośrodków pomocy społecznej, funkcjonariusze policji, służby więziennej, straży miejskiej, łącznie 89 osób.

WOTUW w ramach otrzymanej dotacji przez Województwo Małopolskie zorganizował:

- 15 grudnia 2024 r. szkolenie pn. „Praktyczne aspekty terapii pacjentów z rozpoznaniem podwójnej diagnozy”. Szkolenie skierowane było do terapeutów pracujących z osobami uzależnionymi. Szkolenie miało charakter warsztatu z elementami wykładu, a jego celem było zapoznanie uczestników z zagadnieniem podwójnej diagnozy u pacjenta. Liczba odbiorców - 18 osób.
- 20 czerwca 2024 r. naradę dla kierowników placówek leczenia uzależnień. Podczas spotkania odbyły się konsultacje z prawnikiem dotyczące kwestii prawnych zgłoszonych przez placówki, zaplanowano tematy szkoleń dla terapeutów uzależnień w 2025 r. W spotkaniu uczestniczyło 18 osób,
- Superwizje dla pracowników placówek leczenia uzależnień, mające na celu podniesienie kwalifikacji terapeutów uzależnień. Superwizje przeprowadzono w 27 placówkach, tj. w: Andrychowie (2 placówki), Brzeszczach, Brzesku, Bochni, Gorlicach, Krakowie (15 placówek), Myślenicach (2 placówki), Nowym Sączu, Nowym Wiśniczu, Tarnowie oraz Tuchowie. Superwizje prowadzono w okresie od marca do grudnia, łącznie 349 godzin dla 182 terapeutów,
- Ogłoszono nabór na dofinansowanie kosztów szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie psychoterapii uzależnień dla kandydatów na specjalistów w tej dziedzinie. Wniosek o dofinansowanie złożyła 1 osoba (aktualnie procedowane są zmiany legislacyjne, które umożliwią objęcie wsparciem szerszego grona osób, co przyczyni się do zwiększenia liczby specjalistów w naszym województwie).

5.2.2 Kształcenie personelu medycznego w zakresie umiejętności rozpoznawania wzorów picia i podejmowania interwencji wobec pacjentów pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie oraz na temat FASD. Edukacja rodzin zastępczych i rodzin adopcyjnych i innych na temat FASD

6 września 2024 r. w Centrum Konferencyjno-Szkoleniowym Krakowskiego Szpitala Specjalistycznego im. Jana Pawła II w Krakowie odbyła się konferencja pn. „Diagnostyka i rehabilitacja w spektrum zaburzeń związanych z FASD”. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego we współpracy z Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Krakowie oraz Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Krakowie. Do udziału w spotkaniu zaproszeni zostali przedstawiciele różnych grup zawodowych mający kontakt z dziećmi, które mogą być dotknięte płodowym zespołem alkoholowym. Wśród zaproszonych znaleźli się: lekarze pediatrzy, pielęgniarki, położne, personel podstawowej opieki zdrowotnej, pedagodzy, psychologowie, terapeuci, a także przedstawiciele placówek opiekuńczo-wychowawczych i szkolno-wychowawczych, pracownicy OPS i ośrodków adopcyjnych oraz koordynatorzy pieczy zastępczej, rodziny zastępcze i adopcyjne z terenu województwa małopolskiego. Konferencja miała na celu zwiększenie świadomości uczestników na temat skutków spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży, promowanie działań edukacyjnych skoncentrowanych na zapobieganiu Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych (FASD). W trakcie spotkania zaprezentowano wzorce picia, diagnozę oraz motywację do abstynencji - temat niezwykle istotny w kontekście profilaktyki. Panel poświęcony Centrum Kompleksowej Diagnostyki FASD, wskazał możliwości diagnozy, leczenia i rehabilitacji. Poruszono również kwestię funkcjonowania osób z FASD - trudności, z jakimi borykają się rodzice adopcyjni dzieci z FASD, a także potrzebach osób żyjących z FASD i ich możliwościach integracji społecznej. W wydarzeniu wzięły udział 142 osoby.

Źródło: Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomani Województwa Małopolskiego

5.2.3 Rozwój placówek leczenia uzależnień stacjonarnych i ambulatoryjnych dla Dorosłych oraz dzieci i młodzieży (w tym z problemem uzależnień behawioralnych) bądź budowa nowego ośrodka

Województwo małopolskie przekazało środki finansowe w wysokości 320 000,00 zł dla Wojewódzkiego Szpitala Psychiatrycznego w Andrychowie na dofinansowanie zadania pn.: „Przebudowa pomieszczeń dla uruchomienia warsztatów terapii zajęciowej w Wojewódzkim Szpitalu Psychiatrycznym w Andrychowie”. W ramach zadania prowadzone były prace remontowe mające na celu zaadoptowanie pomieszczeń piwnicy na pomieszczenia warsztatowe z przebudową pomieszczenia higieniczno-sanitarnego. Celem inwestycji było przede wszystkim urozmaicenie, a także poprawienie komfortu i jakości zajęć dla pacjentów szpitala, dążenie do utworzenia sal terapii warsztatowej ceramicznej i terapeutycznej stolarni, w tym przebudowanie instalacji elektrycznej i teletechnicznej, przebudowanie instalacji sanitarnych, wykonanie klimatyzacji i wentylacji mechanicznej, a także zakupienie wyposażenia – pieca do wypalania ceramiki oraz dwóch stołów roboczo-warsztatowych. Terapia zajęciowa ma pozytywnie wpłynąć na pacjentów poprzez rehabilitację fizyczną, psychiczną, społeczną i zawodową. Celem terapii jest zaangażowanie rehabilitowanej osoby w różne rodzaje i formy aktywności życiowej oraz odpowiednim do potrzeb kształtowaniu warunków otoczenia materialnego i społecznego. Kwota wykorzystanej dotacji wyniosła ponad 268 tys. zł.

Wsparcie finansowe uzyskał również Szpital Kliniczny im. dr. Józefa Babińskiego SP ZOZ w Krakowie na sfinansowanie robót modernizacyjnych budowlano-inwestycyjnych i zakup wyposażenia do pomieszczeń szpitalnych budynku nr 5C, w którym zlokalizowane są: Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych oraz Oddział Terapii Uzależnienia od Alkohol. W ramach modernizacji wykonano roboty budowlano - instalacyjne na polegające na modernizacji wybranych pomieszczeń Oddziału Terapii Uzależnienia od Alkohol, Poradni Terapii w Ramach Środka Zabezpieczającego, Poradni dla Osób z Problemami Alkoholowymi oraz Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia. Wykonano również montaż sześciu pojedynczych jednostek klimatyzacyjnych w wybranych pomieszczeniach szpitalnych. Całkowita wartość zadania wyniosła 270 141,35zł, z dotacji z Budżetu Województwa wydatkowano 255 000 zł.

Dofinansowanie ze środków województwa uzyskało również zadanie związane z modernizacją Oddziału Toksykologii i Chorób Wewnętrznych z Pododdziałem Detoksykacji Szpitala Specjalistycznego im. Ludwika Rydygiera w Krakowie sp. z o.o. Zakres prac obejmował: prace projektowe oraz budowlano-instalacyjne wraz z wyposażeniem obejmujące pomieszczenia pobytu pacjentów z zapleczem sanitarnym, salę wzmoczonego nadzoru, izolatki, separatkę, salę obserwacyjną, pomieszczenia przyjęć i kwalifikacji do detoksykacji, sale zabiegowe,

pomieszczenia magazynowe, administracyjno-socjalne oraz część komunikacyjną z holem windowym - łącznie ok 1 100,00 m².

Dokonano również zakupu wyposażenia i sprzętu medycznego: m.in. łóżka z materacami i szafkami przyłóżkowymi, kolumny przyłóżkowe, materace przeciw odleżynowe, wózki na bieliznę, aparat USG oraz EKG, centralę do kardiomonitorów, kapnograf, kapnometr, pulsoksymetry, pompy strzykawkowe, pompę objętościową, alkomał, wózki m.in. anesteziologiczny, reanimacyjny, zabiegowe, inwalidzkie, chłodziarko-zamrażarkę i lodówkę na leki, kozetki oraz fotel do pobierania krwi. Całkowity koszt remontu wyniósł 9 mln zł, z czego dofinansowanie ze środków budżetu Województwa Małopolskiego wyniosło blisko 8,8 mln zł. Pozostała część została opłacona ze środków własnych spółki.

Dzięki przeprowadzonym pracom pacjenci potrzebujący diagnostyki i leczenia ciężkich zatruc m.in. substancjami toksycznymi – lekami, alkoholem, narkotykami, dopalaczami – a także pacjenci zmagający się z uzależnieniami od substancji psychoaktywnych zyskali lepsze warunki leczenia i pobytu.

5.2.8 Wspieranie rozwoju oferty programów pomocy psychologicznej, terapeutycznej, rehabilitacyjnej i psychoterapii dla osób uzależnionych, w tym z podwójną diagnozą lub z innymi dysfunkcjami, współuzależnionych, DDA, ofiar przemocy oraz innych uzależnień behawioralnych w placówkach odwykowych, zakładach karnych, przytuliskach dla bezdomnych

Zrealizowano pięć projektów w ramach konkursu ofert Województwa Małopolskiego oraz trzy projekty w formie „małego grantu”.

1. Projekt pn. Centrum Integracji Pro domo - profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom realizowany przez Małopolskie Stowarzyszenie Probacja w Krakowie

Kwota umowy: 204 687 zł, w tym w 2024 r. 142 164,00 zł.

Odbiorcy: Osoby opuszczające zakłady karne na koniec kary lub po uzyskaniu warunkowego przedterminowego zwolnienia, zagrożone problemem bezdomności i powrotem do czynnego uzależnienia, osoby osadzone w zakładach karnych na terenie województwa małopolskiego, członkowie rodzin i bliscy osób osadzonych w tym ich dzieci. Łącznie działaniami w ramach projektu objęto 342 beneficjentów.

Działania:

- przeprowadzono 335 godzin zajęć korekcyjno-edukacyjnych dla osób w okresie readaptacji po zwolnieniu z zakładu karnego,
- przeprowadzono 156 godzin zajęć wstępnej motywacji dla osób po zwolnieniu z zakładu karnego,
- przeprowadzono 182 godziny konsultacji dla osób osadzonych online i 132 godziny w jednostkach penitencjarnych,
- przeprowadzono 102 godziny konsultacji psychologicznych,
- przeprowadzono 352 godziny zajęć z zakresu aktywizacji społecznej,
- przeprowadzono 155 godzin poradnictwa prawnego,
- przeprowadzono 176 godzin poradnictwa rodzinnego,
- przeprowadzono 86 godzin wsparcia socjoterapeutycznego w formie mentoringu dla dwójki dzieci osób osadzonych,
- przeprowadzono społeczną kampanię edukacyjną online.

Głównym celem projektu było przeciwdziałanie destrukcyjnym zachowaniom u osób opuszczających zakłady karne, odbywających karę pozbawienia wolności wynikających z nadużywania bądź uzależnienia od środków odurzających i/lub czynności.

2. Projekt pn. „Noclegowania dla narkomanów” realizowany przez Stowarzyszenie MONAR

Kwota umowy: 117 641 zł, w tym w 2024 r. 69 991 zł

Odbiorcy: Osoby bezdomne, pełnoletnie, czynnie uzależnione od środków psychoaktywnych (tj. narkotyki, leki, alkohol) z terenu powiatów: wielickiego, bocheńskiego, nowotarskiego, nowosądeckiego, tarnowskiego, olkuskiego, chrzanowskiego, krakowskiego. Łącznie 4 950 osób.

Działania:

- zapewnienie schronienia i opieki socjalnej w noclegowni dla 4 950 osób,
- interwencje kryzysowe polegające na zapewnieniu wsparcia w sytuacjach kryzysu prowadzone przez specjalistę terapii uzależnień - działaniem objęto 65 osób,
- zajęcia informacyjno-edukacyjne prowadzone przez dyplomowaną pielęgniarkę oraz instruktora terapii, ukierunkowane na podniesienie wiedzy w zakresie zagrożeń związanych z używaniem narkotyków, zakażeń wirusowych, ograniczenie skali używania substancji psychoaktywnych i związanych z tym szkód zdrowotnych poprzez m.in. wymianę igieł i strzykawek. Działaniem objęto 132 osoby.

Celem głównym zadania było zapewnienie schronienia osobom czynnie uzależnionym, redukcja szkód zdrowotnych i społecznych związana z używaniem środków psychoaktywnych, podniesienie wiedzy w zakresie zagrożeń związanych z używaniem narkotyków i ograniczenie skali używania substancji psychoaktywnych i związanych z tym szkód. Cel był realizowany poprzez zmniejszenie liczby osób czynnie uzależnionych od narkotyków, które nocują na dworcach, ulicach, pustostanach; redukcja szkód społecznych i zdrowotnych spowodowanych uzależnieniem; podniesienie wiedzy i świadomości osób uzależnionych w zakresie zagrożeń związanych z używaniem narkotyków; wzrost ich świadomości w zakresie profilaktyki HIV/AIDS oraz WZW typu B i C, COVID-19; ułatwienie dostępu do innych serwisów o charakterze medycznym, socjalnym oraz terapeutycznym; zmniejszenie kryminalizacji osób przyjmujących narkotyki. Program miał również na celu ograniczenie zakażeń HIV, HCV, HBS i innych chorób związanych z zażywaniem narkotyków a także uzyskanie poprawy stanu zdrowia u osób czynnie uzależnionych poprzez uczestnictwo w zajęciach informacyjno-edukacyjnych oraz wymianę igieł i strzykawek.

3. Projekt pn. „CANDIS” realizowany przez Centrum Profilaktyki i Edukacji Społecznej PARASOL w Krakowie.

Kwota umowy: 53 796 zł, w tym w 2024 r. 38 0560 zł

Odbiorcy: osoby będące użytkownikami konopi na poziomie używania szkodliwego lub uzależnienia, zgodnie z klasyfikacją chorób – 9 osób (w tym 8 mężczyzn) z trzech różnych powiatów (miasto Kraków, powiat wadowicki oraz powiat myślenicki). Jedna z osób biorących udział w programie miała mniej niż 18 lat.

Działania:

- działania promocyjne – zamieszczono informację o realizacji działania na stronie www.parasol.org.pl oraz profilach FB prowadzonych przez organizację, w tym przede wszystkim profilu Poradni „Parasolowe Centrum Terapii”. Informację rozesłano również mailem do współpracujących organizacji i instytucji, przede wszystkim kuratorów sądowych, szkół oraz poradni pomocowych. Informacja o projekcie dotarła do ok. 800 osób.
- rozmowy wstępne, diagnostyczne/kwalifikacyjne – na rozmowy umawiano osoby, które po wstępnej rozmowie telefonicznej kwalifikowały się do udziału w projekcie i wyraziły

na to zgodę. Podczas spotkania dokonywano wstępnej diagnozy kwalifikowalności do terapii CANDIS - do programu zakwalifikowano 9 osób.

- sesje – prowadzone przez specjalistę psychoterapii uzależnień, który odbył specjalistyczne szkolenie uprawniające do prowadzenia. Prowadzono dwugodzinne sesje zgodnie z założeniami programu terapeutycznego CANDIS. Dla każdego uczestnika przeprowadzono 10 sesji (łącznie 90 sesji trwających 180 godzin).
- rozmowy podsumowujące rezultaty działań i uczestnictwa w projekcie, odbywane na bieżąco po każdym zakończeniu uczestnictwa w sesjach CANDIS. Ich celem było omówienie dotychczasowych efektów oraz przekazanie wskazówek do dalszej terapii.

Głównym celem zadania było zwiększenie dostępności do kompleksowej pomocy dla użytkowników konopi, w tym terapii krótkoterminowej prowadzącej do osiągnięcia abstynencji lub redukcja używania środka w zależności od indywidualnych potrzeb i możliwości odbiorcy. Cele szczegółowe projektu zostały określone jako: zwiększenie dostępu do pomocy dla użytkowników konopi poprzez objęcie oddziaływaniami i udzielenie kompleksowego wsparcia; ograniczenie używania konopi, w tym również osiągnięcie abstynencji u uczestników projektu; zmiana przekonań nt. konopi oraz urealnienie posiadanej wiedzy w tym zakresie.

4. Projekt pn. „W terapii moc” realizowany przez Stowarzyszenie MONAR

Kwota umowy: 71 607 zł, w tym w 2024 r. 49 653 zł

Odbiorcy: Osoby uzależnione, będące w nawrocie choroby bądź zagrożone nawrotem (bezdolne, niepełnosprawne) absolwenci programu terapii zamieszkujący na terenie województwa małopolskiego (powiat wielicki, myślenicki, krakowski oraz miasto Kraków). W 2024 r. projektem objęto łącznie 70 osób.

Działania:

- 420 konsultacji indywidualnych prowadzonych dla 45osób. Konsultacje wpływają na poprawę jakości życia oraz poprawę zdolności do rozumienia siebie, co umożliwia rozpoznawanie sygnałów nawrotu, zwiększenie wglądu w problemy wynikające z własnych zachowań, czy obniżanie poziomu stresu w sytuacjach trudnych. Działanie to ma pozytywny wpływ na utrzymanie abstynencji przez osoby uzależnione.
- 120 interwencji kryzysowych, z których skorzystało 70 osobom. Polegały one na pomocy w kryzysach i przy pojawianiu się głodów narkotykowych. Dotyczyły głównie kryzysów związanych ze stanem psychicznym w tym stanami depresyjnymi i innymi objawami związanymi z uzależnieniem

Głównym celem programu była zmiana postawy życiowej absolwenta z biernej na aktywną, nauczenie zdrowego stylu życia, poprawa jakości życia i maksymalne włączenie w życie społeczne zmniejszające ryzyko powrotu do czynnego uzależnienia. Program skierowany był do absolwentów ośrodka, którzy ukończyli pełny cykl leczenia stacjonarnego krótkoterminowego (6 – 7 miesięcy). Walorem programu jest jego dostępność zaraz po zakończonej terapii, co pozwala uniknąć nawrotu choroby i zapewnia dostępność również w godzinach wieczornych oraz w soboty i niedziele, ułatwia to kontynuację leczenia osobom podejmującym pracę oraz pomaga w zagospodarowaniu czasu wolnego, a także zwiększa poczucie bezpieczeństwa.

5. Projekt pn. „Nowa szansa, nowe życie” – Hostel readaptacyjny Monar

Kwota umowy: 44 855 zł, w tym w 2024 r. 28 867 zł

Odbiorcy: Osoby uzależnione po ukończonej terapii uzależnień (długoterminowej, krótkoterminowej oraz po terapii nawrotów choroby) potwierdzonej zaświadczeniem z placówki leczniczej. Łącznie 43 osoby.

Działania:

- Grupy wsparcia mające na celu wspomaganie w trudnych sytuacjach oraz uczenie potrzebnych umiejętności życiowych – 88 h,
- Grupa na temat nawrotów choroby – warsztaty mające na celu monitorowanie sytuacji ryzyka jako głównego elementu nawrotu, trenowanie nowych zachowań, ocena własnej skuteczności wobec sytuacji ryzyka – 88 h,
- Interwencje kryzysowe - indywidualne sesje w formie krótkich interwencji (wsparcie, ocena stanu klienta i rozmiaru kryzysu, sformułowanie planu rozwiązania sytuacji kryzysowej i zawarcie kontraktu) – 88 h,
- Warsztaty i grupy rozwoju osobistego - zorganizowana forma przekazania uczestnikom wiedzy i umiejętności, mających na celu wzmocnienie aktywności mieszkańca Hostelu w zakresie inicjowania nowych zachowań opartych na nowej wiedzy, nowym sposobie postrzegania siebie, nowych postawach i umiejętnościach – 86 h,
- Warsztaty umiejętności psychospołecznych, elementy aktywizacji społecznej - Oddziaływanie służące kształtowaniu określonych umiejętności społecznych i zawodowych – 83 h,
- Dyżur w placówce oraz wsparcie procesu readaptacji - forma indywidualnego wsparcia, mająca na celu m.in. monitorowanie realizacji planów osobistych, podejmowanie ról społecznych i ograniczanie szkód związanych z uzależnieniami, powrót do aktywnego życia w społeczeństwie i pracy zawodowej, pomoc w regulowaniu spraw zadłużenia, spraw karnych związanych z uzależnieniem oraz sprawowanie nadzoru – 88 h.

Główny cel projektu to adaptacja społeczna osób uzależnionych po ukończonej terapii. Zapewnienie osobom uzależnionym terapeutycznego oparcia oraz wsparcia społecznego, pozwalającego na zaspokojenie ważnych potrzeb życiowych, usamodzielnienie i integrację społeczną. Zapewnienie mieszkania na czas trwania projektu dla 43 osób.

6. Projekt pn. „Wyjazd terapeutyczny i integracyjny do Sandomierza” realizowany przez Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Miechowskie w formie małego grantu

Kwota umowy: 8 000 zł

Odbiorcy: Osoby bezdomne, przebywające w schronisku dla osób bezdomnych, zagubione, z traumatycznymi doświadczeniami, uzależnione od alkoholu, niepotrafiące same wyjść z bezdomności. Łącznie 40 osób.

Działania:

- Wyjazd integracyjny i aktywizujący do Sandomierza ze zwiedzaniem miasta,
- Wykłady z tematyki uzależnienia od alkoholu

Celem zadania było zwiększenie poczucia własnej wartości, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i patologii społecznej oraz aktywizacja społeczna mieszkańców schroniska, motywacja do zmian (podjęcia lub kontynuacji leczenia) i w konsekwencji do uzyskania samodzielności życiowej i wyjścia z bezdomności.

7. Projekt pn. Darmowy Punkt Konsultacyjny ds. uzależnień i problemów psychologicznych realizowany przez Fundację Instytut Rozwoju i Równowagi w Limanowej w formie małego grantu

Kwota umowy: 8 000 zł

Odbiorcy: Mieszkańcy powiatu limanowskiego, łącznie 53 osoby.

Działania: pełnienie dyżuru, udzielanie konsultacji i porad przez instruktora terapii uzależnień, psychologa, psychoterapeutę oraz wspomaganie Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w działaniu na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Głównym celem zadania było prowadzenie w okresie wrzesień-październik w Limanowej darmowego punktu konsultacyjnego ds. uzależnień i problemów psychologicznej dla osób uzależnionych (od hazardu, komputera, gier, alkoholu, narkotyków, leków a także innych środków psychoaktywnych), osób współuzależnionych, ofiar przemocy domowej, sprawców przemocy domowej oraz osób z problemami psychologicznymi.

8. Projekt pn. Darmowy Punkt Konsultacyjny ds. uzależnień i problemów psychologicznych realizowany przez Fundację Instytut Rozwoju i Równowagi w Limanowej w formie małego grantu

Kwota umowy: 4 000 zł

Odbiorcy: Mieszkańcy powiatu limanowskiego, łącznie 45 osób.

Działania: pełnienie dyżuru, udzielanie konsultacji i porad przez instruktora terapii uzależnień, psychologa, psychoterapeutę oraz wspomaganie Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w działaniu na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Głównym celem zadania było prowadzenie w okresie listopad-grudzień w Limanowej darmowego punktu konsultacyjnego ds. uzależnień i problemów psychologicznej dla osób uzależnionych (od hazardu, komputera, gier, alkoholu, narkotyków, leków a także innych środków psychoaktywnych), osób współuzależnionych, ofiar przemocy domowej, sprawców przemocy domowej oraz osób z problemami psychologicznymi.

5.3 Cel operacyjny 3 – Rozwój oraz wzmacnianie współpracy z instytucjami i osobami działającymi w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom oraz monitorowanie sytuacji epidemiologicznej dotyczącej uzależnień

W ramach celu trzeciego zaplanowanych zostało 7 zadań. Województwo Małopolskie w 2024 r. realizowało działania w ramach 6 zadań.

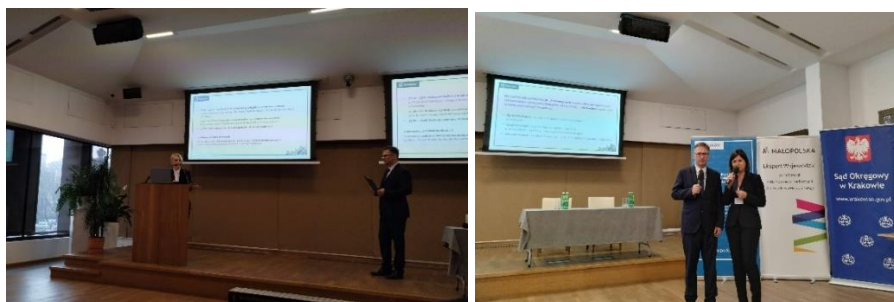
5.3.1 Organizacja konferencji, seminariów, narad, szkoleń, warsztatów poświęconych zdobywaniu nowej wiedzy, wymianie doświadczeń, promowania dobrych praktyk oraz podjęcia wspólnych działań na rzecz profilaktyki uzależnień

- Departament Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej przy współpracy z Ekspertem Wojewódzkim ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego oraz Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia (WOTUW) w Krakowie zorganizował w dniach 14-15 listopada 2024 r. konferencję dla Pełnomocników Gminnych ds. Uzależnień powołanych przez Wójtów/ Burmistrzów/ Prezydentów Miast. Spotkanie stanowiło okazję do poszerzenia oraz uaktualnienia wiedzy osób realizujących zadania związane z problematyką uzależnień. W konferencji wzięło udział ponad 70 osób. W programie były m.in. wykłady dotyczące dialogu motywującego w pracy z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi, prezentacja nt. systemowej terapii rodzin i jej rodzajów w obliczu problematyki uzależnień, omówienie procedury zobowiązania do leczenia odwykowego, wykłady dotyczące problemów nastolatków, wpływu zażywania substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież na relacje rówieśnicze i system rodziny, budowanie odporności psychicznej dzieci i młodzieży oraz przedstawienie zagrożeń cyfrowych dla mieszkańców gmin.

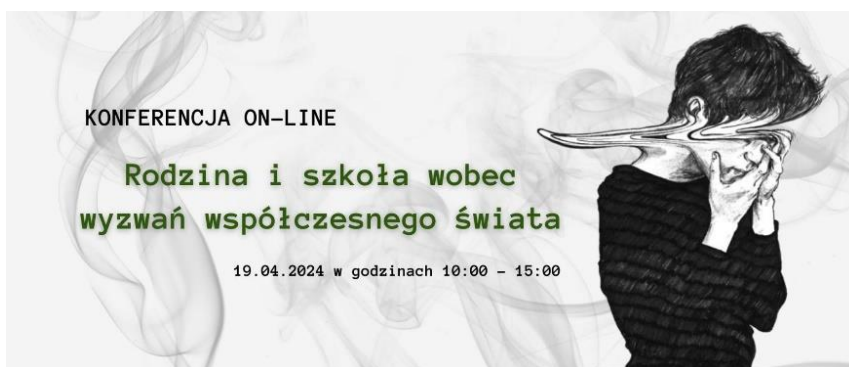
Źródło: Zdjęcia Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego

- 12 marca 2024 r. w Pałacu Krzysztofory w Krakowie odbyła się konferencja zorganizowana przez Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego we współpracy z Sądem Okręgowym w Krakowie oraz Miejskim Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie zorganizował konferencję pn. „Prewencyjne działania służb w zakresie ochrony społeczeństwa – przeciwdziałanie przemocy domowej, uzależnieniom oraz ochrona zdrowia psychicznego”. Konferencja miała na celu przekazanie wiedzy dotyczącej działań prewencyjnych służb z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy domowej, która niejednokrotnie związana jest ze stosowaniem substancji psychoaktywnych, w szczególności alkoholu. Tematy poruszane podczas wydarzenia dotyczyły: odporności psychicznej człowieka oraz jej kształtowania się w dzisiejszym świecie w kontekście zdrowia psychicznego, regulacji prawnych oraz możliwości działania gmin w zakresie rynku sprzedaży alkoholu, w tym ograniczenia godzin sprzedaży napojów alkoholowych z uwzględnieniem wymiernych efektów jakie przynoszą wprowadzone ograniczenia, najnowsze i kluczowe zmiany prawne w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w tym uprawnienia Policji w sytuacjach bezpośrednich dotyczących sprawców i ofiar przemocy oraz nowe regulacje związane z realizacją procedury "Niebieska Karta". Podczas wydarzenia zaprezentowano także walizkę edukacyjną, która zawierała imitacje substancji psychoaktywnych oraz akcesoria służące do ich używania. Prezentację poprowadzili specjaliści z Wydziału Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie. W konferencji, która odbyła się 12 marca w Pałacu Krzysztofory w Krakowie, wzięło udział 145 osób, w tym: psychologowie, pedagodzy, psychoterapeuci, kuratorzy sądowi, policjanci oraz strażnicy miejscy.

Źródło: Zdjęcia Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego

- Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współzależnienia (WOTUW) w Krakowie wraz z Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Krakowie zorganizowali dwie konferencje online dla pedagogów, wychowawców, i nauczycieli, których celem było doskonalenie kompetencji wobec rosnących wyzwań w zakresie uzależnień w pracy wychowawczej dyrektorów szkół, wychowawców, nauczycieli i pedagogów:
 - ✓ 19.04.2024 r. pn. „Rodzina i szkoła wobec wyzwań współczesnego świata”, liczba uczestników 498.

Źródło: WOTUW w Krakowie i WSSE w Krakowie

- ✓ 22.11.2024 r. pn. „Prawidłowe relacje jako czynnik zapobiegający uzależnieniom”, liczba uczestników 417.

Źródło: WOTUW w Krakowie i WSSE w Krakowie

- W dniach 27-28 listopada 2024 r. Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współzależnienia (WOTUW) w Krakowie we współpracy z Uniwersytetem Pedagogicznym w Krakowie zorganizował konferencję dla studentów pedagogiki pn. „Człowiek w orbicie współczesnych zagrożeń – nowe strategie – nowe strategie – standardy w profilaktyce i terapii uzależnień”. Celem konferencji było dostarczenie wiedzy na temat ryzykownych zachowań i szkodliwości używania substancji psychoaktywnych. Konferencja odbyła się na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie. Liczba uczestników 288 osób,
- 9 grudnia 2024 r. Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego we współpracy z Sadem Okręgowym w Krakowie zorganizowali szkolenie dla Kuratorskiej Służby Sądowej pn. „Wpływ używania substancji psychoaktywnych na relacje rodzinne”. Celem konferencji było przekazanie funkcjonariuszom kuratorskiej służby sądowej pionu rodzinnego dotyczącej profilaktyki, leczenia, rehabilitacji wśród osób nieletnich używających substancji psychoaktywnych. W szkoleniu uczestniczyło 85 osób.

5.3.2 Monitorowanie, badanie problematyki związanej z sytuacją epidemiologiczną w zakresie używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP, spożywania alkoholu (z uwzględnieniem monitorowania poziomu i struktury spożycia oraz dostępności alkoholu) oraz w zakresie uzależnień behawioralnych oraz zagrożeń zakażeniem wirusem HIV

Na zlecenie Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego ze środków finansowych Województwa Małopolskiego w ramach międzynarodowego projektu: „European School Survey Project on Alcohol and Drugs” (ESPAD) zrealizowane zostało audytoryjne badanie ankietowe na próbie reprezentatywnej uczniów pierwszych (wiek: 15-16 lat) i trzecich (wiek: 17-18 lat) klas szkół średnich województwa małopolskiego. Celem badania był przede wszystkim pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych, ale także ocena czynników wpływających na rozpowszechnienie, ułożonych zarówno po stronie popytu na substancje, jak i ich podaży.

Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego uczestniczył również w wydarzeniach ważnych z punktu widzenia monitorowania problematyki związanej z używaniem substancji psychoaktywnych, wymiany doświadczeń i wiedzy w tym zakresie, m.in. w szkoleniu Europejskiego Programu Profilaktyki EUPC, w ogólnopolskim zjeździe Ekspertów Wojewódzkich ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii oraz Pełnomocników Zarządów Województw ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz wizycie studyjnej w Czeskim Krajowym Centrum Monitorowania Narkotyków i Uzależnień w Pradze.

5.3.3 Rozwijanie platformy współpracy pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze uzależnień

Spotkania Międzyinstytucjonalnej Platformy Współpracy na rzecz Przeciwdziałania Narkomanii.

W lutym w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego w Krakowie zorganizowano spotkanie Międzyinstytucjonalnej Platformy Współpracy na rzecz Przeciwdziałania Narkomanii, które prowadził Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii w Województwie Małopolskim. W spotkaniu uczestniczyło 27 osób. Spotkania Platformy odbywają się cyklicznie - na początku i na końcu roku. Uczestniczą w nich przedstawiciele instytucji z regionu Małopolski zajmujących się różnymi aspektami w obszarze szeroko pojętego rozwiązywania problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych oraz uzależnieniem. W skład Platformy wchodzi m.in. przedstawiciele następujących Instytucji: Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM, Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Krakowie, Kuratorskiej Służby Sądowej w Krakowie, Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie, Miejskiego Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie, Szpitala Klinicznego im. dr. Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie, Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie, Małopolskiego Stowarzyszenia Probacja, Fundacji Wspomagającej Wychowanie „Archezja”, Małopolskiego Ośrodka Fundacji Praesterno, Stowarzyszenia MONAR, Straży Miejskiej w Krakowie, Centrum Unimed Ośrodka Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży, Krakowskiego Stowarzyszenia Terapii Uzależnień, Centrum Profilaktyki i Edukacji Społecznej PARASOL w Krakowie, Krakowskiego Ośrodka Diagnozy i Psychoterapii, PKD w Tarnowie oraz Konsultant Wojewódzka w Dziedzinie Uzależnień.

Podczas spotkań uczestnicy mieli okazję zapoznać się z działaniami profilaktycznymi skierowanymi do dzieci i młodzieży realizowanymi przez Małopolskie Stowarzyszenie Probacja, wpływem napojów energetycznych na zdrowie, zaprezentowane zostały również

role jakie pełnią kuratorskie ośrodki wychowawcze oraz ochotnicze hufce pracy w wychowaniu młodzieży poprzez naukę, pracę i resocjalizację. W trakcie spotkań prowadzone były również dyskusje związane z poruszonymi zagadnieniami, bieżącymi potrzebami, a także zadaniami i aktywnościami realizowanymi przez poszczególne organizacje – uczestnicy chętnie dzielili się swoją wiedzą, doświadczeniem oraz przemyśleniami.

Źródło: Departament Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego

6 grudnia 2024 r. w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego w Krakowie odbyło się wspólne posiedzenie Małopolskiej Rady ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom oraz Międzyinstytucjonalnej Platformy Współpracy na Rzecz Przeciwdziałania Narkomanii. W wydarzeniu wzięli udział eksperci, przedstawiciele samorządów oraz organizacji działających na rzecz profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom. Celem spotkania było omówienie najnowszych inicjatyw, programów oraz działań mających na celu walkę z uzależnieniami, a także zaprezentowanie dobrych praktyk w tej dziedzinie. W trakcie spotkania przedstawione zostały zadania realizowane w 2024 r. przez Departament Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego oraz Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Krakowie wynikające z Małopolskiego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym na lata 2022-2026. Aktualne działania w kontekście rozwoju leczenia uzależnień przedstawiła Pani Konsultant Krajowa w dziedzinie Psychoterapii Uzależnień, następnie swoje działania przedstawiła Pani Konsultant Wojewódzka w dziedzinie Psychoterapii Uzależnień. W dalszej części spotkania Dyrektor Miejskiego Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie zaprezentował aktualne propozycje zmian w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Kierownik Działu Profilaktyki Środowiskowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Andrychowie przybliżyła dobre praktyki profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom realizowane w gminie Andrychów, a przedstawiciel Stowarzyszenia Monar przybliżył temat redukcji szkód wśród osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych. Spotkanie zakończyło się dyskusją na temat dalszych kroków w walce z uzależnieniami. Uczestnicy podkreślili wagę współpracy oraz zaangażowania różnych sektorów w skuteczne przeciwdziałanie problemom uzależnień. Łączna liczba uczestników – 39 osób.

Źródło: Departament Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego

5.3.4 Rozwijanie i wspieranie działań Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego w realizacji zadań statutowych – zarządzanie i koordynacja Programu

Województwo Małopolskie w 2024 r. przekazało kwotę 410 000 zł na realizację zadań przez Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego. Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii do zadań Eksperta, realizowanych na terenie województwa ze środków określonych w budżecie samorządu województwa należą:

- Zbieranie, gromadzenie, wymiana informacji i dokumentacji w zakresie przeciwdziałania narkomanii, objętych badaniami statystycznymi statystyki publicznej, oraz opracowywanie i przetwarzanie zebranych danych.
- Prowadzenie i inicjowanie badań dotyczących problemów narkotyków i narkomanii oraz opracowywanie i udostępnianie ich wyników.
- Gromadzenie, przechowywanie i udostępnianie baz danych dotyczących narkotyków i narkomanii.
- Formułowanie wniosków sprzyjających kształtowaniu adekwatnej do sytuacji strategii reagowania na problem narkomanii.
- Gromadzenie i udostępnianie publikacji na temat narkotyków i narkomanii.
- Gromadzenie i analiza informacji dotyczących nowo pojawiających się trendów w używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych i środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych.

Ekspert jest także jednym z kluczowych realizatorów Małopolskiego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym na lata 2022-2026. Działania zrealizowane przez Eksperta w 2024 r. opisane zostały w poszczególnych celach operacyjnych zawartych w rozdziale 5 niniejszego raportu. Obecnie nie ma już podziału na profilaktykę i leczenie uzależnienia od alkoholu, innych substancji psychoaktywnych czy uzależnień behawioralnych. Uzależnienia traktowane są, jako jeden obszar, którym należy się zająć w sposób kompleksowy, wielowymiarowy, co daje najbardziej efektywne możliwości do

owocnej pracy. W związku z czym Ekspert realizował niektóre z działań we współpracy z Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Krakowie.

5.3.5 Wspieranie WOTUW w realizacji zadań statutowych – zarządzanie i koordynacja Programu.

Województwo Małopolskie w 2024 r. przekazało kwotę 405 000 zł dla Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Krakowie (WOTUW) na realizację zadań pozaleczniczych określonych w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 15 grudnia 2018 r. w sprawie funkcjonowania podmiotów leczniczych sprawujących opiekę nad uzależnionymi od alkoholu, zmienionym Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 maja 2020 r. oraz wynikających z Małopolskiego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym na lata 2022-2026 jako jednego z realizatorów. Zgodnie z powyższym rozporządzeniem do zadań WOTUW należy:

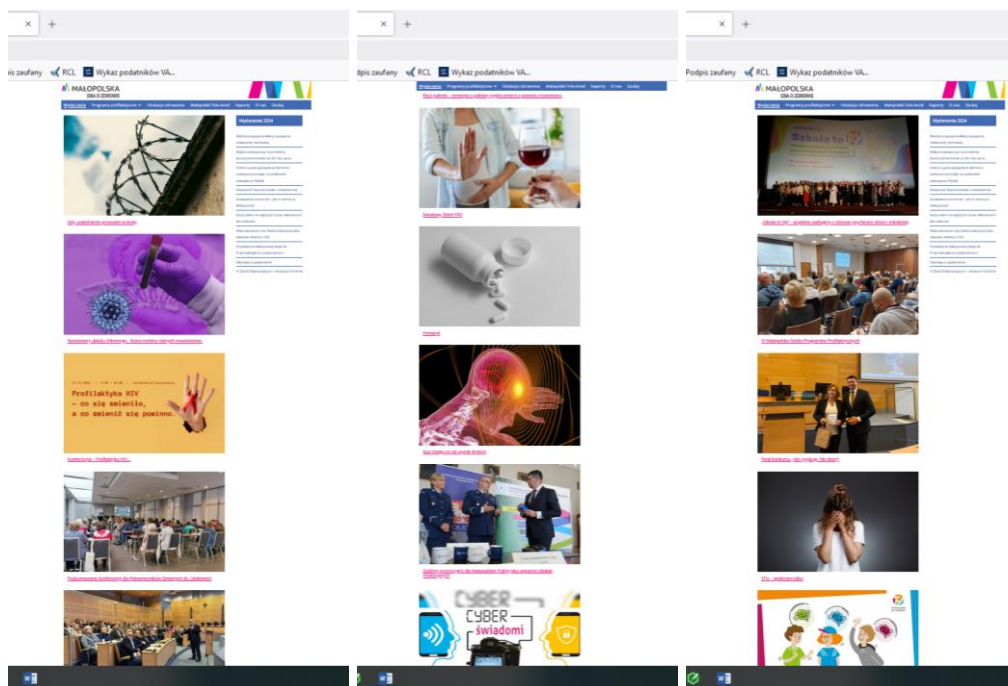
- monitorowanie funkcjonowania placówek leczenia uzależnienia od alkoholu w zakresie dostępności świadczeń stacjonarnych i całodobowych oraz ambulatoryjnych w sprawowaniu opieki nad uzależnionymi od alkoholu na terenie województwa,
- ocena jakości świadczeń stacjonarnych i całodobowych oraz ambulatoryjnych w sprawowaniu opieki nad uzależnionymi od alkoholu udzielanych na terenie województwa oraz przygotowanie wniosków i zaleceń w tym zakresie, w tym dotyczących podjęcia doskonalenia zawodowego pracowników placówek;
- opiniowanie wojewódzkich strategii i planów w zakresie zdrowia publicznego;
- udzielanie konsultacji podmiotom leczniczym prowadzącym placówki oraz innym podmiotom zajmującym się rozwiązywaniem problemów alkoholowych;
- prowadzenie działalności metodyczno-organizacyjnej w zakresie zbierania i opracowywania danych statystycznych dotyczących rozpowszechnienia uzależnienia od alkoholu i związanych z nim problemów oraz leczenia uzależnienia od alkoholu na terenie województwa, a także ocena tych danych;
- inicjowanie i realizacja działań podnoszących kwalifikacje zawodowe pracowników merytorycznych zatrudnionych w placówkach, w tym organizowanie staży i szkoleń;
- inicjowanie i prowadzenie działań podnoszących kompetencje zawodowe osób współdziałających z placówkami w realizacji zadań programowych;
- współpraca z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (obecnie Krajowym Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom) oraz wojewódzkim konsultantem do spraw psychiatrii i wojewódzkim konsultantem do spraw psychologii klinicznej.

Zadania zrealizowane przez WOTUW opisane zostały w poszczególnych celach operacyjnych zawartych w rozdziale 5 niniejszego raportu. Obecnie brak jest podziału na profilaktykę i leczenie uzależnienia od alkoholu, innych substancji psychoaktywnych czy uzależnień behawioralnych. Uzależnienia traktowane są, jako jeden obszar, którym należy się zająć w sposób kompleksowy, wielowymiarowy, co daje najbardziej efektywne możliwości do owocnej pracy. W związku z czym część działań WOTUW realizował we współpracy z Ekspertem Wojewódzkim ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego.

5.3.6 Prowadzenie i rozwijanie strony internetowej województwa małopolskiego dotyczącej profilaktyki

Województwo Małopolskie prowadzi działalność informacyjną nt. organizowanych wydarzeń/ kampanii/ akcji profilaktycznych, ogłaszanych konkursów w obszarze uzależnień odbywających się na terenie województwa małopolskiego poprzez zamieszczanie ich na

stronie www.profilaktykawmalopolsce.pl (281 tys. odsłon, blisko ok 194 tys. odwiedzających stronę w 2024 r.).

Źródło: Strona internetowa www.profilaktykawmalopolsce.pl

6. Efekty działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom

W 2024 r. Samorząd Województwa realizując cele operacyjne Małopolskiego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym na lata 2022-2026 wspierał działania profilaktyczne oraz edukacyjne wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w obszarze problematyki alkoholowej, innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych. Realizował działania na rzecz rozwoju pomocy osobom uzależnionym. Rozwijał oraz wzmacniał współpracę z instytucjami oraz osobami działającymi na rzecz rozwiązywania problemów społecznych i uzależnień.

Najważniejsze działania podejmowane przez Samorząd Województwa Małopolskiego w 2024 roku w ramach realizacji Programu to:

- ✓ Dofinansowanie zadań poza leczniczych realizowanych przez Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia oraz Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego,
- ✓ Realizacja zadań wyłonionych w 2023 r. w konkursie ofert na realizację zadań publicznych Województwa Małopolskiego w dziedzinie profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom,
- ✓ Konferencje/szkolenia/warsztaty we współpracy z Ekspertem oraz WOTUW, w tym dla Pełnomocników Gminnych ds. Uzależnień, dla różnych grup zawodowych, tj.: nauczycieli, pedagogów, studentów pedagogiki, pracowników administracji samorządowej, pracowników służb mundurowych, pracowników socjalnych,
- ✓ Organizacja szkoleń w obszarze problematyki FASD,
- ✓ Organizacja spotkania Małopolskiej Rady ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom,
- ✓ Systemowe wsparcie i terapia dzieci z FASD oraz działania edukacyjne dla ich rodziców i opiekunów,

- ✓ Realizacja projektu „Zagrożenia w sieci – profilaktyka, reagowanie”,
- ✓ Realizacja zadań z obszaru przeciwdziałania uzależnieniom w formie małych grantów.
- ✓ Finansowanie superwizji, szkoleń, warsztatów dla terapeutów uzależnień.
- ✓ Realizacja inwestycji w placówkach zajmujących się leczeniem uzależnień.

Podjęte działania przełożyły się na:

- Objęcie grupy prawie 2 870 uczniów w wieku 12-15 lat rekomendowanymi programami profilaktycznymi, mającymi na celu wzmocnienie postaw pro-abstynenckich u nastolatków stojących przed progiem inicjacji alkoholowej poprzez wzrost wiedzy o możliwościach rozwoju bez używania substancji psychoaktywnych i zmianę błędnych przekonań normatywnych (pro-alkoholowych norm środowiskowych), promocję zdrowego stylu życia, wykształcenie umiejętności podejmowania abstynencji w sytuacji nacisków środowiskowych,
- Objęcie rekomendowanym programem profilaktyki selektywnej ponad 140 osobowej grupy młodzieży zagrożonej w sposób szczególny obecnością czynników ryzyka związanych z używaniem narkotyków lub podejmowaniem innych zachowań ryzykownych, mającej problemy w obszarze poprawnej adaptacji społecznej: eksperymentującej w sposób ryzykowny z narkotykami, nadużywającej alkoholu, zaniedbanej edukacyjnie, wychowawczo, kulturowo, samotnej, wycofującej się z kontaktów z rówieśnikami, mającej problemy z utrzymaniem się w roli ucznia, wchodzącej w grupy subkulturowe, pochodzącej z rodzin ubogich, zmarginalizowanych i dysfunkcyjnych (alkoholizm, trwałe bezrobocie, kryminogenność, przemoc itp.), przejawiającej zachowania autoagresywne (okaleczanie się, próby i myśli samobójcze) i agresywne wobec innych, mającej za sobą konflikty z prawem oraz rodziców i opiekunów,
- Podniesienie kompetencji kadry pedagogicznej w zakresie wczesnego diagnozowania i sprawnego reagowania na zachowania ryzykowne uczniów, a przez to ograniczenie wśród uczniów używania substancji psychoaktywnych (nikotyny, alkoholu, narkotyków, „dopalaczy”), przeszkolono ponad 1 000 nauczycieli, pedagogów, wychowawców klas,
- Prowadzenie bezpłatnej specjalistycznej infolinii profilaktyczno-informacyjnej oraz poradnictwa specjalistycznego w poradniach stacjonarnych osobom w trudnej sytuacji życiowej, w szczególności z problemami związanymi z uzależnieniami oraz ich rodzinom.
- Upowszechnienie wiedzy dotyczącej profilaktyki uzależnień behawioralnych wśród rodziców i osób zainteresowanych tematyką poprzez nagranie i publikację podcastów przybliżających specyfikę uzależnienia behawioralnego niejednokrotnie związanego z zachowaniem akceptowanym społecznie, a także wyposażających rodziców w wiedzę i narzędzia oraz wskazujących informacje gdzie szukać pomocy.
- Opracowanie i dystrybucja 2 tys. egzemplarzy oraz udostępnienie online broszury pt. „Redukcja szkód związanych z używaniem substancji psychoaktywnych”. Publikacja prezentuje założenia teoretyczne nurtu redukcji szkód oraz jego praktyczne zastosowania w odniesieniu do różnych grup użytkowników narkotyków. Jej zawartość ma na celu przybliżyć ten nurt osobom, które w pracy zawodowej stykają się z użytkownikami narkotyków. Broszura skierowana jest w szczególności do przedstawicieli służb społecznych, pracowników socjalnych, kuratorów sądowych, służb porządkowych (policja, straż miejska, służba więzienna), środowisk medycznych (pracownicy poradni leczenia uzależnień, przychodni rodzinnych), osób odpowiedzialnych za organizowanie systemu ochrony zdrowia i polityki społecznej,

osób zajmujących się profilaktyką uzależnień w szkołach i ośrodkach wychowawczych oraz opiekuńczych.

- Zwiększenie dostępności i poszerzenie oferty programu ograniczania redukcji szkód zdrowotnych dla prawie 5 tys. osób używających narkotyków lub uzależnionych, które noc spędzają na ulicach, dworcach, pustostanach poprzez: zapewnienie noclegu, udzielenie pomocy w leczeniu uzależnień, prowadzenie zajęć terapeutycznych i działania edukacyjne, a tym samym poprzez zapewnienie im schronienia zmniejszenie ilości przestępstw dokonywanych przez te osoby w miejscach publicznych.
- Realizację programów terapeutycznych skierowanych do osób uzależnionych po ukończonej terapii mających na celu utrzymanie abstynencji, a także przygotowanie do samodzielności.
- Rozwój systemu kształcenia zawodowego oraz podniesienie kwalifikacji pracowników leczenia odwykowego poprzez dofinansowanie superwizji dla zespołów terapeutycznych w 27 placówkach leczenia uzależnień oraz organizację konferencji/szkoleń/warsztatów dla terapeutów uzależnień, w których wzięło prawie 100 osób.
- Zwiększenie kompetencji zawodowych ponad 2,3 tys. nauczycieli, pedagogów, studentów pedagogiki, kuratorów sądowych, pracowników socjalnych, funkcjonariuszy policji, pracowników administracji publicznej poprzez organizację licznych konferencji z obszaru problematyki uzależnień.
- Dostarczenie wiedzy o zaburzeniach związanych z występowaniem FASD wśród dzieci i młodzieży pracownikom personelu medycznego (lekarzom POZ i położnym), który jest pierwszym ogniwem w procesie diagnostycznym dzieci z problemem FASD oraz przedstawicielom ośrodków adopcyjnych, pracownikom placówek szkolno-wychowawczych, nauczycielom, pedagogom małopolskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych.
- Wsparcie rozwoju leczenia oraz pomocy dla dzieci i młodzieży z FASD a także ich rodzin poprzez dofinansowanie diagnostyki (dla 74 osób) i terapii (74 osób) oraz warsztatów i grup wsparcia dla rodziców i opiekunów.
- Prowadzenie Punktu Konsultacyjno-Diagnostycznego z możliwością wykonania bezpłatnych testów na HIV połączonych z poradnictwem okołotestowym.
- Współpracę z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji projektów dotyczących profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom.
- Wsparcie samorządów gminnych w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom poprzez organizację konferencji dla Pełnomocników Gminnych ds. Uzależnień działających w gminach województwa małopolskiego mającą na celu podniesienie kompetencji osób realizujących zadania związane z problematyką uzależnień wymianę doświadczeń, promowanie dobrych praktyk.
- Rozwój strony internetowej poświęconej szeroko rozumianej profilaktyce zdrowia, w tym problematyce uzależnień.
- Wzmocnienie regionalnej współpracy międzyinstytucjonalnej z instytucjami działającymi w obszarze uzależnień poprzez organizację spotkań Międzyinstytucjonalnej Platformy Współpracy oraz posiedzenia Małopolskiej Rady ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom. W spotkaniach tych uczestniczyli przedstawiciele różnych instytucji z regionu Małopolski, które zajmują się różnorodnymi aspektami rozwiązywania problemów związanych z używaniem substancji.

- Przeprowadzenie badania ankietowego dotyczącego stosowania substancji psychoaktywnych przez młodzież szkół średnich województwa małopolskiego. Wyniki z przeprowadzonej analizy mogą stanowić podstawę do planowania przyszłych działań w ramach Małopolskiego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym na lata 2022-2026.
- Poprawę warunków leczenia pacjentów i pracy personelu poprzez modernizację pomieszczeń oraz zakup niezbędnego sprzętu i wyposażenia, na potrzeby poradni i oddziałów poradni leczenia uzależnień oraz detoksykacji, funkcjonujących w ramach wojewódzkich szpitali. Natomiast dzięki utworzeniu nowoczesnych pomieszczeń warsztatowych, znacząco poprawił się komfort i jakość terapii zajęciowej pacjentów szpitala, umożliwiając im rehabilitację fizyczną i psychiczną w sprzyjających warunkach.

7. Rekomendacje

- Rokrocznie rośnie liczba gmin, które aktywnie biorą udział w konferencji organizowanej przez województwo dla Pełnomocników Gminnych ds. Uzależnień, powołanych przez Wójtów, Burmistrzów i Prezydentów Miast. Celem tego wydarzenia jest wymiana doświadczeń oraz przekazywanie aktualnej wiedzy na temat problematyki uzależnień. Wzrost zainteresowania wynika m.in. z odpowiednio dobranej tematyki spotkań – program konferencji jest starannie przygotowywany, aby sprostać oczekiwaniom uczestników oraz wprowadzać nowe, praktyczne podejścia do problemów związanych z uzależnieniami. Dodatkowo, uwzględnia on potrzeby i sugestie zgłoszone przez uczestników podczas wcześniejszych edycji. Wydarzenie to cieszy się wysokimi ocenami wśród odbiorców, co stanowi silną **rekomendację do kontynuacji działań Samorządu Województwa Małopolskiego w celu zwiększenia liczby gmin aktywnie uczestniczących w spotkaniach pełnomocników.**
- Dane zawarte w zestawieniu statystycznym Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU) pn. „Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień w Polsce w samorządach lokalnych w 2023 roku”⁹ wskazują na zwiększenie liczby gmin w województwie małopolskim, które realizowały programy rekomendowane przez KCPU, Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii. W porównaniu do roku 2022, liczba ta wzrosła o 26 gmin. Sugeruje to, że działania podejmowane przez województwo w zakresie promowania skutecznych programów profilaktycznych, szczególnie tych rekomendowanych, przynoszą pozytywne rezultaty. W związku z tym zaleca się kontynuowanie tych inicjatyw. **Szczególnie istotne jest dalsze prowadzenie działań informacyjnych w ramach Małopolskiej Giełdy Programów Profilaktycznych.**
- Wyniki badania ESPAD przeprowadzonego w województwie małopolskim w 2024 r. wskazują, na spadek odsetka uczniów deklarujących spożywanie napojów alkoholowych zarówno w czasie 12 miesięcy przed badaniem, w czasie 30 dni przed badaniem oraz kiedykolwiek w życiu. Widoczny jest również spadek odsetka młodzieży deklarującej używanie substancji psychoaktywnych innych niż alkohol w czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem. Niższy jest także poziom rozpowszechnienia

⁹ Zestawienie statyczne opracowane na podstawie obowiązkowych sprawozdań KCPU-G1 - Sprawozdanie z działalności samorządów lokalnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w 2023 r.

używania marihuany w naszym województwie. Wyniki te mogą wskazywać na pozytywne efekty działań profilaktycznych. Dlatego istotne jest **wspieranie działań edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży oraz podniesienie ich świadomości społecznej na temat zagrożeń**, jakie za sobą niesie użytkowanie substancji psychoaktywnych oraz uzależnienie od zachowań.

- **Zwiększenie wiedzy rodziców, nauczycieli i pedagogów w obszarze uzależnień od alkoholu, narkotyków czy zachowań** to istotny krok w kierunku skutecznego przeciwdziałania tym problemom wśród młodzieży. Współczesne społeczeństwo staje przed wieloma wyzwaniami związanymi z dostępnością substancji psychoaktywnych oraz ich wpływem na zdrowie psychiczne i fizyczne. Dlatego tak ważne jest, aby osoby mające wpływ na rozwój dzieci i młodzieży były dobrze poinformowane o zagrożeniach związanych z uzależnieniami. **Organizacja szkoleń, warsztatów oraz seminariów dla rodziców, nauczycieli i pedagogów może znacząco podnieść ich wiedzę** na temat różnych rodzajów uzależnień, rzeczywistej szkodliwości substancji psychoaktywnych. Może także przyczynić się do podniesienia ich kompetencji wychowawczych.
- **Prowadzenie edukacji publicznej oraz medialnych kampanii społecznych w zakresie problematyki uzależnienia od substancji psychoaktywnych**, w tym związanych z ich okazjonalnym i ryzykownym przyjmowaniem, jest ważnym elementem działań, mających na celu poprawę zdrowia społecznego oraz zwiększenie świadomości na temat zagrożeń, jakie niosą ze sobą te substancje. Samorząd województwa realizuje te działania poprzez kampanię „Nie ryzykuję, nie biorę” a także publikację artykułów tematycznych oraz ważnych informacji na stronie ProfilaktykawMałopolsce.pl. Działania te cieszą się dużym zainteresowaniem ze strony odbiorców, dlatego rekomenduje się ich kontynuację w kolejnych latach realizacji Programu.
- **Organizacja konferencji, seminariów, narad, szkoleń oraz warsztatów**, które koncentrują się na zdobywaniu nowej wiedzy, wymianie doświadczeń oraz promowaniu dobrych praktyk w obszarze profilaktyki uzależnień, jest ważnym elementem w walce z problemami społecznymi. Tego typu wydarzenia służą również stworzeniu platformy do dyskusji i współpracy między różnymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi oraz specjalistami z zakresu zdrowia psychicznego i uzależnień. Wymiana doświadczeń pomiędzy uczestnikami jest niezwykle cenna, ponieważ pozwala na dzielenie się sukcesami, ale także wyzwaniami, z jakimi mierzą się różne organizacje i instytucje. Spotkania te mogą również przyczynić się do nawiązania nowych współpracy oraz rozwijania działań, które będą bardziej efektywne i dostosowane do potrzeb lokalnych społeczności. W ramach budżetu województwa działania te prowadzone są głównie przez Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Krakowie oraz Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii.
- **Edukacja kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień** jest kolejnym istotnym elementem skutecznej strategii przeciwdziałania problemom związanym z uzależnieniami. Edukacja kadr w zakresie profilaktyki uzależnień jest procesem ciągłym, wymagającym zaangażowania i adaptacji do zmieniającej się rzeczywistości oraz potrzeb społecznych. Dobrze wykształcona kadra przyczynia się do poprawy jakości życia osób zagrożonych uzależnieniami oraz ich rodzin, dlatego należy kontynuować działania w tym obszarze celem poprawy dobrostanu Małopolan

- Zaleca się również **kontynuację współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym** m.in. w ramach Międzyinstytucjonalnej Platformy Współpracy na rzecz Przeciwdziałania Narkomanii w Województwie Małopolskim. Spotkania w ramach Platformy organizowane są coroczne i skupiają się na szeroko rozumianej problematyce uzależnień. Ich celem jest nie tylko efektywna wymiana informacji, ale również zasobów, które poszczególne instytucje mogą zaoferować w ramach współpracy. W trakcie spotkań uczestnicy mają okazję do dzielenia się najlepszymi praktykami, doświadczeniami oraz nowymi metodami pracy z osobami uzależnionymi. Dyskusje prowadzone w ramach Platformy pozwalają na głębsze zrozumienie aktualnych trendów i wyzwań w dziedzinie przeciwdziałania i terapii uzależnień.
- **Systemowe wsparcie dla dzieci z FASD oraz ich rodziców i opiekunów** jest niezbędne dla zapewnienia im możliwości rozwoju i lepszego funkcjonowania w społeczeństwie. Działania te powinny być kompleksowe, zindywidualizowane i dostosowane do specyficznych potrzeb, aby skutecznie wspierać zarówno dzieci, jak i ich rodziny w codziennych wyzwaniach. Ponieważ działania te nie są aktualnie finansowane w ramach NFZ zalecane jest ich kontynuowanie w ramach Programu.
- **Kontynuacja realizacji konkursów ofert oraz ofert na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego**, znanych jako „małe granty”, ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki uniwersalnej, selektywnej oraz wskazującej, pozwoli na kompleksowe podejście do problematyki uzależnień i potrzeb społecznych mieszkańców w tym zakresie. Organizacje pozarządowe (NGO) odgrywają ważną rolę w zakresie problematyki uzależnień, zarówno w kontekście oddziaływań profilaktycznych, jak i terapeutycznych. Ich działalność jest niezwykle istotna w kontekście wsparcia osób uzależnionych oraz ich rodzin i poprawy jakości życia osób dotkniętych problemami związanymi z uzależnieniem.
- Istotnym elementem profilaktyki jest również **udzielanie wsparcia finansowego przeznaczonego na utworzenie/ prowadzenie Punktów Konsultacyjno-Diagnostycznych w województwie małopolskim, a także zwiększenie liczby przeprowadzanych badań i wykrytych zakażeń wirusem HIV**. W ostatnich latach zaobserwowano znaczny wzrost liczby nowo wykrytych zakażeń HIV. Osoby, które przyjmują substancje psychoaktywne dożylnie, często korzystają z tych samych igieł, co zwiększa ryzyko przenoszenia wirusa HIV. Ponadto, używanie takich substancji może wpływać na zdolność do podejmowania świadomych decyzji dotyczących zabezpieczeń w trakcie kontaktów seksualnych, co również zwiększa ryzyko zakażenia. W związku z tym, osoby uzależnione są szczególnie narażone na zakażenie HIV. Dlatego wspieranie działań w zakresie redukcji szkód, takich jak możliwość wykonania bezpłatnego testu na HIV połączonego z edukacją i poradnictwem, jest niezwykle ważne dla zmniejszenia ryzyka zakażenia nie tylko wśród problemowych użytkowników substancji psychoaktywnych, ale również wśród osób przyjmujących te substancje okazjonalnie.
- Zwiększenie liczby oddziaływań edukacyjnych nakierowanych na rodziców zwiększających ich kompetencje wychowawcze, a także prowadzenie szkoleń dla kadry zajmującej się problematyką przemocy w rodzinie, szczególnie w rodzinach gdzie jednocześnie stwierdzone zostały problemy związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych.

Powyższe rekomendacje mają na celu poprawę sytuacji w regionie poprzez zwiększenie adekwatnych działań na rzecz profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom. Zintegrowanie działań z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych (narkotyki i alkohol) oraz uzależnieniom od czynności podniesie efektywność wydatkowania środków finansowych przeznaczonych na realizację Małopolskiego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym na lata 2022-2026. Systemowe podejście do problematyki uzależnień, przyczynia się do lepszego wykorzystania dostępnych środków finansowych oraz dostosowanie działań do specyficznych potrzeb społeczności lokalnych. Z kolei współpraca różnych instytucji oraz organizacji pozarządowych w ramach Programu umożliwia stworzenie spójnej sieci wsparcia, która pozwoli skutecznie reagować na różnorodne problemy związane z używaniem substancji psychoaktywnych lub uzależnieniem od zachowań, a także promowanie zdrowego stylu życia wśród mieszkańców Małopolski.

ZAŁĄCZNIKI:

Załącznik nr 1 Zrealizowane wskaźniki w 2024 roku w ramach Małopolskiego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym na lata 2022-2026.

Zadania	Wskaźniki	Mierniki	Realizatorzy	2024 rok
Cel 1. WSPIERANIE DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH ORAZ EDUKACYJNYCH WŚRÓD DZIECI, MŁODZIEŻY I DOROSŁYCH W OBSZARZE PROBLEMATYKI ZWIĄZANEJ Z UZALEŻNIENIAMI				
1.1 Wspieranie działalności organizacji pozarządowych i innych podmiotów w obszarze profilaktyki narkomanii, profilaktyki alkoholowej, problematyki uzależnień behawioralnych, profilaktyki rodzinnej oraz na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu	Liczba organizacji pozarządowych i innych podmiotów w obszarze profilaktyki uzależnień, którym udzielono wsparcia	Min. 10/rok	Samorząd województwa, samorządy gminne, samorządy powiatowe	Samorząd województwa: 15 Samorządy gminne: 770 Samorządy powiatowe: 1
	Liczba zrealizowanych projektów	Min. 10/rok		Samorząd województwa: 17 Samorządy gminne: 806 Samorządy powiatowe: 4
	Wysokość nakładów finansowych przeznaczonych na realizację projektów	Min. 500 tys./rok		Samorząd województwa: 846 000 zł Samorządy gminne: 15 098 021,69 zł
1.2 Prowadzenie, inicjowanie oraz wspieranie edukacyjnych kampanii społecznych z obszaru problematyki alkoholowej, FASD oraz przeciwdziałania przemocy domowej, w obszarze przeciwdziałania używaniu substancji psychoaktywnych, zagrożeń uzależnieniami behawioralnymi oraz zapobiegania zachowaniom ryzykownym w obszarze zakażenia wirusem HIV	Liczba zorganizowanych i/lub wspieranych kampanii	Min. 1/rok	Samorząd województwa, samorządy gminne, samorządy powiatowe, organizacje pozarządowe, Ekspert wojewódzki ds. informacji o narkotykach i narkomanii WM, WOTUW, Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, ROPS, Kuratorium Oświaty, Zespół do spraw realizacji Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS w województwie małopolskim	Samorząd województwa/organizacja pozarządowa: 1 Samorządy gminne: 317 Samorządy powiatowe: 37 Ekspert: 1 Kuratorium Oświaty: 3
	Liczba informacji w środkach masowego przekazu	Min 1/rok		Organizacja pozarządowe: 2 Samorządy gminne: 370 Samorządy powiatowe: 54 Ekspert: 6
1.3 Wspieranie programów oraz działań w obszarze profilaktyki uzależnień skierowanych do dzieci, młodzieży, studentów, rodziców i opiekunów oraz inicjowanie różnych form profilaktyki zintegrowanej jak i rówieśniczej opartej na działaniach liderów młodzieżowych	Liczba zorganizowanych / wspieranych programów	Min. 5/rok	Samorząd województwa, samorządy gminne, samorządy powiatowe, organizacje pozarządowe, Ekspert wojewódzki ds. informacji o narkotykach i narkomanii WM, WOTUW, Kuratorium Oświaty, Policja	Samorząd województwa (organizacje pozarządowe): 1 Samorząd województwa/Policja: 1 Samorządy gminne: 1 308 Samorządy powiatowe: 133
	Liczba odbiorców programów	Min. 200 os./rok		Samorząd województwa/organizacje pozarządowe): 100 Samorząd województwa/Policja: 150 842 Samorządy gminne: 139 243 Samorządy powiatowe: 11 260

Zadania	Wskaźniki	Mierniki	Realizatorzy	2024 rok
1.4 Wspieranie realizacji programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego	Liczba zorganizowanych / wspieranych programów	Min. 2/rok	Samorząd województwa, samorządy gminne, samorządy powiatowe, organizacje pozarządowe, Ekspert wojewódzki ds. informacji o narkotykach i narkomanii WM, WOTUW, Kuratorium Oświaty	Samorząd województwa/organizacje pozarządowe: 2 Samorządy gminne: 238 Samorządy powiatowe: 4 Ekspert/WOTUW: 1 WOTUW: 3 WSSE: 1
	Liczba odbiorców wspieranych programów	Min. 50/rok		Samorząd województwa/organizacje pozarządowe: 3 347 Samorządy gminne: 29 699 Samorządy powiatowe: 993 Ekspert/WOTUW: 122 WOTUW: 727 WSSE: 17 567
1.5 Upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień, w tym wydawanie materiałów informacyjno-edukacyjnych, prowadzenie stron internetowych, poradni internetowych, telefonu zaufania, współpraca z mediami	Liczba działań dotyczących upowszechniania wiedzy w obszarze uzależnień	Min. 3/rok	Samorząd województwa, samorządy gminne, samorządy powiatowe, organizacje pozarządowe, Ekspert wojewódzki ds. informacji o narkotykach i narkomanii WM, WOTUW, Kuratorium Oświaty, Policja	Samorząd województwa/Organizacje pozarządowe: 3 Ekspert: 5 WOTUW: 2 Samorządy gminne: 492 Samorządy powiatowe: 24 WSSE: 4 Placówki leczenia uzależnień: 5
	Liczba odbiorców przeprowadzonych działań	Min. 500 os./rok		Samorząd województwa/Organizacje pozarządowe: 363 098 Ekspert: 1 543 WOTUW: 288 Samorządy gminne: 166 239 Samorządy powiatowe: 9 913 WSSE: 22 691
1.6 Wdrożenie i upowszechnianie standardów i procedur profilaktyki, diagnozy oraz terapii FASD zgodnie z aktualnym stanem wiedzy naukowej	Liczba placówek leczniczych, poradni w których wdrożone zostały standardy i procedury profilaktyki, diagnozy oraz terapii FASD	Min. 1/czas realizacji Programu	Samorząd województwa, samorządy gminne, placówki lecznicze, poradnie, organizacje pozarządowe	Samorząd województwa/Placówki lecznicze: 1 Samorządy gminne: 4
1.7 Wspieranie rozwoju punktów konsultacyjno-diagnostycznych prowadzących bezpłatnie działania profilaktyczne oraz anonimowo badania na obecność wirusa HIV	Wysokość nakładów finansowych przeznaczonych na działalność punktów konsultacyjnych	Min. 10 tys./rok	Samorząd województwa, samorządy gminne	Samorząd województwa: 34 790 zł Samorządy gminne: 120 000 zł
	Liczba punktów (PKD)	Min. 1/rok		Samorząd województwa: 1 Samorządy gminne: 1
	Liczba osób, które wykonały anonimowo badania na obecność wirusa HIV	Min. 2000 os./rok		Samorząd województwa: 226 Samorządy gminne: 2 489

Zadania	Wskaźniki	Mierniki	Realizatorzy	2024 rok
1.8 Zmniejszenie dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu oraz zwiększenie skuteczności egzekwowania prawa w zakresie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim, reklamy, promocji i spożywania napojów alkoholowych	Liczba gmin prowadzących kontrole punktów sprzedaży	Min. 90/rok	Samorządy gminne, Policja	Samorządy gminne: 95
	Liczba przeprowadzonych szkoleń sprzedawców napojów alkoholowych przez gminę	Min. 90/rok		Samorządy gminne: 589
	Liczba uczestników szkoleń	Min. 1 tys. os/rok		Samorządy gminne: 2 073
	Zmniejszenie liczby punktów sprzedaży alkoholu	o min. 5% w okresie realizacji Programu		Samorządy gminne: 41
Cel 2. ROZWÓJ SYSTEMU POMOCY OSOBOM UZALEŻNIONYM ORAZ ICH RODZINOM				
2.1 Edukacja kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień, w tym: szkolenia z zakresu problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych, ich wpływu na funkcjonowanie bliskich oraz ryzykiem zakażenia wirusem HIV; szkolenia osób o zawodach niemedycznych mających kontakt z osobami stosującymi substancje psychoaktywne w zakresie podejmowania właściwych interwencji oraz rozwój systemu kształcenia zawodowego i podnoszenia kwalifikacji pracowników lecznictwa odwykowego oraz instytucji z obszaru rozwiązywania problemów społecznych i uzależnień, superwizje	Liczba zorganizowanych szkoleń, warsztatów seminariów i konferencji	Min. 8/rok	WOTUW, Ekspert wojewódzki ds. informacji o narkotykach i narkomanii WM, placówki leczenia uzależnień, organizacje pozarządowe, samorząd województwa, samorządy gminne i powiatowe	Samorząd Województwa/WSSE:1 Samorządy gminne: 144 Samorządy powiatowe: 28 WOTUW: 1 Ekspert: 8
	Liczba uczestników szkoleń, warsztatów seminariów i konferencji	Min. 500 os./rok		Samorząd Województwa/WSSE:75 Samorządy gminne: 2 198 Samorządy powiatowe: 1 122 WOTUW: 18 Ekspert: 784
	Liczba uczestników szkoleń w ramach programu certyfikacji terapeutów uzależnień, organizowanych przez MOSTU	Min. 20 os./rok		
	Liczba przeprowadzonych superwizji	Min. 20/rok		Samorządy gminne: 73 WOTUW: w 27 placówkach leczenia uzależnień (363 godzin)
2.2 Kształcenie personelu medycznego w zakresie umiejętności rozpoznawania wzorów picia i podejmowania interwencji wobec pacjentów pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie oraz na temat FASD. Edukacja rodzin zastępczych i rodzin adopcyjnych i innych na temat FASD	Liczba zorganizowanych szkoleń, warsztatów seminariów i konferencji	Min. 1/rok	WOTUW, Ekspert wojewódzki ds. informacji o narkotykach i narkomanii WM, placówki leczenia uzależnień, organizacje pozarządowe, samorząd województwa, samorządy gminne i powiatowe, Kolegium Lekarzy Rodzinnych, Okręgowa Izba Lekarska, Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych	Samorządy gminne: 4 Ekspert: 1 Ekspert/WOTUW/WSSE: 1 WSSE:1 Placówki leczenia uzależnień:1
	Liczba uczestników szkoleń, warsztatów seminariów i konferencji	Min. 20 os. /rok		Samorządy gminne: 22 Ekspert: 60 Ekspert/WOTUW/WSSE: 142 WSSE: 289 Placówki leczenia uzależnień: 300
2.3 Rozwój placówek leczenia uzależnień stacjonarnych i ambulatoryjnych dla dorosłych oraz dzieci i młodzieży (w tym z	Liczba placówek, które otrzymały wsparcie merytoryczne i/lub finansowe	Min. 1/rok	WOTUW, samorząd województwa, jednostki szczebla gminnego	Samorządy gminne: 28 WOTUW: 1

Zadania	Wskaźniki	Mierniki	Realizatorzy	2024 rok
problemem uzależnień behawioralnych) bądź budowa nowego ośrodka	Liczba placówek dla dzieci i młodzieży	Min. 1/rok	powiatowego, organizacje pozarządowe	Samorządy gminne: 8
2.4 Redukcja szkód, leczenie, rehabilitacja i reintegracja społeczna osób uzależnionych oraz ich bliskich (w tym zakażonych wirusem HIV, HBV, i/lub HCV) w trakcie jak i po zakończeniu leczenia odwykowego	Liczba ośrodków, które otrzymały wsparcie finansowe	Min. 2/rok	Podmioty świadczące działalność leczniczą, organizacje pozarządowe, WOTUW, placówki leczenia uzależnień, samorząd województwa, samorządy gminne i powiatowe, Ekspert wojewódzki ds. informacji o narkotykach i narkomanii WM	Samorządy gminne: 16
	Wysokość nakładów finansowych przeznaczonych na wspieranie ośrodków	Min. 20 tys./rok		Samorządy gminne: 534 188,18 zł
2.5 Współdziałanie w zakresie rozwoju systemu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu poprzez dofinansowanie ośrodków przeznaczonych dla osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym tzw. Centrów Integracji Społecznej	Wysokość środków finansowych przeznaczonych na wspieranie CIS	Min. 400 tys./rok	Samorząd województwa, samorządy powiatowe, samorządy gminne, organizacje pozarządowe	Samorządy gminne: 1 166 917,66 zł
	Liczba uczestników CIS	Min. 200/rok		Samorządy gminne: 197
2.6 Zapewnienie dostępności oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin	Liczba działających placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej	Min. 250/rok	Samorząd województwa, samorządy gminne, samorządy powiatowe, organizacje pozarządowe	Samorządy gminne: 159 Samorządy powiatowe: 2
	Liczba działających placówek wsparcia dziennego w formie specjalistycznej	Min. 40/rok		Samorządy gminne: 26 Samorządy powiatowe: 3
	Liczba działających placówek wsparcia dziennego w formie pracy podwórkowej	Min. 40/rok		Samorządy gminne: 62
	Liczba dzieci i młodzieży korzystających z oferty placówek wsparcia dziennego	Min. 10 tys./rok		Samorządy gminne: 9 959 zł Samorządy powiatowe: 83
2.7 Zapewnienie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie	Liczba działających punktów konsultacyjnych udzielających pomocy/porad dla ofiar przemocy w rodzinie	Min. 100/rok	Samorząd województwa, samorządy gminne, samorządy powiatowe, organizacje pozarządowe	Samorządy gminne: 138 Samorządy powiatowe: 6
	Liczba działających telefonów zaufania dla ofiar przemocy w rodzinie	Min. 30/rok		Samorządy gminne: 40 Samorządy powiatowe: 10
	Liczb działających schronisk/hosteli dla ofiar przemocy w rodzinie	Min. 5/rok		Samorządy gminne: 12 Samorządy powiatowe: 6
	Liczba działających ośrodków wsparcia, w tym ośrodków interwencji kryzysowej	Min. 10/rok		Samorządy gminne: 18 Samorządy powiatowe: 9

Zadania	Wskaźniki	Mierniki	Realizatorzy	2024 rok
	Liczba działających grup wsparcia dla ofiar przemocy, grup terapeutycznych	Min. 100/rok		Samorządy gminne: 53 Samorządy powiatowe: 3
2.8 Wspieranie rozwoju oferty programów pomocy psychologicznej, terapeutycznej, rehabilitacyjnej i psychoterapii dla osób uzależnionych, w tym z podwójną diagnozą lub z innymi dysfunkcjami, współuzależnionych, DDA, ofiar przemocy oraz innych uzależnień behawioralnych w placówkach odwykowych, zakładach karnych, przytuliskach dla bezdomnych	Liczba wspieranych programów dla pacjentów w placówkach terapii uzależnień, na oddziałach terapeutycznych, w zakładach karnych i przytuliskach dla bezdomnych	Min. 10/rok	Podmioty świadczące działalność leczniczą, WOTUW, placówki leczenia uzależnień, samorząd województwa, samorządy gminne i powiatowe	Samorząd województwa: 8 Samorządy gminne: 21 Samorządy powiatowe: 6
	Liczba uczestników programów	Min. 100 os./rok		Samorząd województwa: 5 552 Samorządy gminne: 2 384 Samorządy powiatowe: 730
Cel 3. ROZWÓJ ORAZ WZMACNIANIE WSPÓŁPRACY Z INSTYTUCJAMI I OSOBAMI DZIAŁAJĄCYMI W OBSZARZE PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM ORAZ MONITOROWANIE SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ DOTYCZĄCEJ UZALEŻNIEŃ				
3.1 Organizacja konferencji, seminariów, narad, szkoleń, warsztatów poświęconych zdobywaniu nowej wiedzy, wymianie doświadczeń, promowania dobrych praktyk oraz podjęcia wspólnych działań na rzecz profilaktyki uzależnień	Liczba zorganizowanych konferencji, seminariów, narad, szkoleń, warsztatów	Min. 5/rok	WOTUW, Ekspert wojewódzki ds. informacji o narkotykach i narkomanii WM, placówki leczenia uzależnień, organizacje pozarządowe, Kuratorium Oświaty, samorządy gminne	Samorząd województwa/Ekspert/WOTUW: 1 Samorządy gminne: 187 WOTUW: 1 Ekspert: 2 WOTUW/WSSE: 2 Kuratorium Oświaty: 2 Policja: 50
	Liczba uczestników konferencji, seminariów, narad, szkoleń, warsztatów	Min. 100/rok		Samorząd województwa/Ekspert/WOTUW: 74 Samorządy gminne: 13 450 WOTUW: 288 Ekspert: 230 WOTUW/WSSE: 915 Kuratorium Oświaty: bd Policja: 5 000
3.2 Monitorowanie, badanie problematyki związanej z sytuacją epidemiologiczną w zakresie używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP, spożywania alkoholu (z uwzględnieniem monitorowania poziomu i struktury spożycia oraz dostępności alkoholu) oraz w zakresie uzależnień behawioralnych oraz zagrożeń zakażeniem wirusem HIV	Liczba zrealizowanych i opracowanych badań, szacunków, diagnoz	Min. 10/rok	Samorząd województwa, samorządy gminne, powiatowe, Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii WM, WOTUW, ROPS, organizacje pozarządowe.	Samorząd Województwa/Ekspert: 1 (ESPAD) Samorządy gminne: 34 Samorządy powiatowe: 3
	Liczba zorganizowanych spotkań platformy współpracy	Min. 1/rok	Samorząd województwa, samorządy gminne, powiatowe, Ekspert	Samorząd Województwa: 1 Samorządy gminne: 94

Zadania	Wskaźniki	Mierniki	Realizatorzy	2024 rok
3.3 Rozwijanie platformy współpracy pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze uzależnień	udział w spotkaniach platformy współpracy		wojewódzki ds. informacji o narkotykach i narkomanii WM, WOTUW, organizacje pozarządowe, Policja	Ekspert: 2
	Liczba instytucji, których przedstawiciele brali udział w spotkaniach	Min. 10/rok		Samorząd województwa: 16 Samorządy gminne: 239 Ekspert: 20
3.4 Rozwijanie i wspieranie działań Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego w realizacji zadań statutowych – zarządzanie i koordynacja Programu	Nakłady finansowe na koordynację i realizację Programu.	Min 150 tys./rok	Samorząd województwa	Samorząd województwa: 410 000 zł
3.5 Wspieranie WOTUW w realizacji zadań statutowych – zarządzanie i koordynacja Programu.	Nakłady finansowe na koordynację i realizację Programu przez WOTUW	Min 200 tys./rok	Samorząd województwa	Samorząd województwa: 405 000 zł
3.6 Prowadzenie i rozwijanie strony internetowej województwa małopolskiego dotyczącej profilaktyki	Liczba odwiedzających stronę.	Min. 500/rok	Samorząd województwa	Samorząd województwa: 194 tys. (281 tys. odsłon)
	Liczba zamieszczonych treści w obszarze uzależnień	Min. 10/rok		Samorząd województwa: 18 artykułów/informacji
3.7 Wspieranie działalności środowisk samopomocowych, abstynenckich oraz duszpasterstw trzeźwości	Liczba samopomocowych oraz abstynenckich	Min. 20/rok	Samorząd województwa, samorządy gminne i powiatowe, WOTUW, placówki leczenia uzależnień, organizacje pozarządowe	Samorządy gminne: 80

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie przesłanych danych z poszczególnych instytucji.

Załącznik nr 2 Zasoby instytucjonalne w województwie małopolskim w 2024 roku w zakresie leczenia uzależnień.

W województwie małopolskim jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty, województwo) ściśle współpracują z instytucjami, powołanymi by wspomagać realizację zadań związanych z profilaktyką i przeciwdziałaniem uzależnieniom. Na szczeblu wojewódzkim funkcjonują między innymi następujące podmioty: Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Krakowie, Wydział Polityki Społecznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego, Kuratorium Oświaty w Krakowie, Komenda Wojewódzka Policji w Krakowie, Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Krakowie, placówki leczenia uzależnień, sądy, prokuratury okręgowe i prokuratury rejonowe. W powiatach na terenie województwa działają między innymi Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie realizujące zadania z zakresu pomocy społecznej i rehabilitacji społecznej oraz poradnie psychologiczno-pedagogiczne. Natomiast gminy powołują Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Pełnomocników oraz Koordynatorów gminnych ds. profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom. Pomoc można uzyskać także w Ośrodkach Pomocy Społecznej, Ośrodkach Interwencji Kryzysowej, jak również w punktach konsultacyjnych, placówkach wsparcia dziennego. Realizowane są także spotkania Międzyinstytucjonalnej Platformy Współpracy na rzecz Przeciwdziałania Narkomanii.

Poniżej wykaz placówek leczenia uzależnień od środków psychoaktywnych innych niż alkohol oraz wykaz placówek leczenia uzależnień od alkoholu, a także placówek zajmujących się leczeniem uzależnień behawioralnych.

Tabele: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 – Placówki leczenia uzależnień od środków psychoaktywnych innych niż alkohol w województwie małopolskim w 2024 roku.

Tabela 1.

Oddziały leczenia zespołów abstynencyjnych po substancjach psychoaktywnych (detoksykacja)					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	M. Kraków	M. Kraków	Ośrodek Leczniczo-Rehabilitacyjny dla Osób Uzależnionych oddział detoksykacyjny	ul. Suchy Jar 4a, 31-983 Kraków	12 645 06 10
2	M. Kraków	M. Kraków	Szpital Specjalistyczny im. Ludwika Rydygiera w Krakowie sp. z o. o.	os. Złotej Jesieni 1, 31-826 Kraków ots-sekretariat@rydygierkrakow.pl www.szpitalrydygier.pl	12 646 84 04

Tabela 2.

Oddziały stacjonarne terapii uzależnień od substancji psychoaktywnych					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	M. Kraków	M. Kraków	Szpital Kliniczny im. dr. J. Babińskiego SP ZOZ w Krakowie	ul. Józefa Babińskiego 29, 30-393 Kraków, oddzial7b@babinski.pl https://babinski.pl/oddzial-oru/	12 65 24 210
2	M. Kraków	M. Kraków	Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia Terapii i Rehabilitacji Uzależnień Monar „Dom Monaru”	ul. Suchy Jar 4, 31-983 Kraków kontakt@dommonarukrakow.pl www.dommonarukrakow.pl	12 645 09 67
3	M. Kraków	M. Kraków	Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia Terapii i Rehabilitacji Osób Uzależnionych z Nawrotami Choroby „Dom Gwan”	ul. Nadbrzezie 25, 31-983 Kraków dom_gwan@wp.pl	12 681 00 66

Tabela 3.

Poradnie leczenia uzależnień, które deklarują pracę z uzależnieniami od środków innych niż alkohol					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	M. Kraków	M. Kraków	NZOZ Krakowskie Centrum Terapii Uzależnień	ul. Wielicka 73, 30-552 Kraków poradnia@kctu.pl	12 425 57 47
2	M. Kraków	M. Kraków	NZOZ Małopolskie Centrum Profilaktyki i Leczenia Uzależnień	ul. Stoczniovców 7, 30-709 Kraków mcpilu@wp.pl	12 262 95 49
3	M. Kraków	M. Kraków	Szpital Uniwersytecki w Krakowie. Poradnia Leczenia Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych dla Dzieci i Młodzieży	ul. Śniadeckich 3, 31-501 Kraków	12 424 87 56

Poradnie leczenia uzależnień, które deklarują pracę z uzależnieniami od środków innych niż alkohol					
4	M. Kraków	M. Kraków	Stowarzyszenie MONAR Poradnia Profilaktyki, Leczenia i Terapii Uzależnień	ul. Św. Katarzyny 3, 31-063 Kraków poradnia@monar.krakow.pl	12 430 61 35
5	M. Kraków	M. Kraków	Szpital Specjalistyczny im. Ludwika Rydygiera w Krakowie sp. z o.o. Poradnia Leczenia Uzależnień	os. Złotej Jesieni 1, 31-826 Kraków ops-sekretariat@rydygierkrakow.pl	12 646 87 83 12 646 83 17
6	brzeski	Brzesko	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Brzesku Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Kościuszki 68, 32-800 Brzesko szpital@spzoz-brzesko.pl	14 662 13 20
7	gorlicki	Gorlice	Centrum Terapii Uzależnień w Gorlicach	ul. Szpitalna 10a, 38-300 Gorlice spotuiw@wp.pl , ctu@ctu.gorlice.pl	18 352 77 45
8	M. Nowy Sącz	M. Nowy Sącz	Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Nowym Sączu	ul. Waryńskiego 1, 33-300 Nowy Sącz nsodwyk@poczta.fm http://www.szpital-krynica.pl/uzaleznienia-nowysacz	18 440 71 31
9	oświęcimski	Oświęcim	NZOZ Centrum Psychoterapii „Sobrietas”	ul. Powstańców Śląskich 21, 32-600 Oświęcim, biuro@nzoz.sobrietas.pl , biuro@sobrietas.pl	33 444 67 16 730 797 794
10	tarnowski	Tuchów	Centrum Zdrowia w Tuchowie	ul. Szpitalna 1, 33-170 Tuchów	14 653 51 01
11	tatrzański	Zakopane	NZOZ Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień „Rodzina”	ul. Grunwaldzka 5a, 34-500 Zakopane	18 201 72 00
12	M. Kraków	M. Kraków	Parasolowe Centrum Terapii	ul. Rakowicka 10a, 31-511 Kraków mail: info@parasol.org.pl	12 430 03 18
13	M. Kraków	M. Kraków	Powrót z U. Towarzystwo Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych	Ul. Bobrowskiego 10, 31-552 Kraków powrotz Krakow@wp.pl	12 412 77 22. 784 710 162
14	M. Nowy Sącz	M. Nowy Sącz	Stowarzyszenie MONAR Poradnia Profilaktyczno-Konsultacyjna w Nowym Sączu	Ul. Narutowicza 6, 33-300 Nowy Sącz mail: monarnowysacz@interia.pl	18 443 74 44
15	M. Kraków	M. Kraków	SNZOZ UNIMED Poradnia Leczenia Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnień	Ul. Młodej Polski 7, 30-131 Kraków	12 637 08 49

Tabela 4.

Oddziały Dienne Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	M. Kraków	M. Kraków	Szpital Specjalistyczny im. Ludwika Rydygiera w Krakowie sp. z o.o. Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych	os. Złota Jesień 1, 31-826 Kraków www.szpitalrydygier.pl	12 646 87 33
2	M. Kraków	M. Kraków	Szpitala Uniwersytecki w Krakowie. Oddział Dzienny Leczenia Uzależnień O/K Psychiatrii Dorosłych, Dzieci i Młodzieży	ul. Olszańska 5, 31-000 Kraków	12 422 56 74

Tabela 5.

Ośrodki leczenia uzależnień bliżej niescharakteryzowanych					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	wadowicki	Andrychów	Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie	ul. Dąbrowskiego 19, 34-120 Andrychów szpital@szpital.info.pl	33 875 24 46
2	krakowski	Skąpa	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Skale	ul. Krakowska 250, 32-043 Cianowice biuro@przychodnia-skala.pl	12 389 10 56, 12 389 00 00, 12 389 10 05
3	M. Tarnów	M. Tarnów	Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza SP ZOZ w Tarnowie	ul. Lwowska 178a, 33-100 Tarnów hospital@lukasz.med.pl	14 631 50 00

Tabela 6.

Inne placówki pomocowe					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	M. Kraków	M. Kraków	Monar – Noclegownia dla Osób Uzależnionych	ul. Sadowa 113a, 32-020 Wieliczka wodowska@interia.pl	606 203 156
2	M. Kraków	M. Kraków	Poradnia Profilaktyczno-Społeczna Towarzystwa „Powrót z U”	ul. Bobrowskiego 10, 31-552 Kraków	12 412 77 22
3	tarnowski	Tarnów	Wspólnota Cenacolo – dom w Porębie Radlnej	Poręba Radlna k/Tarnowa	14 679 51 23
5	wielicki	Wieliczka	Hostel – Monar	ul. Sadowa 117A, 32-020 Wieliczka wodowska@interia.pl	606 203 156

Inne placówki pomocowe					
6	M. Kraków	M. Kraków	DRPO-IN placówka prowadzona przez MONAR	ul. Krakowska 19, 31-062 Kraków	786 847 747

Tabela 7.

Placówki prywatne					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	krakowski	Liszki	Prywatny Ośrodek Terapii „Wiosenna”	Ściejowice 231, 32-060 Ściejowice	733 175 138
2	krakowski	Świątynki Górne	Prywatny Ośrodek Attente	ul. Krakowska 10, 32-040 Świątynki Górne	603 900 554
3	M. Kraków	M. Kraków	Prywatny Ośrodek Leczenia Uzależnień „Tęcza”	ul. Tuwima 1, 31-581 Kraków	662 225 535
4	chrzanowski	Alwernia	Ośrodek terapii uzależnień „nowe życie”	Ul. Jana III Sobieskiego 12, 32-566 Alwernia	504 106 335
5	limanowski	Niedźwiedź	Prywatne Centrum Terapii Uzależnień „Koninki”	Poręba Wielka 480, 34-735 Niedźwiedź	18 331 72 50
6.	tarnowski	Tarnowiec	Ośrodek Terapii Uzależnień SYMPTOM	ul. Szczytowa 28, 33-112 Tarnowiec	531 01 01 00
7.	M. Nowy Sącz	M. Nowy Sącz	Prywatny Ośrodek Terapii Uzależnień „Stoneczna”	ul. Zabełcka 7, 33-300 Nowy Sącz	514 214 515
8.	Kraków	Lusina	Prywatny Ośrodek Leczenia Uzależnień Nowy Dzień	ul. Św. Floriana 41, 30-698 Lusina	729 297 878
9.	Kraków	Kraków	Krakowskie Prywatne Centrum Psychoterapii Uzależnień i Rehabilitacji	ul. Obrony Tyńca 22a, 30-396 Kraków	531 936 963

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego.

Tabele: 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 – Placówki leczenia uzależnień od alkoholu w województwie małopolskim w 2024 roku.

Tabela 8.

Poradnie i przychodnie terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	M. Kraków	M. Kraków	Przedsiębiorstwo KSTU Krakowskie Centrum Terapii Uzależnień Ośrodek Psychoterapii Uzależnień i Współuzależnienia	ul. Wielicka 73, 30-552 Kraków poradnia@kctu.pl , www.kctu.pl	505 163 623
2	M. Kraków	M. Kraków	Przedsiębiorstwo KSTU Krakowskie Centrum Terapii Uzależnień Ośrodek Psychoterapii DDA	ul. Jerzmanowskiego 40, 30-836 Kraków, e-mail: filia@kctu.pl , www.kctu.pl	12 425 57 47 - wew. 2 792 430 240 789 288 462
3	M. Kraków	M. Kraków	Centrum Stowarzyszenie w Dobrą Stronę	ul. Batorego 5, 31-135 Kraków e-mail: stowarzyszenie.wds@gmail.com	796 231 871
4	M. Kraków	M. Kraków	Szpital Kliniczny im. Dr Józefa Babińskiego SP ZOZ w Krakowie Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia Poradnia dla Osób z Problemami Alkoholowymi	ul. Babińskiego 29, 30-393 Kraków, e-mail: pwpo@babinski.pl , www.wotuw.malopolska.pl	12 652 44 99
5	M. Kraków	M. Kraków	"PRO-VITA" NZOZ Kraków - Śródmieście Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnień	ul. Basztowa 5, 31-134 Kraków e-mail: provitaestery@wp.pl www.provita.org.pl	12 421 95 67
6	M. Kraków	M. Kraków	Fundacja „Zdrowie dla Budowlanych” Poradnia Leczenia Uzależnień "ALKO-MED"	os. Sportowe 24, 31-966 Kraków e-mail: alkomed@gmail.com , www.fundacjazdb.pl	512 981 617
7	M. Kraków	M. Kraków	Stowarzyszenie w Dobrą Stronę i Centrum Psychoterapii i Terapii Uzależnień, Współuzależnienia i DDA	os. Kolorowe 21, 31-941 Kraków e-mail: stowarzyszenie.wds@gmail.com	12 644 45 55
8	bocheński	Bochnia	NZOZ „Psychomedica” Sp. z o.o. Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia od Alkoholu	ul. Poniatowskiego 25, 32-700 Bochnia e-mail: ptu.bochnia@gmail.com	881 046 956
9	oświęcimski	Oświęcim	NZOZ Centrum Psychoterapii „Sobrietas”	Ul. Powstańców Śląskich 21 32-600 Oświęcim, e-mail: biuro@sobrietas.pl	730 797 794
10	gorlicki	Gorlice	Centrum Terapii Uzależnień w Gorlicach Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia	ul. Szpitalna 10a, 38-300 Gorlice, e-mail: ctu@ctu.gorlice.pl	18 352 77 45

Poradnie i przychodnie terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia					
11	tarnowski	Tuchów	Centrum Zdrowia Tuchów sp. z o. o. Centrum Zdrowia Tuchów-Przychodnia Ośrodek Psychoterapii Poradnia Leczenia Uzależnień	Kolejowa 8B, 33-170 Tuchów e-mail: poradnia.uzaleznienn@czt.com.pl	14 687 04 00
12	wadowicki	Wadowice	Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Wadowicach Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Karmelicka 5, 34-100 Wadowice e-mail: pps@zozowadowice.pl	33 872 13 67
13	wadowicki	Andrychów	Wojewódzki Szpital Psychiatryczny Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia	ul. Dąbrowskiego 19, 34-120 Andrychów e-mail: echmiel@szpital.info.pl	33 875 75 63 604 513 268

Tabela 9.

Poradnie leczenia uzależnień					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	bocheński	Bochnia	NZOZ "OSIEDLE UROCZE" Sp. z o. o. Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia od Alkoholizmu	ul. Poniatowskiego 25, 32-700 Bochnia e-mail: ptu.bochnia@gmail.com	881 046 956
2	brzeski	Brzesko	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Brzesku Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia	ul. Kościuszki 68, 32-800 Brzesko www.spoz-brzesko.pl e-mail: kier.ouzaleznienn@spoz-brzesko.pl , sekr.ouzaleznienn@spoz-brzesko.pl	14 662 13 20
3	chrzanowski	Chrzanów	Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego w Chrzanowie Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Sokoła 19, 32-500 Chrzanów e-mail: zla@zla-chrzanow.pl	32 623 38 45 wew. 61
4	chrzanowski	Libiąż	Miejski Centrum Medyczne Poradnia Uzależnień	ul. 9 Maja 2, 32-590 Libiąż e-mail: mcm2005@wp.pl	32 627 14 21 wew. 53
5	chrzanowski	Trzebinia	NZOZ Trzebinia Poradnia Uzależnień	ul. Harcerska 13, 32-541 Trzebinia www.nzoz.trzebinia.com	32 711 83 43 504 934 268
6	gorlicki	Gorlice	Centrum Terapii Uzależnień w Gorlicach Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Szpitalna 10a, 38-300 Gorlice e-mail: ctu@ctu.gorlice.pl , www.ctu-gorlice.pl	18 352 77 45
7	krakowski	Skąpa	SPZOZ w Skale Poradnia Leczenia Uzależnień (Siedziba Poradni - Cianowice Małe)	Ul. Krakowska 250, 32-043 Cianowice e- mail: spzozskala@wp.pl www.przychodnia-skala.pl	12 389 00 00 12 416 34 05
8	limanowski	Limanowa	"PROMEDICUM" Poradnia Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień	ul. Kościuszki 15, 34-600 Limanowa, e-mail: nzozpromedicum@gmail.com	18 337 42 01
9	M. Kraków	M. Kraków	"PRO-VITA" NZOZ Kraków - Śródmieście Centrum Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień Poradnia Leczenia Uzależnień Współuzależnień	ul. Basztowa 5, 31-134 Kraków e-mail: provitaestery@wp.pl www.provita.org.pl	12 421 95 67
10	M. Kraków	M. Kraków	Centrum Medycyny Profilaktycznej Sp. z o. o. Poradnia Uzależnień	ul. Komorowskiego 12, 30-106 Kraków e-mail: lesniak@cmp.krakow.pl e.piskorz@cmp.krakow.pl , www.cmp-krakow.pl	12 683 05 28
11	M. Kraków	M. Kraków	Przedsiębiorstwo KSTU Krakowskie Centrum Terapii Uzależnień Ośrodek Psychoterapii Uzależnień i Współuzależnienia	ul. Wielicka 73, 30-552 Kraków e-mail: poradnia@kctu.pl , www.kctu.pl	505 163 623
12	M. Kraków	M. Kraków	Stowarzyszenia Pomocna Dłoń Poradnia Leczenia Uzależnień Poradnia dla DDA i rodzin osób uzależnionych	ul. Sudolska 16, 31-422 Kraków e-mail: stowarzyszenie.poradnia@wp.pl	12 626 02 33
13	M. Kraków	M. Kraków	Przedsiębiorstwo KSTU Krakowskie Centrum Terapii Uzależnień Ośrodek Psychoterapii DDA	ul. Jerzmanowskiego 40, 30-836 Kraków, e-mail: filia@kctu.pl , www.kctu.pl	12 359 30 18
14	M. Kraków	M. Kraków	Szpital Specjalistyczny im. Ludwika Rydygiera Poradnia Leczenia Uzależnień	os. Złotej Jesieni 1, 31-826 Kraków e- mail: plu@rydygierkrakow.pl www.szpitalrydygier.pl	12 646 83 17
15	M. Kraków	M. Kraków	NZOZ Centrum Stowarzyszenia w Dobrą Stronę Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia	ul. Radomska 36, 31-435 Kraków, e-mail: stowarzyszenie.wds@gmail.com	12 418 18 52 796 231 871
16	M. Kraków	M. Kraków	Stowarzyszenie Pomocna Dłoń Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Radzikowskiego 29, 31-315 Kraków, stowarzyszenie.poradnia@wp.pl www.pomocnadlon-krakow.pl	12 626 02 33
17	M. Kraków	M. Kraków	Fundacja „Zdrowie dla Budowlanych” Poradnia Leczenia Uzależnień "ALKO-MED"	os. Sportowe 24, 31-966 Kraków, e-mail: alkomed@gmail.com	512 981 617
18	M. Kraków	M. Kraków	NZOZ Specjalistyczna Poradnia Lekarska "ERGOMED" s. c. Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Bonarka 18, 30-415 Kraków e-mail: mp@ergomed.pl www.ergomed.pl	12 266 84 82
19	M. Kraków	M. Kraków	NZOZ Małopolskie Centrum Profilaktyki i Leczenia Uzależnień	ul. Stoczniovców 7, 30-709 Kraków e- mail: mcpilu@wp.pl	12 262 95 49

Poradnie leczenia uzależnień					
20	m. Kraków	m. Kraków	Szpital Uniwersytecki w Krakowie Oddział Kliniczny Psychiatrii Dorosłych, Dzieci i Młodzieży Poradnia Leczenia Uzależnień dla Dorosłych	ul. Śniadeckich 10, 31-531 Kraków, e-mail: rejestracja.psychiatriadoroslych@su.krakow.pl www.su.krakow.pl	12 424 81 86
21	m. Kraków	m. Kraków	CM UNIMED Centrum Psychoterapii i Terapii Uzależnień Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Młodej Polski 7, 31-131 Kraków e-mail: rejestracja@unimed-nzoz.pl www.unimed-nzoz.pl	12 415 81 12
22	miechowski	Miechów	Szpital Św. Anny, Poradnia Leczenia Uzależnień w Miechowie	ul. Szpitalna 3, 32-200 Miechów, e-mail: Poradnia.miechow@gmail.com	41 382 03 50
23	myślenicki	Myślenice	SP ZOZ w Myślenicach Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Szpitalna 2, 32-400 Myślenice e-mail: plumyslenice@gmail.com www.szpitalmyslenice.pl	12 273 02 13
24	myślenicki	Myślenice	NZOZ Centrum Psychoterapii s. c.	ul. Pardyaka 5/4, 32-400 Myślenice e-mail: centrum@psychoterapii.pl www.centrum.psychoterapii.pl	12 272 06 13 697 784 033
25	M. Nowy Sącz	Nowy Sącz	Szpital w Krynicy, Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień (OPITU)	ul. Waryńskiego 1, 33-300 Nowy Sącz e-mail: nsodwyk@poczta.fm , www.szpital.krynica.pl	18 442 02 87
26	nowosądecki	Krynica-Zdrój	Poradnia dla osób z problemem alkoholowym (OPITU)	ul. Kraszewskiego 142, 33-380 Krynica-Zdrój, e-mail: nsodwyk@poczta.fm	18 473 24 38
27	nowotarski	Nowy Targ	Podhalański Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II w Nowym Targu Poradnia Terapii Uzależnień	ul. Szpitalna 14, 34-400 Nowy Targ e-mail: olu.nowytarg@onet.pl , www.pszs.eu	18 263 37 06
28	olkuski	Olkusz	Przychodnia Wielospecjalistyczna Nowy Szpital w Olkuszu Poradnia Leczenia Uzależnień	Al. 1000-lecia 13, 32-300 Olkusz e-mail: sekretariat@nzozvita.com.pl , sekretariat.olkusz@nowyszpital.pl	41 240 13 73
29	oświęcimski	Brzeszcze	NZOZ "VITA" Sp. z o. o. Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Piłsudskiego 6, 32-620 Brzeszcze www.nzozvita.com.pl	32 661 15 72 606 357 062
30	oświęcimski	Oświęcim	Zespół Opieki Zdrowotnej Poradnia Odwykowa	ul. Orzeszkowej 1, 32-600 Oświęcim e-mail: monika.kaplita@szpital.oswiecim.pl , www.szpital.oswiecim.pl	33 842 29 77
31	oświęcimski	Oświęcim	NZOZ Centrum Psychoterapii „Sobrietas”	ul. Powstańców Śląskich 21, 32-600 Oświęcim, e-mail: biuro@sobrietas.pl	33 444 67 16
32	suski	Sucha Beskidzka	Stowarzyszenie Pomocna Dłoń Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Handlowa 1, 34-200 Sucha Beskidzka, e-mail: stowarzyszenie.poradnia@wp.p	509 116 935
33	M. Tarnów	M. Tarnów	Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza SPZOZ w Tarnowie Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia	ul. Lwowska 178 A, 33-100 Tarnów e-mail: olu@lukasz.med.pl , www.lukasz.med.pl	14 631 52 91
34	tarnowski	Tuchów	Centrum Zdrowia Tuchów Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Kolejowa 8b, 33-170 Tuchów, e-mail: poradnia.uzalezniem@czt.com.pl www.czt.com.pl	14 687 04 00
35	tatrzański	Zakopane	Szpital Powiatowy im. dr Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem Przychodnia Specjalistyczna Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Kamieniec 10 b, 34-500 Zakopane, e-mail: por.uzal@szpital-zakopane.pl	18 201 20 21 w. 258 18 206 84 01
36	wielicki	Wieliczka	NZOZ EUROMED Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Sikorskiego 6, 32-020 Wieliczka e-mail: szpunara19@op.pl , www.euromed24.pl	12 278 40 00 12 278 20 05 603 258 555
37	wielicki	Wieliczka	Samodzielny Publiczny Zespół Lecznictwa Otwartego w Wielicze Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Poczтовая 1, 32-020 Wieliczka	12 2634312
38	wadowicki	Wadowice	Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Wadowicach Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Karmelicka 5, 34-100 Wadowice www.zzozwadowice.pl	33 8721367

Tabela 10.

Poradnie terapii uzależnień od alkoholu dla dzieci i młodzieży					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	M. Nowy Sącz	M. Nowy Sącz	Szpital w Krynicy Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień (OPITU) Poradnia Terapii Uzależnień	ul. Waryńskiego 1, 33-300 Nowy Sącz, e-mail: nsodwyk@poczta.fm www.szpital.krynica.pl	18 442 02 87
2	m. Kraków	m. Kraków	Szpital Uniwersytecki w Krakowie Oddział Kliniczny Psychiatrii Dorosłych, Dzieci i Młodzieży Poradnia Leczenia Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży	ul. Śniadeckich 3, 31-531 Kraków www.su.krakow.pl	12 424 81 86
3	m. Kraków	m. Kraków	CM UNIMED Poradnia Leczenia Uzależnień Dla Dzieci i Młodzieży	ul. Młodej Polski 7, 30-131 Kraków e-mail: rejestracja@unimed-nzoz.pl www.unimed-nzoz.pl	12 415 81 12

Poradnie terapii uzależnień od alkoholu dla dzieci i młodzieży					
4	gorlicki	Gorlice	Poradnia dla Dzieci i Młodzieży	ul. Szpitalna 10a, 38-300 Gorlice e-mail: ctu@ctu.gorlice.pl , www.ctu-gorlice.pl	18 352 77 45

Tabela 11.

Dzienne oddziały terapii uzależnienia od alkoholu					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	brzeski	Brzesko	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Brzesku Oddział Dzienny Terapii Uzależnień od Alkoholu	ul. Kościuszki 68, 32-800 Brzesko, e-mail: kier.ouzaleznien@spoz-brzesko.pl , szpital@spoz-brzesko.pl www.spoz-brzesko.pl	14 662 13 20
2	gorlicki	Gorlice	Centrum Terapii Uzależnień w Gorlicach Oddział Dzienny	ul. Szpitalna 10a, 38-300 Gorlice e-mail: ctu@ctu.gorlice.pl	18 352 77 45
3	M. Kraków	M. Kraków	Przedsiębiorstwo KSTU, Krakowskie Centrum Terapii Uzależnień, Ośrodek Psychoterapii Uzależnień i Współuzależnienia, Oddział Dzienny dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin	ul. Wielicka 73, 30-552 Kraków e-mail: poradnia@kctu.pl , www.kctu.pl	505 163 623
4	M. Kraków	M. Kraków	Oddział Dzienny Leczenia Uzależnień O/K Psychiatrii Dorosłych, Dzieci i Młodzieży Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie	ul. Śniadeckich 10 31-531 Kraków e-mail: rejestracja.psychiatriadoroslych@su.krakow.pl , www.su.krakow.pl	12 424 89 33
5	M. Kraków	M. Kraków	CM UNIMED Centrum Psychoterapii i Terapii Uzależnień Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Alkoholu	ul. Młodej Polski 7, 31-131 Kraków e-mail: rejestracja@unimed-nzoz.pl	12 415 81 12
6	krakowski	Skąpa	SPZOZ w Skąpie Dzienny Oddział Leczenia Uzależnień (Siedziba Poradni - Cjanowice Małe)	ul. Słomnicka 69, 32-043 Skąpa e-mail: spozskala@wp.pl	12 416 34 05
7	M. Nowy Sącz	M. Nowy Sącz	Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień Oddział Dzienny Psychoterapii Uzależnień	ul. Waryńskiego 1, 33-300 Nowy Sącz e-mail: nsodwyk@poczta.fm	18 442 02 87
8	M. Tarnów	M. Tarnów	Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza SPZOZ w Tarnowie Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia Oddział Dzienny Psychoterapii Uzależnień	ul. Lwowska 178 A, 33-100 Tarnów, e-mail: olu@lukasz.med.pl www.lukasz.med.pl	14 6315291
9	oświęcimski	Brzeszcze	NZOZ "VITA" Sp. z o. o. Oddział Dzienny Psychoterapii Uzależnień	ul. Piłsudskiego 6, 32-620 Brzeszcze e-mail: sekretariat@nozovita.com.pl	32 661 15 72 606 357 062
10	oświęcimski	Oświęcim	NZOZ Centrum Psychoterapii "SOBRIETAS" Oddział Dzienny Psychoterapii Uzależnień	ul. Powstańców Śląskich 21, 32-600 Oświęcim, e-mail: biuro@noz.sobrietas.pl , www.nzoz.sobrietas.pl	730 797 794
11	wadowicki	Andrychów	Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie Oddział Dzienny Terapii Uzależnień Bliżej Niescharakteryzowanych	ul. Dąbrowskiego 19, 34-120 Andrychów e-mail: echmiel@szpital.info.pl	33 875 75 63
12	nowotarski	Nowy Targ	Podhalański Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II w Nowym Targu Oddział Dzienny Leczenia Uzależnień	ul. Szpitalna 14, 34-400 Nowy Targ e-mail: olu_ord@pszs.eu	18 263 34 14

Tabela 12.

Całodobowe oddziały terapii uzależnienia od alkoholu					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	M. Kraków	M. Kraków	Szpital Kliniczny im. Dr Józefa Babińskiego SP ZOZ w Krakowie Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu, w tym Osób z innymi Dysfunkcjami	ul. Babińskiego 29, 30-393 Kraków e-mail: wotuw@babinski.pl , oddzial5c@babinski.pl www.wotuw.malopolska.pl	12 652 42 70
2	nowotarski	Nowy Targ	Podhalański Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II w Nowym Targu Oddział Leczenia Uzależnień	ul. Szpitalna 14, 34-400 Nowy Targ e-mail: olu_ord@pszs.eu , www.pszs.eu	18 263 34 14
3	M. Tarnów	M. Tarnów	Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza SPZOZ w Tarnowie Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia	ul. Lwowska 178 A, 33-100 Tarnów e-mail: olu@lukasz.med.pl , www.lukasz.med.pl	14 631 52 91
4	wadowicki	Andrychów	Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu	ul. Dąbrowskiego 19, 34-120 Andrychów, e-mail: otua@szpital.info.pl , www.szpital.info.pl/page.php	33 875 24 46

Tabela 13.

Całodobowy oddział podwójnej diagnozy					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	M. Kraków	M. Kraków	Szpital Kliniczny im. Dr Józefa Babińskiego SP ZOZ w Krakowie Oddział Rehabilitacji dla Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych ze Współistniejącymi Zaburzeniami Psychicznymi	ul. Babińskiego 29, 30-393 Kraków	12 652 42 10

Tabela 14.

Oddziały leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	gorlicki	Gorlice	Szpital Specjalistyczny im. Henryka Klimontowicza w Gorlicach Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych	ul. Węgierska 21, 38-300 Gorlice e-mail: szpital@szpital.gorlice.pl	18 355 34 01
2	M. Kraków	M. Kraków	Szpital Kliniczny im. Dr Józefa Babińskiego SP ZOZ w Krakowie Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych	ul. Babińskiego 29, 30-393 Kraków, e-mail: wotuw@babinski.pl , www.wotuw.malopolska.pl	12 652 43 78
3	nowotarski	Nowy Targ	Podhalański Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II w Nowym Targu Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych (Detoksykacji)	ul. Szpitalna 14, 34-400 Nowy Targ	18 263 34 00
4	wadowicki	Andrychów	Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych	ul. Dąbrowskiego 19, 34-120 Andrychów e-mail: szpital@szpital.info.pl , www.szpital.info.pl	33 875 24 46 wew. 301 33 875 75 62

Tabela 15.

Oddział Toksykologii i Chorób Wewnętrznych z Pododdziałem Detoksykacji					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	M. Kraków	M. Kraków	Szpital Specjalistyczny im. Ludwika Rydygiera Oddział Toksykologii i Chorób Wewnętrznych z Pododdziałem Detoksykacji	os. Złotej Jesieni 1, 31-826 Kraków e-mail: ots-sekretariat@rydygierkrakow.pl www.szpitalrydygier.pl	12 646 84 04

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Krakowie.

Tabele: 17, 18 – Placówki leczenia uzależnień behawioralnych w województwie małopolskim w 2024 roku.

Tabela 17.

Poradnie leczenia uzależnień					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	M. Kraków	M. Kraków	Przedsiębiorstwo KSTU Krakowskie Centrum Terapii Uzależnień Ośrodek Psychoterapii Uzależnień i Współuzależnienia	ul. Wielicka 73, 30-552 Kraków e-mail: poradnia@kctu.pl , www.kctu.pl , https://kctu.pl/psychoterapia/osrodek-psychoterapii-uzaleznienia-i-wspoluzaleznienia/ambulatorium/	505 163 623
2	M. Kraków	M. Kraków	Centrum Medycyny Profilaktycznej Poradnia Uzależnień	ul. B. Komorowskiego 12, 30-106 Kraków, e-mail: sekretariat@cmp.krakow.pl www.cmp.krakow.pl	12 683 05 28
3	M. Kraków	M. Kraków	NZOZ Centrum Stowarzyszenie w Dobrą Stronę	ul. Batorego 5, 31-135 Kraków e-mail: stowarzyszenie.wds@gmail.com , https://swds.org.pl	796 231 871
4	M. Kraków	M. Kraków	Centrum Terapii i Psychoterapii Uzależnień CM UNIMED. Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Młodej Polski 7, 30-131 Kraków e-mail: rejestracja@unimed-nzoz.pl https://www.unimed-nzoz.pl/lekarz-rodziny-i-inne-swiadczenia-nfz/poradnia-leczenia-uzaleznien.html	12 415 81 12
5	M. Kraków	M. Kraków	Centrum Terapii i Psychoterapii Uzależnień CM UNIMED. Poradnia leczenia uzależnień dla dzieci i młodzieży Kraków	ul. Młodej Polski 7, 30-131 Kraków e-mail: rejestracja@unimed-nzoz.pl https://www.unimed-nzoz.pl/lekarz-rodziny-i-inne-swiadczenia-nfz/poradnia-leczenia-uzaleznien.html	12 415 81 12

Poradnie leczenia uzależnień					
6	M. Kraków	M. Kraków	PRO VITA Centrum Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień NZOZ	ul. Basztowa 5, 31-134 Kraków e-mail: basztowa@provita.org.pl www.provita.org.pl	12 421 95 67
7	M. Kraków	M. Kraków	Centrum Profilaktyki i Edukacji Społecznej Parasol. Poradnia (odpłatnie)	ul. Rakowicka 10a, 31-511 Kraków e-mail: info@parasol.org.pl https://parasol.org.pl/	12 430 03 18
8	M. Kraków	M. Kraków	Szpital Specjalistyczny im. Ludwika Rydygiera w Krakowie sp. z o.o. Poradnia Leczenia Uzależnień (hazard)	os. Złotej Jesieni 1, 31-826 Kraków *oddzielny pawilon (wejście od ul. Mikołajczyka) e-mail: plu@rydygierkrakow.pl www.szpitalrydygier.pl	12 646 83 17
9	M. Kraków	M. Kraków	Stowarzyszenie Pomocna Dłoń Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Radzikowskiego 29, 31-315 Kraków e-mail: stowarzyszenie.poradnia@wp.pl www.pomocnadlon-krakow.pl	12 626 02 33
10	M. Kraków	M. Kraków	Szpital Uniwersytecki w Krakowie Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Śniadeckich 3, 31-531 Kraków e-mail: rejestracja.psychiatriadoroslych@su.krakow.pl www.su.krakow.pl	12 424 89 33
11	bocheński	Bochnia	Psychomedica sp. z o. o. Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Księcia Józefa Poniatowskiego 25 32-700 Bochnia e-mail: bochnia@nzoz-psychomedica.pl	881 046 956
12	brzeski	Brzesko	Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Brzesku Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia	ul. Kościuszki 68, 32-800 Brzesko e-mail: szpital@spzoz-brzesko.pl www.spzoz-brzesko.pl	14 662 13 20
13	chrzanowski	Libiąż	"Miejskie Centrum Medyczne" sp. z o. o. Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. 9 Maja 2, 32-590 Libiąż e-mail: mcm2005@wp.pl www.mcm-libiaz.pl/przychodnia-nr-1-libiaz	32 627 14 21
14	gorlicki	Gorlice	Centrum Terapii Uzależnień w Gorlicach Poradnia dla osób uzależnionych (hazard)	ul. Szpitalna 10a, 38-300 Gorlice e-mail: ctu@ctu.gorlice.pl www.ctu.gorlice.pl	18 352 77 45
15	myslenicki	Myślenice	NZOZ Centrum Psychoterapii s.c.	ul. Pardyaka 5/4, 32-400 Myślenice e-mail: centrum@psychoterapii.pl www.centrum.psychoterapii.pl	12 272 06 13 697 784 033
16	M. Nowy Sącz	M. Nowy Sącz	SP ZOZ Szpital im. dr. J. Dietla w Krynicy-Zdroju Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień (hazard)	ul. Waryńskiego 1, 33-300 Nowy Sącz e-mail: nsodwyk@poczta.fm www.szpital-krynica.pl/uzaleznienia-nowysacz	18 442 02 87
17	oświęcimski	Oświęcim	Centrum Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia - Ośrodek Rodzinna	ul. Powstańców Śląskich 21, 32-600 Oświęcim e-mail: biuro@sobrietas.pl www.osrodek-rodzinna.pl	730 797 794
18	M. Tarnów	M. Tarnów	Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza SPZOZ w Tarnowie Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia	ul. Lwowska 178 A, 33-100 Tarnów e-mail: olu@lukasz.med.pl www.lukasz.med.pl	14 631 52 91
19	tarnowski	Tuchów	Centrum Zdrowia Tuchów Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Kolejowa 8b, 33-170 Tuchów e-mail: poradnia.uzalezniem@czt.com.pl www.czt.com.pl	14 687 04 00
20	tarnowski	Wierzchosławice	Centrum Zdrowia Tuchów sp. z o. o. Poradnia Leczenia Uzależnień	Wierzchosławice 39B, 33-122 Wierzchosławice e-mail: poradnia.uzalezniem@czt.com.pl www.czt.com.pl/uslugi/poradnia-leczenia-uzalezniem/wierzchoslawice	14 687 04 00
21	tatrzański	Zakopane	Szpital Powiatowy im. dr Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Kamieniec 10B, 34-500 Zakopane e-mail: por.uzal@szpital-zakopane.pl www.szpital-zakopane.pl	18 54 53 258
22	wadowicki	Wadowice	Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Wadowicach Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Karmelicka 5, 34-100 Wadowice e-mail: pps@zozwadowice.pl www.zozwadowice.pl	33 872 13 67
23	wadowicki	Andrychów	Wojewódzki Szpital Psychiatryczny Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia	ul. Dąbrowskiego 19, 34-120 Andrychów www.szpital.info.pl	33 875 75 63. 604 513 268

Tabela 18.

Dzienne oddziały terapii uzależnienia od zachowań					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	gorlicki	Gorlice	Centrum Terapii Uzależnień w Gorlicach Dzienny Oddział Leczenia Uzależnień (hazard)	ul. Szpitalna 10a, 38-300 Gorlice e-mail: ctu@ctu.gorlice.pl	18 352 77 45

Dzienne oddziały terapii uzależnienia od zachowań					
2	M. Kraków	M. Kraków	Szpital Uniwersytecki w Krakowie Oddział Dzienny Leczenia Uzależnień	ul. Śniadeckich 10, 31-531 Kraków e-mail: kwojnicka@su.krakow.pl www.su.krakow.pl	12 424 88 13
3	krakowski	Skala	SPZOZ w Skale Dzienny Oddział Leczenia Uzależnień (Siedziba Poradni - Cianowice Małe)	ul. Krakowska 250, 32-043 Cianowice e-mail: spzozskala@wp.pl	12 416 34 05
4	M. Nowy Sącz	M. Nowy Sącz	Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień Oddział Dzienny Psychoterapii Uzależnień	ul. Waryńskiego 1, 33-300 Nowy Sącz e-mail: nsodwyk@poczta.fm	18 442 02 87
5	M. Tarnów	M. Tarnów	Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza SPZOZ w Tarnowie Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia Oddział Dzienny Psychoterapii Uzależnień	ul. Lwowska 178 A, 33-100 Tarnów, e-mail: olu@lukasz.med.pl www.lukasz.med.pl	14 6315291
6	oświęcimski	Brzeszcze	NZOZ "VITA" Sp. z o. o. Oddział Dzienny Psychoterapii Uzależnień	ul. Piłsudskiego 6, 32-620 Brzeszcze e-mail: sekretariat@nzozvita.com.pl	32 661 15 72 606 357 062
7	oświęcimski	Oświęcim	NZOZ Centrum Psychoterapii "SOBRIETAS" Oddział Dzienny Psychoterapii Uzależnień	ul. Powstańców Śląskich 21, 32-600 Oświęcim, e-mail: biuro@nzoz.sobrietas.pl , www.nzoz.sobrietas.pl	730 797 794
8	wadowicki	Andrychów	Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie Oddział Dzienny Terapii Uzależnień Blżej Niescharakteryzowanych	ul. Dąbrowskiego 19, 34-120 Andrychów e-mail: echmiel@szpital.info.pl	33 875 75 63